

Централна банка Босне и Херцеговине

Годишњи извјештај за 2016. годину

Сарајево, март 2017. године

Уводна ријеч гувернера

Поштовани,

У складу с чланом 64. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине („Службени лист Босне и Херцеговине“ број 1/97) прописана је обавеза Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) да, у року од три мјесеца након завршетка финансијске године, поднесе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине следећа документа:

- Извјештај о стању привреде
- Извјештај о пословању током године
- Финансијски извод овјерен од спољног ревизора.

Годишњи извјештај Централне банке Босне и Херцеговине за 2016. годину усвојен је на сједници Управног одбора ЦББиХ, одржаној у Сарајеву, 29. марта 2017. године.

ЦББиХ је и током 2016. године успјешно испуњавала све Законом прописане обавезе, укључујући и издавање домаће валуте према аранжману валутног одбора, при томе обезбјеђујући пуну конвертибилност домаће валуте.

Иако дјелујући у неповољним условима за инвестирање који су на међународним тржиштима присутни од 2014. године, ЦББиХ је, ипак, и у 2016. години остварила позитиван финансијски резултат. Нето добит ЦББиХ за 2016. годину износи 14.062.357,63 КМ. Од тог износа, у складу с чланом 27. Закона о ЦББиХ, на рачун обавеза према буџету институција Босне и Херцеговине, распоређено је 60% или износ од 8.437.414,58 КМ, док је 40% или 5.624.943,05 КМ распоређено у генералне резерве ЦББиХ. Како доступне прогнозе и очекивања кретања каматних стопа и приноса, те кретања цијене злата и курса долара, указују да ће опоравак у еврозони бити успорен и неуравнотежен, очекује се да ће постојећа структура портфела девизних резерви у наредним годинама генерисати значајно нижи ниво годишњих каматних девизних прихода, па самим тим и значајно нижи ниво укупних прихода ЦББиХ која се, у управљању девизним резервама, у складу са Законом, мора, првенствено, руководити принципом сигурности инвестирања резерви, улажући у нискоризичне финансијске инструменте.

Одлуком Управног одбора ЦББиХ од 31.03.2016. године измијењена је политика обавезне резерве, а која је ступила на снагу 01.07.2016. године. Утврђена је јединствена стопа обавезне резерве од 10% на основицу за обрачун обавезне резерве, без обзира на рочност и валуту. Основица за обрачун обавезне резерве, коју чине депозити и позајмљена средства, проширена је за средства искључена Одлукама ЦББиХ из 2008. и 2009. године. Коначно, измијењена је политика накнаде и то на начин да се на износ обавезне резерве не обрачунава накнада, док се на износ средстава изнад обавезне резерве обрачунава накнада по стопи која је једнака 50% стопе коју примјењује Европска централна банка на депозите комерцијалних банака.

Примарни циљ посљедње измјене политике обавезне резерве био је стварање залиха ликвидности у систему, осигуравајући да политика обавезне резерве, у тренутним околностима, не ограничава банке у пласирању кредита. Увођењем негативне стопе накнаде на средства која банке држе код ЦББиХ (али, ипак бар дупло мање негативне него што би банке плаћале на депоновање средстава у иностранству), а на то их не обавезује политика обавезне резерве, сигнализирани смо да би била пожељна прекомпозиција активе комерцијалних банака. ЦББиХ се одлучила на стопу накнаде на вишак средстава изнад обавезне резерве која ће бити мање негативна од референтне депозитне стопе ЕЦБ-а, водећи рачуна о тренутном макроекономском контексту и стабилности финансијског система.

У току 2016. године радило се активно на имплементацији активности из Стратешког плана ЦББиХ за период 2016.-2021. Тако је у 2016. години покренута иницијатива и израђен пројекат модернизације и доградње жироклиринг система, Јединственог регистра трансакционих рачуна и Централног регистра кредита, што омогућава транспарентност у финансијском и платном систему, ажурност података, спречавање злоупотреба, спречавање прања новца и у складу је са стандардима и најбољом праксом у земљама региона и ЕУ. У контексту унапређења основних задатака ЦББиХ, веома су значајна нова правила за трезорско пословање и рад с готовим новцем. ЦББиХ је такође активно учествовала у процесу имплементације задатака из Писма намјере с ММФ-ом који се односе на очување стабилности финансијског сектора и оживљавања кредитне активности банака у БиХ и припрему свеобухватног Меморандума о разумијевању у области финансијске стабилности.

Осим редовних публикација, попут Годишњег извјештаја, Извјештаја о финансијској стабилности, кварталних Билтена и Мјесечних економских прегледа, током 2016. године, ЦББиХ је с релевантним домаћим и међународним институцијама, размјењивала и информације о економским трендовима и системским ризицима, кроз специјализоване извјештаје и проширујући стандардни сет статистичких података, те објављивањем циљаних текстова кроз медије у сврху информисања и едукације шире јавности. У склопу свог мандата, ЦББиХ је проводила активности на одржавању одговарајуће финансијске инфраструктуре и платни промет у земљи и с иностранством се одвијао без проблема. ЦББиХ је у потпуности извршила своје обавезе које произлазе из улоге фискалног агента.

Такође, ЦББиХ игра веома важну и активну улогу у процесу европских интеграција, гдје је у току ове године била активан учесник у припреми одговара на Упитник ЕУ у области Економски критеријум и седам поглавља као надлежна институција или заинтересована страна.

Имајући у виду процес европских интеграција Босне и Херцеговине, ЦББиХ жели потврдити опредељеност да, и даље, унапређује своје пословне процесе и ради на увођењу савремених стандарда. ЦББиХ се определилила за једну врсту организационе динамике, која настоји пословање, базирано на Закону о ЦББиХ, прилагодити новим захтјевима и, у том смислу, ускладити га с најбољим праксама централног банкарства.

ЦББиХ је у оквиру својих надлежности подузела и низ активности у промоцији финансијске едукације у циљу јачања финансијске инклузије у БиХ. Интерно, покренут је пројекат унапређења пословних процеса и успоставе интегрисаног система управљања квалитетом у ЦББиХ.

На крају, желим исказати захвалност члановима сазива Управног одбора, Управе, као и свим запосленим у Централној банци Босне и Херцеговине на професионалном приступу и доприносу у постизању остварених резултата.

др Сенад Софтић

гувернер

Правни статус

У складу с Уставом – Анексом 4. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Централна банка Босне и Херцеговине је институција Босне и Херцеговине основана Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, који је усвојио Парламент Босне и Херцеговине 20. јуна 1997.¹ и почела је с радом 11. августа 1997. Основни циљеви и задаци Централне банке Босне и Херцеговине, утврђени Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, јесу:

- да постигне и очува стабилност домаће валуте (конвертибилне марке) тако што је издаје уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизним средствима, у складу с аранжманом познатим под називом валутни одбор, према фиксном курсу: једна конвертибилна марка за једну њемачку марку. Од 1. јануара 2002. конвертибилна марка везана је за евро према курсу: једна конвертибилна марка за 0,511292 евра, односно један евро износи 1,955830 конвертибилних марака;
- да дефинише и контролише провођење монетарне политике Босне и Херцеговине;
- да држи службене девизне резерве и управља њима на сигуран и профитабилан начин;
- да одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координише дјелатности агенција за банкарство ентитета надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- да прима депозите од институција на нивоу Босне и Херцеговине, односно депозите ентитета и њихових јавних институција на основу заједничке одлуке ентитета, као и депозите комерцијалних банака;
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Централне банке Босне и Херцеговине у оквиру овлашћења утврђених Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;

---

¹ "Службени гласник БиХ", 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 и 32/07.

- да учествује у раду међународних организација које раде на утврђивању финансијске и економске стабилности, те заступа Босну и Херцеговину у међувладиним организацијама о питањима монетарне политике.

Централна банка Босне и Херцеговине потпуно је независна од Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, те било које јавне агенције и органа, а у циљу објективног провођења својих задатака. Централна банка Босне и Херцеговине своју дјелатност обавља преко Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, Управе ЦББиХ и особља.

Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине је орган Централне банке Босне и Херцеговине надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Централне банке Босне и Херцеговине, у складу с овлашћењима утврђеним Законом о Централној банци Босне и Херцеговине. Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине састоји се од пет чланова, које именује Предсједништво Босне и Херцеговине и између својих чланова бира гувернера, који је уједно и предсједавајући овог органа и Управе ЦББиХ. Гувернер је главни извршни функционер задужен за свакодневно пословање Централне банке Босне и Херцеговине. Управа ЦББиХ, коју чине гувернер и три вицегувернера (које именује гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине), на захтјев гувернера, као главног извршног функционера, оперативно проводи активности Централне банке Босне и Херцеговине и усклађује активности организационих јединица.

За контролу ризика у Централној банци Босне и Херцеговине гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, именује главног интерног ревизора и замјенике главног интерног ревизора.

Пословање Централне банке Босне и Херцеговине остварује се преко Централног уреда са сједиштем у Сарајеву, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале са сједиштем на Палама и у Брчко дистрикту.

Садржај

Уводна ријеч гувернера	ii
Листа табела	ix
Листа графикана	ix
Скраћенице	xii
1. Економска кретања у 2016. години	16
1.1 Међународно економско окружење	16
1.1.1 Трендови у реалном сектору	16
1.1.2 Монетарни трендови	22
1.2 Извјештај о стању бх. привреде	27
1.2.1 Реални сектор	30
I. Основне привредне дјелатности	30
II. Цијене	37
III. Запосленост и плате	41
1.2.2 Фискални сектор	44
1.2.3 Банкарски сектор	54
1.2.4 Спољни сектор	59
IV. Платни биланс	59
V. Номинални и реални ефективни девизни курс	64
2. Извјештај о активностима ЦББиХ у 2016. години	67
2.1 Монетарна политика	69

2.2	Рачун резерви код ЦББиХ	71
2.3	Управљање девизним резервама	76
2.4	Управљање готовим новцем	83
2.5	Одржавање платних система	90
2.6	Улога фискалног агента	93
2.7	Прикупљање и креирање статистичких података	96
2.8	Праћење системских ризика у финансијском систему	98
2.9	Сарадња с међународним институцијама и рејтинг агенцијама	100
2.10	Процес интерне ревизије	102
2.11	Остало	104
2.11.1	Управљање људским ресурсима	104
2.11.2	Комуницирање с јавности и друштвено одговорно пословање	107
3.	Финансијски извјештаји и Извјештај независног спољног ревизора	109
4.	Публикације и веб сервиси	110
5.	Статистичке табеле	112

Листа табела

Табела 1.1:	Утицај Брегзита на европско финансијско тржиште	18
Табела 1.2:	Стопа раста реалног БДП у ЕУ и земљама зоне еура	19
Табела 1.3:	Стопа инфлације у ЕУ и земљама зоне еура	20
Табела 1.4:	Стопа незапослености у ЕУ и земљама еврозоне	20
Табела 1.5:	Вриједност EURIBOR-а	26
Табела 1.6:	Намјена новопозајмљених средстава у 2016. години	49
Табела 1.7:	Емисије јавног дуга бх ентитета	51
Табела 1.8:	Просјечне стопе приноса на примарном тржишту јавног дуга бх ентитета, у 2016. години, у %	53
Табела 2.1:	Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ	76
Табела 2.2:	Просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ и просјечне тржишне каматне стопе и приноси на државне обвезнице у еврозони	78
Табела 2.3:	Платни промет преко комерцијалних банака	90
Табела 2.4:	Преглед промета картицама на АТМ и ПОС уређајима	91
Табела 2.5:	Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности	91
Табела 2.6:	Заступљеност картица према брендovima	92
Табела 2.7:	Руководна структура ЦББиХ на крају 2016. године	105

Листа графикана

Графикон 1.1:	Укупна актива свих банака из система Федералних Резерви	17
Графикон 1.2:	Прираст јавног дуга у еврозони и САД и неким европским земљама	21
Графикон 1.3:	Годишње стопе раста робних цијена	22
Графикон 1.4:	Кључне каматне стопе водећих централних банака	23
Графикон 1.5:	Монетарни и кредитни агрегати у еврозони	24
Графикон 1.6:	Курс евра и инфлација у еврозони	25
Графикон 1.7:	Стопа приноса на десетогодишње обвезнице земаља еврозоне	26
Графикон 1.8:	Годишње промјене номиналног и реалног БДП-а	28
Графикон 1.9:	Основни узроци промјена у реалном БДП-у у прва три квартала у односу на исти период претходне године	29
Графикон 1.10:	Кварталне промјене индекса индустријске производње	31

Графикон 1.11:	Допринос годишњим промјенама индустријске производње по подручјима	33
Графикон 1.12:	Стопе раста и учешће главних група производа индустријске производње	34
Графикон 1.13:	Годишње промјене обима производње у грађевинарству	35
Графикон 1.14:	Годишње промјене индекса дистрибутивне трговине, (Q/Q-4).....	36
Графикон 1.15:	Годишње промјене у ноћењима и просјечан боравак туриста	37
Графикон 1.16:	Стопе промјене у разини цијена мјерене индексом потрошачких цијена	38
Графикон 1.17:	Стварна и процијењена темељна инфлација	39
Графикон 1.18:	Годишње промјене у нивоу цијена	40
Графикон 1.19:	Стопе промјене броја незапослених у односу на исти квартал претходне године	42
Графикон 1.20:	Доприноси расту броја запоселних по подручјима.....	43
Графикон 1.21:	Износ и проценат промјене просјечне годишње нето плате	44
Графикон 1.22:	Примарни фискални биланс у % БДП-а	46
Графикон 1.23:	Приходи од индиректних пореза	47
Графикон 1.24:	Спољни дуг сектора генералне владе и годишње промјене износа отплате спољног дуга.....	48
Графикон 1.25:	Сервисирани спољни дуг у % БДП-а.....	49
Графикон 1.26:	Задуженост генералне владе код комерцијалних банака.....	50
Графикон 1.27:	Просјечне стопе приноса на примарном тржишту јавног дуга бх ентитета и њихов варијабилитет у 2016. години	52
Графикон 1.28:	Разлика у просјечним стопама приноса на примарном тржишту јавног дуга бх. ентитета у 2016. години у односу на 2015.годину.....	53
Графикон 1.29:	Кварталне промјене у девизним резервама и нето страниј пасиви комерцијалних банака.....	55
Графикон 1.30:	Мјесечне промјене у ставкама стране пасиве и стране активе комерцијалних банака.....	56
Графикон 1.31:	Допринос укупном расту кредита по секторима.....	57
Графикон 1.32:	Допринос укупном расту депозита по секторима.....	58
Графикон 1.33:	Профитабилност просјечне активе (РОАА) и просјечног капитала (РОАЕ)	59
Графикон 1.34:	Текући рачун и његове компоненте.....	60
Графикон 1.35:	Финансијски рачун и његове компоненте.....	61
Графикон 1.36:	Смањење/повећање трговинског дефицита по групама производа.....	64
Графикон 1.37:	Годишње промјене номиналног курса КМ према одабраним валутама у децембру	65

Графикон 1.38: Номинални и реални ефективни курс КМ.....	66
Графикон 2.1: Девизне резерве ЦББХ.....	67
Графикон 2.2: Промјене у факторима који имају доминантан утицај на промјене нивоа девизних резерви ЦББиХ.....	68
Графикон 2.3: Релативни значај фактора за промјене нивоа девизних резерви ЦББиХ.....	69
Графикон 2.4: Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама.....	71
Графикон 2.5: Стање рачуна резерви код ЦББХ.....	72
Графикон 2.6: Годишње стопе раста монетарних агрегата.....	74
Графикон 2.7: Годишње стопе раста компоненти новчане масе.....	74
Графикон 2.8: Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ.....	81
Графикон 2.9: Просјечне годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББХ.....	83
Графикон 2.10: Готовина изван монетарних власти и банака.....	84
Графикон 2.11: Апоенска структура новчаница.....	85
Графикон 2.12: Апоенска структура кованица.....	85
Графикон 2.13: Повећање броја новчаница и кованица по апоенима у односу на 2015. годину.....	86
Графикон 2.14: Издате новчанице и кованице по апоенима у 2016. години.....	87
Графикон 2.15: Излази готовог новца (КМ) у 2016. години.....	88
Графикон 2.16: Апоенска структура кривотворених новчаница у 2016. години.....	89
Графикон 2.17: Апоенска структура кривотворених кованица у 2016. години.....	89
Графикон 2.18: Број запослених у ЦББиХ.....	106

Скраћенице

AAA	Финансијски инструменти за кредитним рејтингом AAA (енг. трипле А)
ABSPP	Програм куповине хартија од вриједности покривених имовином (енг. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	Банкомат
BAM	Валутни код конвертибилне марке
BCC	Програм билатералне помоћи и изградње капацитета (енг. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
БДП	Бруто домаћи производ
бх.	босанскохерцеговачки
БХАС	Агенција за статистику Босне и Херцеговине
БиХ	ISO код земље за Босну и Херцеговину
BIS	Банка за међународна поравнања (енг. Bank for International Settlements)
BLSE	Бањалучка берза а.д. Бањалука
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
CBPP3	Трећи програм куповине покривених обвезница (енг. Covered Bond Purchase Programme)
сса	приближно, око
CEFTA	Централноевропски споразум о слободној трговини
CIF	трговачка клаузула која захтјева од продавца да плати трошкове превоза и осигурања робе
CPI	Индекс потрошачких цијена (енг. Consumer Price Index)
ЦРК	Централни регистар кредита
ДБ	Брчко дистрикт Босне и Херцеговине
Дистрикт	Брчко дистрикт Босне и Херцеговине
ЕЦ	Европска комисија
ЕЦБ	Европска централна банка
EONIA	Једнодневна међубанкарска каматна стопа у еврозони
ESA 2010	Европски стандардни рачуни (енг. European Standard Accounts, 2010 (ESA))
EY 28	28 земаља Европске уније
EUR	валута зоне EUR

EURIBOR	међубанкарска каматна стопа на европском тржишту новца
Еуростат	Статистички завод Европске уније
EURUSD	курс валуте зоне EUR у односу на валуту САД
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
FED	Централна банка Сједињених Америчких Држава (енг. Federal Reserves)
FFR	референтна каматна стопа Централне банке Сједињених Америчких Држава (енг. Fed Fund Rate)
FOB	франко, продавац сноси трошкове транспорта до луке, као и тршкове утовара
FOMC	Федерални одбор за операције на отвореном тржишту (енг. Federal Open Market Committee)
Фонд ПИО Републике Српске	Фонд пензијско-инвалидског осигурања Републике Српске
ФЗПИО	Федерални завод за пензијско и инвалидско осигурање
GEO6	шести ниво географског раздвајања (енг. 6th level of geographical breakdown)
GIIS	Постдипломски институт за међународне студије у Женеви (енг. Graduate Institute of International Studies)
GIZ	Њемачко друштво за међународну сарадњу (њем. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
ГЈ	главна јединица Централне банке Босне и Херцеговине
HICP	Хармонизовани индекс потрошачких цијена (енг. Harmonised Index of Consumer Prices)
ХоВ	Хартије од вриједности
HRMIS	Информациони систем за управљање људским ресурсима (енг. Human Resources Management Information System)
IBDR	Међународна банка за обнову и развој (енг. The International Bank for Reconstruction and Development)
IDA	Удружење за међународни развој (енг. The International Development Association)

IPA	Програм инструмената за претприступну помоћ (енг. Instrument for Pre-Accession Assistance – Programme)
ИТ	Информационе технологије
JPTR	Јединствени регистар трансакционих рачуна
KM	Валутни симбол конвертибилне марке
коридор Vc	Коридор пет це
MIGA	Мултилатерална агенција за гаранцију инвестирања (енг. The Multilateral Investment Guarantee Agency)
ММФ	Међународни монетарни фонд
NEER	Номинални ефективни девизни курс
Ø	Просјек
ОР	Обавезна резерва
п.п.	процентни поен
ПДВ	Порез на додату вриједност
POS	терминали на мјесту продаје (енг. point of sale)
ППКС	Просјечна пондерисана каматна стопа
PSPF	Програм куповине јавног сектора (енг. Public Sector Purchase Programme)
QE	Програм квантитативних олакшица (енг. Quantitative Easing Program)
REER	Реални ефективни девизни курс
РР	рачун резерви код Централне банке
РС	Република Српска
RTGS	Платни систем бруто поравнања у реалном времену
САД	Сједињене Америчке Државе
SASE	Сарајевска берза д.д. Сарајево
СБА/Станд бу аранжемент	Кредитни аранжман у случају потребе
SDR	Специјална права вучења (енг. Special Drawing Rights)
SECO	Државни секретаријат за економске послове (State Secretariat for Economic Affairs)
СОФС	Стални одбор за финансијску стабилност
TLTRO	Циљане операције дугорочног рефинансирања (енг. Targeted longer-term refinancing operations)
УИО	Управа за индиректно опорезивање
УК	који се односи на Уједињено Краљевство Велике Британије

УН	Уједињене нације
UNCTAD	Конференција Уједињених нација за трговину и развој
УС	који се односи на Сједињене Америчке Државе
USD	валута Сједињених Америчких Држава
WEO	Публикација ММФ-а, Свјетски економски изгледи (енг. World Economic Outlook)

1. Економска кретања у 2016. години

1.1 Међународно економско окружење

1.1.1 Трендови у реалном сектору

Упркос мјерама економског интервенционизма, раст у развијеним економијама у 2016. је нижи него у 2015. години, а у земљама у развоју, као и на нивоу свјетске економије, привредни раст је незнатно нижи од онога у претходној години. Свјетска економија је у 2016. години порасла за око 3,1% (у 2015. години раст је био 3,2%), а раст није равномјерно распоређен². Док су развијене земље забиљежиле пораст за свега 1,6% (у претходној години раст је био 2,1%), тржишта у настајању и земље у развоју су забиљежили пораст за 4,1%.

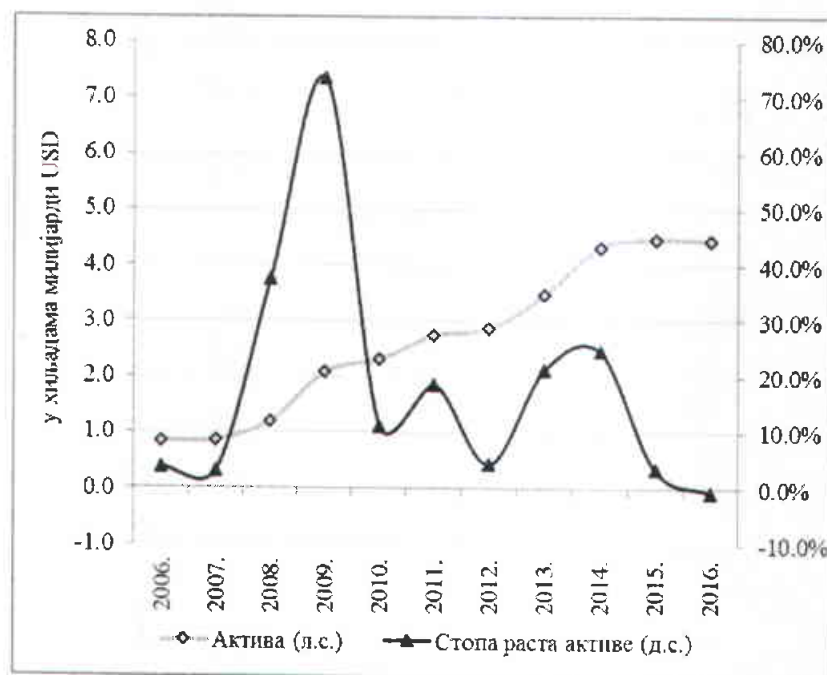
Водећи трендови, који су пресудно утицали на кретање свјетске економије у 2016. години, јесу ублажавање пада цијена робе у односу на 2015. годину и раст неких цијена робе и најава новог раста референтних каматних стопа FED-а до којег је и дошло крајем године, као и престанак изузетно експанзивне монетарне политике у највећој свјетској економији, у склопу спровођења мјера за нормализацију монетарне политике³ (графикон 1.1). Први пут након започињања програма квантитативног попуштања (2007. године) у 2016. години је забиљежен пад активе FED-а (2016/2015= -0,6%), што је заједно с повећањем референтне каматне стопе дио програма нормализације монетарне политике FED-а. На одлуку о подизању референтне каматне стопе FED-а су утицали раст инфлације (у новембру годишња стопа инфлације је била 1,7%), ниска стопа незапослености (4,6% у новембру 2016.) и раст економске активности (1,7% раст реалног БДП-а у трећем кварталу 2016. године (q/q-4), а 1,3% у другом кварталу 2016. године), али и позитивна очекивања у вези с условима на тржишту рада и у вези с остваривањем циљане инфлације од 2%.

---

² WEO, јануар 2017.

³ Нормализација монетарне политике FED-а (енг. monetary policy normalization) је започела у децембру 2015. године, када је FED први пут послје седам година одлучио да повећа циљани интервал стопе на федерална средства.

Графикон 1.1: Укупна актива свих банака из система Федералних Резерви

Извор: fred.stlouisfed.org.

Промјена курса монетарне политике FED-а у 2016. години уз још увијек неизмијењену политику ЕЦБ-а је довела до наставка дивергенције монетарних политика с посљедицама на глобалну апрецијацију USD и депрецијацију евра према долару.

Два догађаја која су обиљежила 2016. годину јесу економско-банкарска криза у Италији и Брегзит тј. одлука британских грађана да изађу из ЕУ.⁴ У односу на 2007. годину италијански БДП је у 2016. години мањи за око 8%, а лоши кредити су цца 20% БДП-а. Италијански јавни дуг је 133,2% БДП-а (2016. године), а укупна задуженост свих сектора је око 259% БДП-а, док је структурни салдо јавних финансија у минусу посљедњих 10 година (енг. *general government structural balance*). С обзиром на то да је италијанска економија трећа по величини европска економија, стање у италијанском банкарству и

⁴ Референдум за излазак/останак Велике Британије у ЕУ је одржан 23.06.2016. године, а резултати су саопштени 24.06.2016. године.

висока задуженост италијанске економије је током 2016. године представљало велики ризик по банкарски систем еврозоне. Иако бх. банке у власништву италијанских резидената контролишу 33% бх. банкарске активе у 2016. години, раст репутацијских ризика није довео до било каквих значајних поремећаја у пословању ове групе банака нити до негативних утицаја на бх. финансијску стабилност.

Исход британског референдума на којем је демонстрирана воља британских грађана да напусте ЕУ је имао моменталан директан утицај на европско финансијско тржиште (табела 1.1). Приноси на обвезнице земаља које немају економске дебалансе су моментално смањени и чак постали негативни, док су приноси на обвезнице земаља с економске периферије нагло порасли.

Табела 1.1: Утицај Брежита на европско финансијско тржиште

	Стопа приноса на тржишту десетогодишњих државних				VSTOXX,
	Њемачка	Аустрија	Грчка	Италија	Индекс
20.06.2016.	0.051	0.405	7.802	1.432	34.22
21.06.2016.	0.050	0.403	7.904	1.447	34.47
22.06.2016.	0.061	0.408	7.994	1.435	36.04
23.06.2016.	0.093	0.437	7.779	1.400	32.06
24.06.2016.	-0.047	0.355	8.647	1.557	35.43
27.06.2016.	-0.116	0.277	8.708	1.509	35.00
28.06.2016.	-0.112	0.263	8.607	1.399	31.01

Извор: Блумберг.

Према првој прогнози⁵ очекивана стопа раста реалног БДП-а еврозоне у 2017. години, након одлуке о изласку Велике Британије, је са 1,6% коригована на 1,4%. Касније анализе⁶ су показале да је Брежит највјероватније само регионални макроекономски шок прије него глобални, те да ће он на еврозону негативно утицати кроз смањење британске тражње за извозом еврозоне. Одлука о изласку Велике Британије из ЕУ током 2016. године није се одразила на економију Босне и Херцеговине због ниског интензитета

⁵ ЕЦБ, јул 2016. године.

⁶ Економски билтен ЕЦБ, 6/2016.

спољнотрговинских односа БиХ и Велике Британије. Али, могу се очекивати индиректне негативне последице на нашу економију због успоравања стопе привредног раста у еврозони услед слабљења њених трговачких веза с Великом Британијом.

Током 2016. године, под утицајем експанзивне монетарне политике ЕЦБ-а, изложеност европских банака према реалном сектору је расла брже него у 2015. години, што је уз раст личне и инвестиционе потрошње и побољшање положаја спољнотрговинског сектора услед депресијације евра, у једном дијелу европских земаља довело до виших стопа раста економске активности него у 2015. години (табела 1.2). Ипак, привредни раст на нивоу еврозоне и ЕУ није виши од онога који је остварен у 2015. години. С изузетком Данске и дјелимично Шведске све остале земље у којима живи наша дијаспора још увијек имају значајно ниже стопе економског раста у односу на 2007. годину.

Табела 1.2: Стопа раста реалног БДП у ЕУ и земљама зоне еура

	у %							
	ЕУ	Еврозона	Данска	Њемачка	Хрватска	Аустрија	Словенија	Шведска
2007.	3.05	3.01	0.91	3.26	5.15	3.62	6.94	3.40
2008.	0.42	0.42	-0.51	1.08	2.05	1.55	3.30	-0.56
2009.	-4.37	-4.52	-4.91	-5.62	-7.38	-3.80	-7.80	-5.18
2015.	2.23	2.04	1.61	1.72	1.64	0.96	2.32	4.08
2016.	1.89	1.73	0.99	1.88	2.79	1.50	2.47	3.31

Извор: Европска комисија. Напомена: БДП изражен у цијенама из 2010. године.

У 2016. години дефлаторни притисци су или ослабили (Хрватска, Словенија) или су у потпуности нестали (Шведска, Аустрија), али стопа инфлације у 2016. години је и даље ниска у поређењу с циљаном стопом инфлације (близу, али испод, 2%), (табела 1.3).

Табела 1.3: Стопа инфлације у ЕУ и земљама зоне еура

	у %							
	ЕУ	Евروزона	Данска	Њемачка	Хрватска	Аустрија	Словенија	Шведска
2007.	2.4	2.2	1.7	2.3	2.7	2.2	3.8	1.7
2008.	3.7	3.3	3.6	2.8	5.8	3.2	5.5	3.3
2009.	1.0	0.3	1.0	0.2	2.2	0.4	0.9	1.9
2015.	0.0	0.0	0.2	0.1	-0.3	0.8	-0.8	0.7
2016.	0.3	0.2	0.0	0.4	-0.6	1.0	-0.2	1.1

Извор: Еуростат. Напомена: Просијечна годишња стопа инфлације на основу НИСР индекса.

У скоро свим земљама ЕУ и еврозоне стопа незапослености је у 2016. години смањена у односу на 2015. годину, а у просјеку пад износи око 1 п.п, за колико је незапосленост смањена и у Словенији и у Њемачкој (табела 1.4). Ипак, скоро све земље имају још увијек високу стопу незапослености, већу него што је она била у кризном периоду, а једино је Њемачка више него преполовила стопу незапослености. У неким земљама ЕУ, попут Данске и Шведске, иако је привредни раст у последње двије године приближно на нивоу онога у преткризном периоду (2007. година) стопа незапослености је још увијек врло висока, а у Данској чак дупло већа него уочи избијања глобалне економско-финансијске кризе.

Табела 1.4: Стопа незапослености у ЕУ и земљама еврозоне

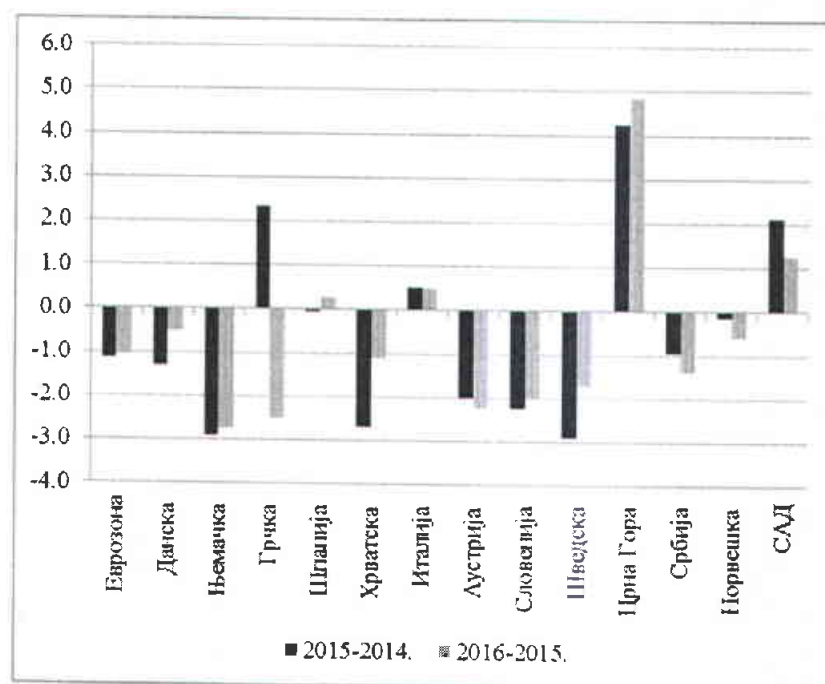
	у %							
	ЕУ	Евروزона	Данска	Њемачка	Хрватска	Аустрија	Словенија	Шведска
12/2007.	7.0	7.4	3.1	8.2	10.5	4.1	4.9	5.6
12/2008.	7.7	8.4	4.3	7.4	9.3	4.7	4.4	6.4
12/2009.	9.4	10.1	6.8	7.3	10.0	5.0	6.5	8.6
12/2015.	9.0	10.5	6.0	4.5	15.9	5.7	8.7	6.7
12/2016.	8.1	9.5	6.1	3.5	12.2	5.5	7.8	6.5

Извор: Еуростат.

Већина европских земаља је и даље изнад мастриских критеријума који се односе на висину јавног дуга, а у 2016. години је у многима од њих, па и у онима које нису чланице ЕУ (Србија) настављена економска политика смањења јавног дуга, за разлику од нпр.

САД (графикон 1.2). У нашем непосредном окружењу једини изузетак је Црна Гора, док Хрватска и Србија двије године узастопно смањују релативну вриједност јавног дуга. Италија је благо повећала јавни дуг, Грчка је у 2015. години и 2016. години остварила готово идентичан раст / пад јавног дуга, а укупан јавни дуг еврозоне у 2016. години од 90,41% је за 1 п.п. мањи у односу на прошлу годину. Јавни дуг Норвешке је 31,08% БДП-а, Њемачке 65,5%, Италије 133,26%, Грчке 177,21%, а САД-а 108,54%.

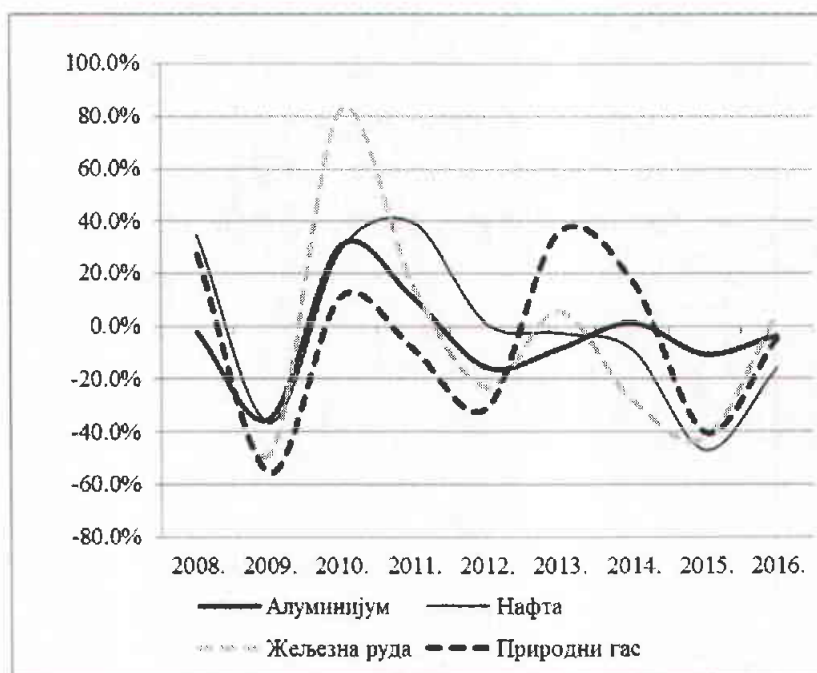
Графикон 1.2: Прираст јавног дуга у еврозони и САД и неким европским земљама

Извор: Европска комисија

На тржишту робе је у 2016. години дошло до успоравања пада цијена робе у односу на 2015. годину, а неке цијене робе су и порасле (графикон 1.3). Од кључних цијена робе највише је у 2016. години пала цијена нафте, а цијена злата је у односу на 2015. годину порасла за 7,6% (2015/2014 = -8,3%). Значајно је смањена стопа пада цијене алуминијума и природног гаса, а цијена руде жељеза је у односу на претходну годину порасла за 4,6% (2015/2014 = -42,4%).

Графикон 1.3: Годишње стопе раста робних цијена

Извор: Свјетска банка

1.1.2 Монетарни трендови

Мада је крајем године ЕЦБ-а најавила постепено ублажавање тренутне монетарне политике, оличене у прије свега куповини обвезница у износу од 80 милијарди EUR мјесечно⁷, цијела 2016. година је протекла у изузетно експанзивној монетарној политици ЕЦБ-а. Кредитни раст је у 2016. години подстакнут (графикон 1.4) додатним смањењем референтних каматних стопа ЕЦБ-а, што је уз смањење пада цијена на тржиштима робе (у односу на претходну годину), па и на тржишту нафте, довело до слабљења изузетно јаких дефлаторних притисака.

Већ почетком године ЕЦБ је смањила све три референтне каматне стопе. У првом кварталу 2016. године (одлука ступила на снагу 16.03.2016. године) каматна стопа на кредитне олакшице је са 0,3% смањена на 0,25%, каматна стопа на главне операције

⁷ Куповина финансијских инструмената је од 1. априла 2016. године повећана са 60 милијарди EUR на 80 милијарди евра (одлука донесена 10.03.2016. године).

рефинансирања је са 0,05% смањена на 0,0%, док је каматна стопа на депозитне олакшице са -0,3% смањена на -0,4%.

Као и крајем прошле године и крајем 2016. године, FED је одлучио да повећа каматну стопу на федерална средства те је тако претходни коридор 0,25% - 0,5%, замијењен са коридором 0,5% - 0,75%, док је Банка Енглеске усљед успоравања раста британске економије као посљедица одлуке о изласку из ЕУ у августу 2016. године смањила своју референтну каматну стопу (енг. Bank Rate) са 0,5% на 0,25%. FED нису мијењале обим понуде новца током 2016. године, који је током протеклих година значајно повећан кроз три програма квантитативних олакшица. Ипак, каматне стопе у САД-у су у овом периоду билежиле раст, нарочито у односу на приносе обвезница земаља еврозоне, а под утицајем очекиваног смањења монетарних стимуланса у САД-у и повећања разлика у монетарним политикама које спроводе FED и ЕЦБ у погледу висине референтне каматне стопе.

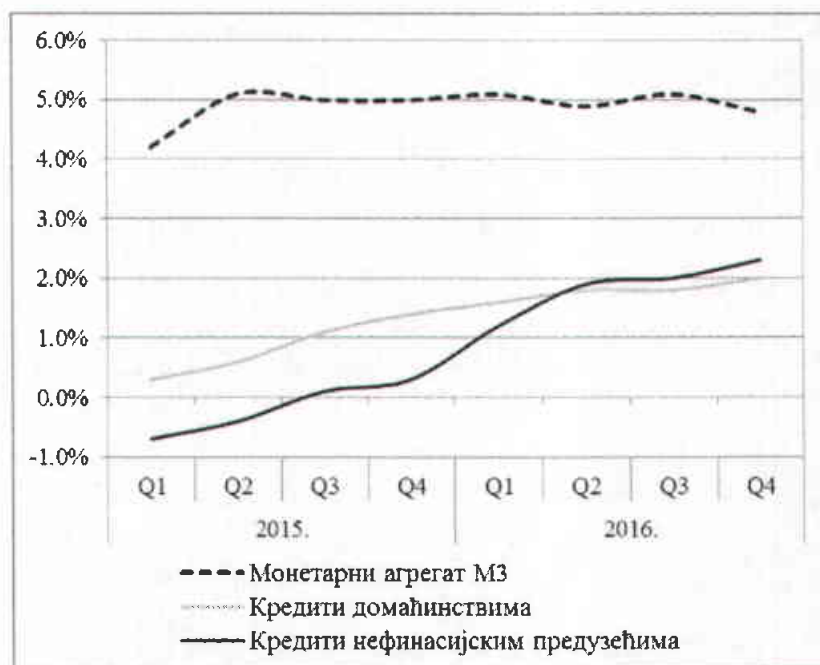
Графикон 1.4: Кључне каматне стопе водећих централних банака

Извор: ЕЦБ и FED. Напомена: За референтну каматну стопу FED-а је узета горња граница интервала.

Стопе раста кредита домаћинствима и кредита предузећима у еврозони у 2016. години су значајно више од од оних у 2015. години, иако је најшири европски монетарни агрегат М3 задржао стопе раста из претходне године (графикон 1.5). На крају 2016. године у односу на крај 2015. године, након дуготрајне стагнације кредита реалном сектору, стопе раста кредита нефинансијским предузећима и домаћинствима су готово изједначене на нивоу од око 2% (м/м-12).

Графикон 1.5: Монетарни и кредитни агрегати у еврозони

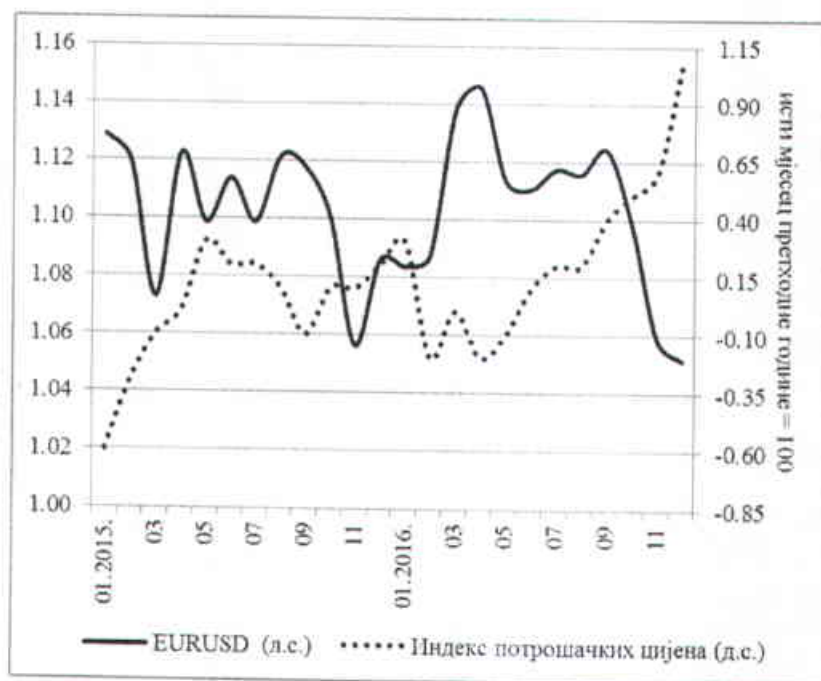
Извор: ЕЦБ.

Постојан кредитни раст, уз смањење пада цијена робе у односу на претходну годину, не само да су прекинули дефлаторна кретања у зони евра, већ су и подигли инфлацију на највиши ниво у посматраном периоду протекле двије године (графикон 1.6). Захваљујући глобалном тренду смањења дефлаторних притисака на тржишту робе и преносу ефеката новчане политике ЕЦБ-а на кредитну политику европских банака, уз заокрет у новчаној политици FED-а, који је током прошле године повећао степен рестриктивности монетарне политике, дошло је и до наглог слабљења евра, што је био додатни катализатор раста потрошачких цијена у еврозони. У односу на највиши курс EURUSD током године (04/2016 = 1,15), до краја 2016. године евро је депрецирао према долару за

8,2%, а курс EURUSD је 1,05. Потрошачке цијене су са најнижег нивоа у 2016. години од -0,2% (04/2016/04/2015.) порасле до краја године за 1,1% (12/2016/12/2015).

Графикон 1.6: Курс евра и инфлација у еврозони

Извор: ЕЦБ.

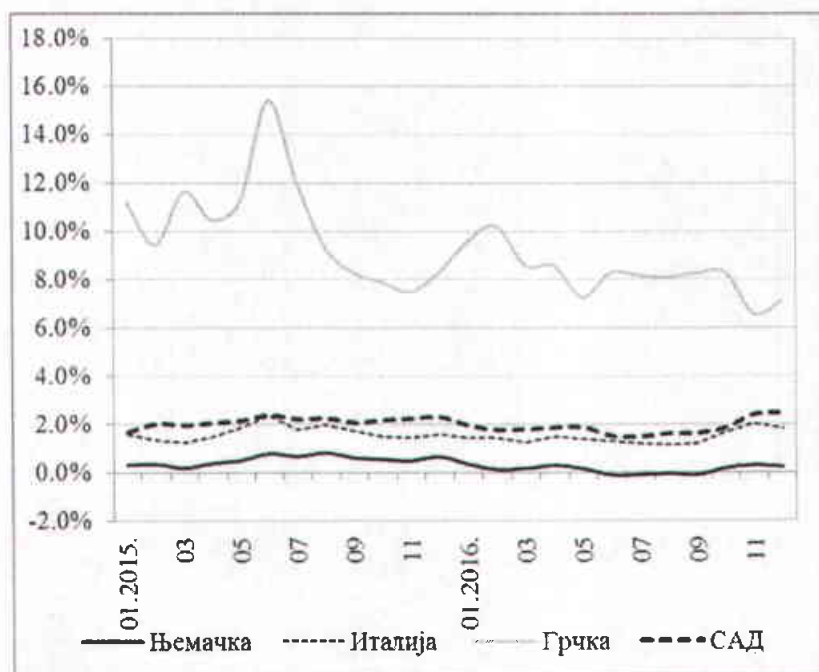
Иако је експанзивна монетарна политика ЕЦБ-а довела до смањења стопа приноса у земљама европског центра и европске периферије (графикон 1.7), најава престанка квантитативног попуштања (10/2016. године) је довела до раста стопа приноса на секундарном тржишту државног дуга већине земаља еврозоне. Оваква реакција тржишта, уз низак и повремено негативан, принос на њемачке обвезнице, мотивише на додатно структурно прилагођавање у земљама европског југа, од којих неке (Италија), упркос чињеници да пролазе кроз банкарско-економску кризу, финансирају јавни дуг јефтиније него САД.

Резултати изјашњавања грађана Велике Британије на референдуму о изласку из Европске уније су били изненађујући и снажно су утицали на финансијска тржишта. Под утицајем неизвјесности због Брексита, политичког процеса и медијске кампање, непосредно пред референдум забиљежен је пад европских индекса акција, а принос десетогодишњих

обвезница Њемачке је први пут забиљежио ниво испод 0%. Кредитна рејтинг агенција S&P је смањила рејтинг ЕУ на АА са АА+.

Графикон 1.7: Стопа приноса на десетогодишње обвезнице земаља еврозоне

Извор: Bloomberg

ЕЦБ има утицај на каматне стопе у БиХ због режима валутног одбора и одабира евра као сидрене валуте. Дванаестомјесечни EURIBOR (табела 1.5) је у односу на крај претходне године смањен за 0,14 п.п, приближно исто колико и преконоћни EURIBOR (EONIA).

Табела 1.5: Вриједност EURIBOR-а

Р.Б.	Датум	EONIA	1 М	3 М	6 М	у %
						12 М
1.	12/2008.	2.35	2.60	2.89	2.97	3.05
2.	12/2015.	-0.20	-0.19	-0.13	-0.04	0.06
3.	12/2016.	-0.35	-0.37	-0.32	-0.22	-0.08
4.	Разлика у п.п. 4 = 3-2	-0.15	-0.18	-0.19	-0.18	-0.14

Извор: ЕЦБ. Напомена: Приказани су мјесечни просједи.

1.2 Извјештај о стању бх. привреде

Реални сектор економије у 2016. години карактерише раст индустријске производње у односу на 2015. годину, када је забиљежен блажи раст. При томе се биљежи раст у свим индустријским подручјима, гдје се нарочито истиче снажан раст производње и снабдјевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација. У складу с тим, биљежи се снажан номинални раст извоза наведене дјелатности те прерађивачке индустрије, док је запажен нешто блажи раст извоза руда и камена.⁸ У грађевинарству је, као и у претходној години, забиљежен пад обима производње због успоравања радова на изградњи путне инфраструктуре (посебно коридора Vц). Кретање општег нивоа цијена у БиХ, мјерено индексом потрошачких цијена, показује јачање дефлаторног притиска у првом дијелу 2016. године и он је највећим дијелом узрокован смањењем спољних цијена (нафте), док је у другом дијелу године забиљежен значајан пораст цијена због повећања спољних цијена. Истовремено, домаће цијене мјерене БДП дефлатором су у зони инфлације, иако их карактерише благо смањење цијена. На тржишту рада, мјерено административним подацима, биљежи се смањење броја незапослених и раст броја запослених лица. Анкета радне снаге 2016. године показује пад броја незапослених (као и код административних података) и пад запослених. Значајне разлике у броју и стопи незапослених и запослених, према административним подацима и подацима из Анкете радне снаге 2016. године, одраз су различитих методологија израчунавања и утврђивања статуса запослених и незапослених лица. Након дужег периода стагнације, у 2016. години је забиљежено повећање номиналне нето плате.

Према службеној пројекцији Дирекције за економско планирање БиХ⁹, номинални бруто друштвени производ (БДП) у 2016. години је 30,389 милијарде КМ (табела 01)¹⁰, што

---

⁸Према службеним подацима запажен је раст извоза у сљедећим дјелатностима: производње и снабдјевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација 13,4%, прерађивачка индустрија 4,1%, производња руда и камена 2,5%.

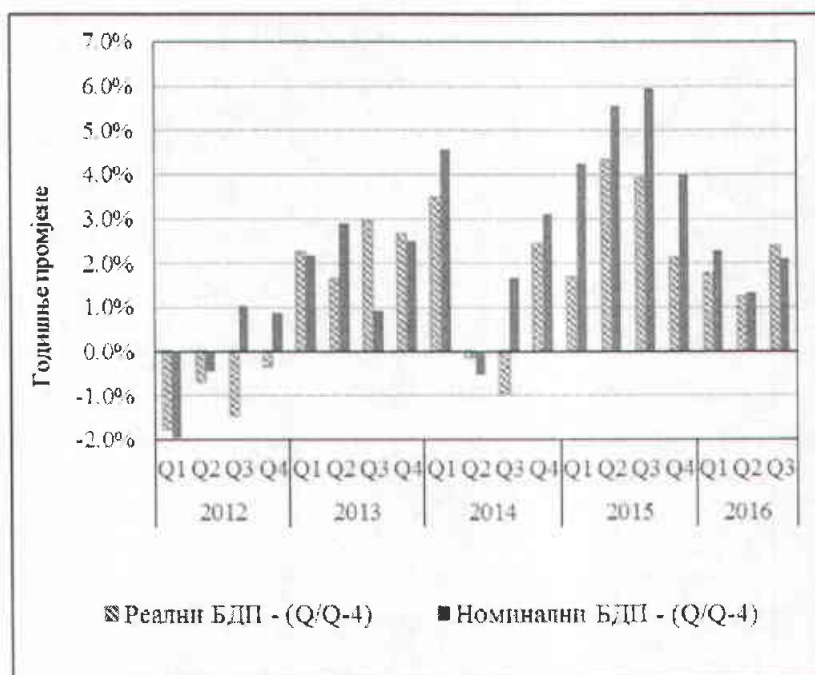
⁹Економски трендови за период јануар - септембар 2016. године, Дирекција за економско планирања БиХ

¹⁰Статистичке табеле у поглављу 5 овог Извјештаја у тексту су означене према редослиједу у поглављу 5, попут табеле 01. Додатне табеле које се налазе у тексту означене су редним бројем поглавља и редним

представља раст од 3,1% у односу на 2015. годину. Пројигирана стопа реалног раста БДП-а у односу на претходну годину износи 3,0%.

Према подацима Агенције за статистику БиХ (БХАС), економија је у прва три квартала 2016. године, у односу на прва три квартала 2015. године, расла номинално по стопи од 1,89%. Према истом извору, раст реалног БДП-а у прва три квартала 2016. године процијењен је на 1,83% (графикон 1.8). БДП дефлатор је у прва три квартала нижи него у истом периоду претходне године, што је просјечан раст произведених производа и пружених услуга у домаћој економији базиран на расту обима производње, а не на цјеновним ефектима.

Графикон 1.8: Годишње промјене номиналног и реалног БДП-а

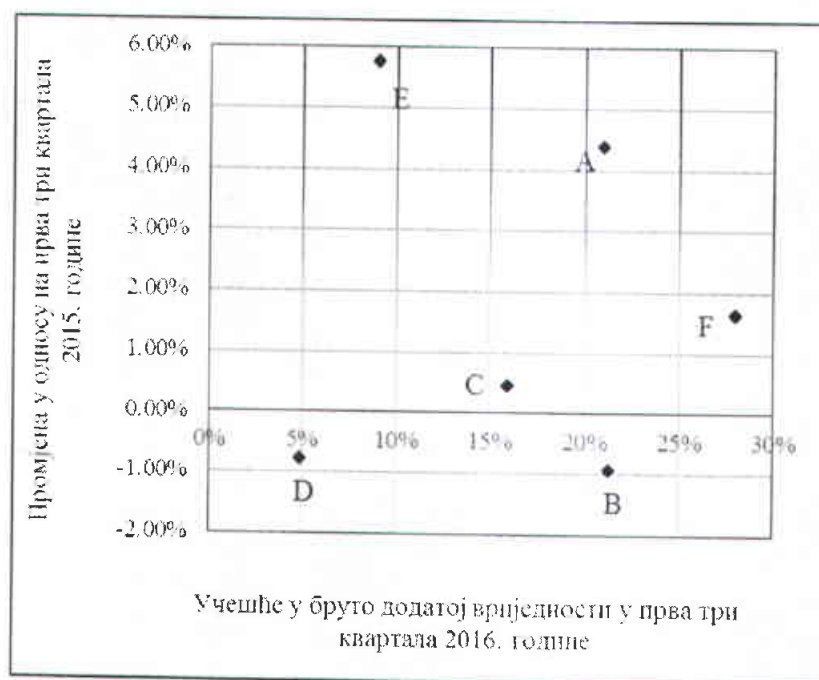
Извор: БХАС

У прва три квартала 2016. године раст реалне бруто додане вриједности генерисан је растом активности у већини (од укупно 19) економских дјелатности (графикон 1.9), с тим

бројем табеле у том поглављу, на примјер табела 1.1. Графици у тексту нумерисани су користећи исту аналогију.

да су најизраженији раст биљежиле дјелатности: остале услужне дјелатности 10,0%, административне дјелатности 7,2%, пољопривреда, шумарство и риболов 5,8%, финансијска дјелатност и дјелатност осигурања 4,8% те прерађивачка индустрија 4,7%. На другој страни, значајни реални пад бруто додане вриједности забиљежен је у дјелатностима: информације и комуникације 1,4% те јавна управа и одбрана 1,2%.

Графикон 1.9: Основни узроци промјена у реалном БДП-у у прва три квартала у односу на исти период претходне године

Извор: БХАС

Легенда:

Група А: индустријска производња; статистичка подручја дјелатности Б (вађење руде и камена),

Ц (прерађивачка индустрија) и Д (производња и снабдијевање електричном енергијом, плин, паром и климатизација).

Група Б: буџетски корисници; статистичка подручја дјелатности О (јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање), П (образовање) и Q (дјелатност здравствене и социјалне заштите).

Група Ц: трговина; Статистичко подручје дјелатности Г (трговина навелико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала).

Група Д: грађевинарство; статистичко подручје дјелатности Ф (грађевинарство).

Група Е: пољопривреда; статистичко подручје дјелатности А (пољопривреда, шумарство и риболов).

Ф: остало.

1.2.1 Реални сектор

У склопу овог потпоглавља, а имајући у виду њихов значај за укупне економске активности бх. економије, посебан нагласак, у оквиру основних привредних дјелатности, стављен је на индустријску производњу, грађевинарство, трговину те туризам. Поред активности у овим дјелатностима, изнесени су и основни трендови у општем нивоу цијена, као и основне карактеристике тржишта рада (запосленост и плате) у 2016. години.

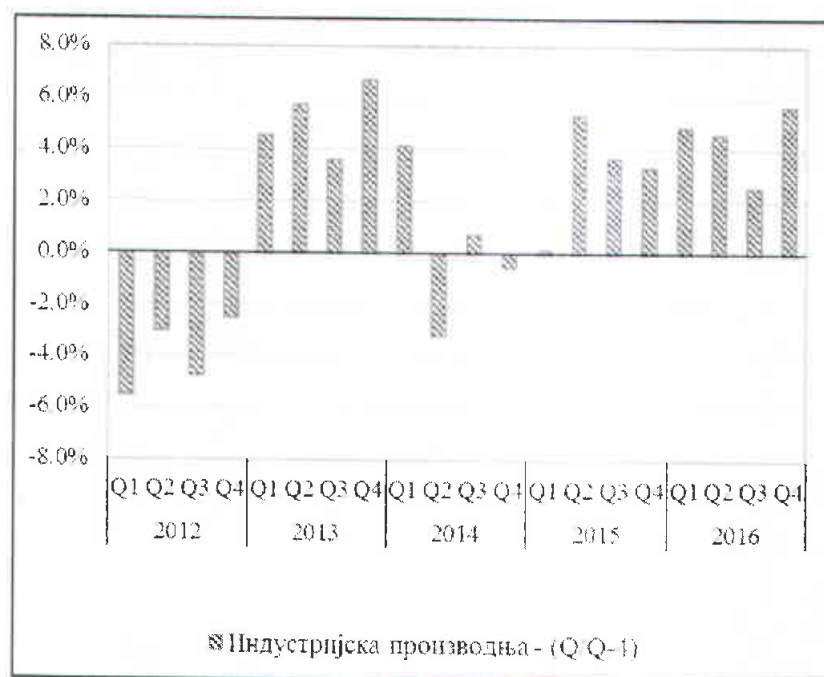
1. Основне привредне дјелатности

Сва четири квартала 2016. године, посматрано на годишњем нивоу, карактерише раст индустријске производње. Захваљујући оваквом кварталном кретању, обим индустријске производње остварен у 2016. години већи је за 4,4% (графикон 1.10).¹¹ При томе је, просјечан раст индустријске производње у 2016. години, мјерен у односу на базну 2010. годину, први пут забиљежио двоцифрени раст од 11,6% и може се сматрати изузетно повољним.

---

¹¹ Годишња стопа промјене израчуната из календарски прилагођених индекса обима индустријске производње показује раст од 4,3%. Извор: Мјесечни индекси индустријске производње за БиХ децембар 2015. - децембар 2016. године (БХАС).

Графикон 1.10: Кварталне промјене индекса индустријске производње

Извор: БХАС

У 2016. години у свим индустријским подручјима (рударству, прерађивачкој индустрији те производњи и снабдјевању електричном енергијом и гасом) остварен је раст производње (графикон 1.11). Подједнаки допринос расту индустријске производње у 2016. години, посматрано према подручјима дјелатности, забиљежиле су прерађивачка индустрија (годишњи пораст од 3,0%)¹² те производња и снабдјевање електричном енергијом и гасом (годишњи пораст 9,0%)¹³. Кључни допринос расту прерађивачке индустрије забиљежен је у следећим гранама: производња готових металних производа, осим машина и опреме, производња прехранбених производа, производња хемикалија и хемијских производа те производња производа од гуме и пластичних маса. Раст производње у овим дјелатностима позитивно се одразио на раст извоза. Што се тиче

¹² Прерађивачка индустрија је стопи раста укупне индустрије од 4,4% допринијела 2,02 процентна поена.

¹³ Производња и снабдјевање електричном енергијом и гасом је стопи раста укупне индустрије допринијела 1,95 процентних поена.

обима производње и снабдјевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (изузев гране 35.3 - производња и снабдјевање паром и климатизација) видљиво је на графикону 1.11 како је ово подручје у претходним годинама било једна од кључних детерминанти кретања индустријске производње. У оквиру овог подручја посебно је значајан дио који се односи на производњу електричне енергије. Према последњим доступним подацима на крају трећег квартала 2016. године кумулирана нето производња електричне енергије је већа за 6,4% у односу на исти период претходне године¹⁴. Пораст производње у 2016. години позитивно се одразио на извоз електричне енергије тако да је у односу на 2015. годину извоз већи за 13,4%.¹⁵

Надаље, подручје у коме је, такође, остварен раст, и то у висини од 3,8%, јесте вађење руде и камена. У оквиру овог подручја забиљежен је раст дјелатности вађења угља и лигнита¹⁶. Раст количине угља и лигнита у уској је вези с порастом извоза електричне енергије. Истовремено, повећање извозне цијене угља и лигнита од 11,1 % је имало позитиван утицај на раст наведене дјелатности.

---

¹⁴У укупној нето производњи електричне енергије у периоду од јануара до септембра 2016. године учешће хидроелектрана је 34,4%, док је учешће термоелектрана 65,6%.

¹⁵Извор: БХАС; Статистика робне размјене БиХ с иностранством, јануар-децембар 2015. године.

¹⁶Дјелатност вађење угља и лигнита доприноси укупном расту индустријске производња са 0,76%.

Графикон 1.11: Допринос годишњим промјенама индустријске производње по подручјима

Извор: БХАС

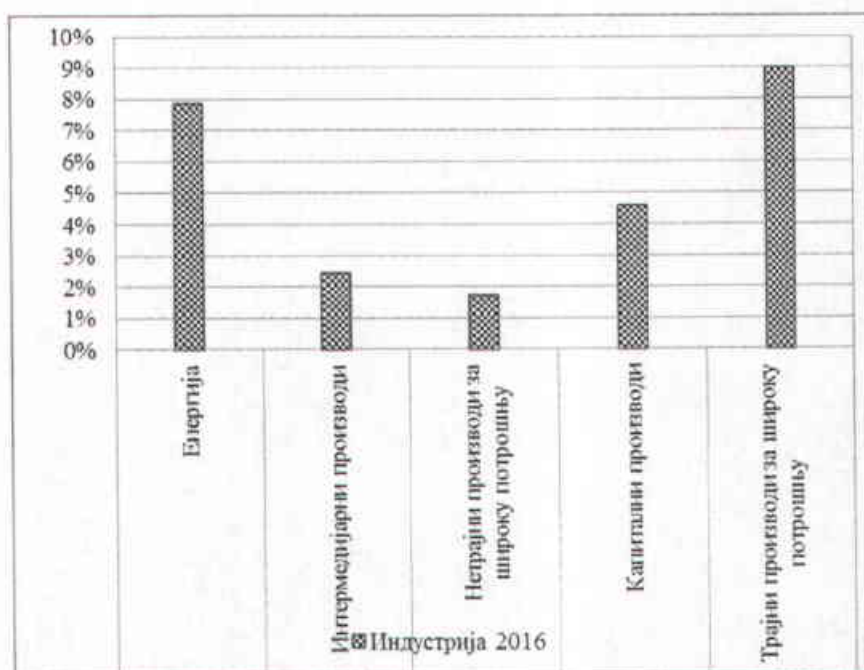
Посматрајући учешћа главних група производа индустријске производње (графикон 1.12) примјетан је пораст свих група у 2016. години. У већини дјелатности које се класификују у групу енергија, која има најзначајније учешће у индустријској производњи, забиљежен је раст обима производње.¹⁷ Послије енергије, наредна главна група производа, посматрано по величини учешћа у укупној индустрији, јесу интермедијарни производи. Производња интермедијарних производа битна је, како за домаћу финалну производњу тако и за извоз, и то због чињенице да су интермедијарни производи у укупном извозу у 2016. години учествовали са 38,5%.¹⁸ У оквиру ове групе, изузетно висока стопа раста обима производње је забиљежена у производњи производа

¹⁷Као што је наведено, значајан пораст је забиљежен у производњи и снабдјевању ел. енергијом и гасом (9,0%) те вађењу угља и лигнита (8,7%).

¹⁸ Извоз интермедијарних производа у 2016. већи је номинално за 2,1% у односу на претходну годину.

од гуме и пластичних маса (годишњи раст 15,3%). При томе је извоз ових производа у 2016. години порастао за 12,1%.

Графикон 1.12: Стопе раста и учешће главних група производа индустријске производње

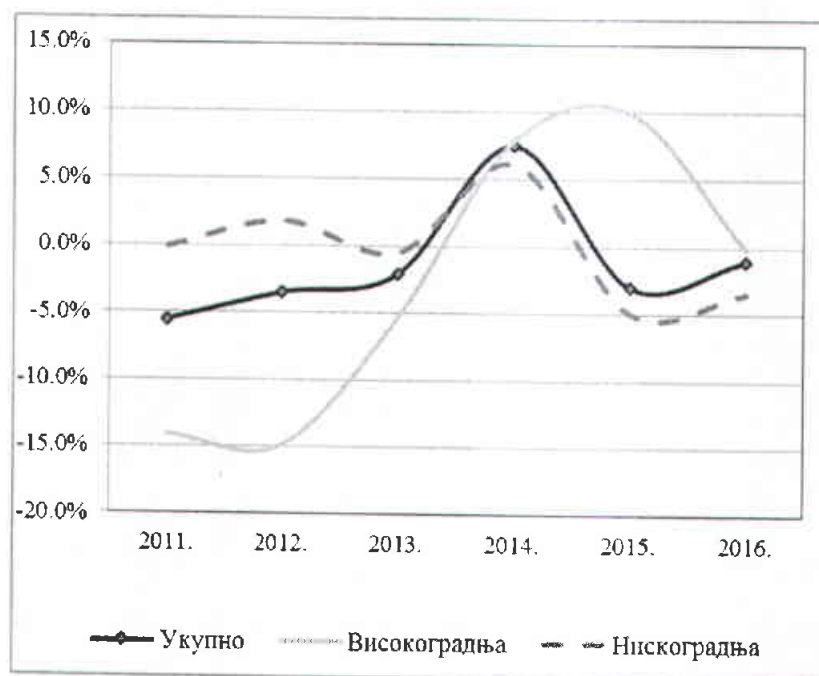
Извор: БХАС

Иако се следећа група по учешћу у групама производа индустријске производње односи на нетрајне производе за широку потрошњу, у 2016. години значајнији допринос у укупном расту индустријске производње је остварен од раста производње капиталних производа. У оквиру ове групе производа, високе стопе раста су остварене у производњи готових металних производа, осим машина и опреме (годишњи раст 12,2%), гдје је раст извоза наведене дјелатности износио 15,7%. Најнижи годишњи раст по групама је забиљежен у производњи нетрајних производа за широку потрошњу, понајвише из разлога што је унутар ове групе забиљежено смањење годишње производње одјеће те коже и сродних производа. У оквиру главних група производа, у 2016. години највиша стопа раста је забиљежена код трајних производа за широку потрошњу, али због њиховог ниског учешћа допринос расту укупне индустрије је занемарив. Унутар ове групе највеће

учешће има дјелатност производње намјештаја која у последњим годинама биљежи континуирани годишњи раст, који у 2016. години износи 9,4%.

У економској дјелатности грађевинарства забиљежен је пад обима производње у 2016. години који је у односу на претходну годину мањи за 1,0%. Посматрајући годишње промјене производње у грађинарству (графикон 1.13), примјећује се једино у 2014. години раст производње у грађевинарству, понајвише због великих активности у нискоградњи. Смањење индекса производње у грађевинарству у 2016. години је под утицајем пада сегмента нискоградње, који је у односу на претходну годину мањи за 3,5%, док је високоградња забиљежила занемарив пад у односу на прошлу годину. Пад активности у нискоградњи нарочито се односи на застој у градњи коридора Уц.

Графикон 1.13: Годишње промјене обима производње у грађевинарству

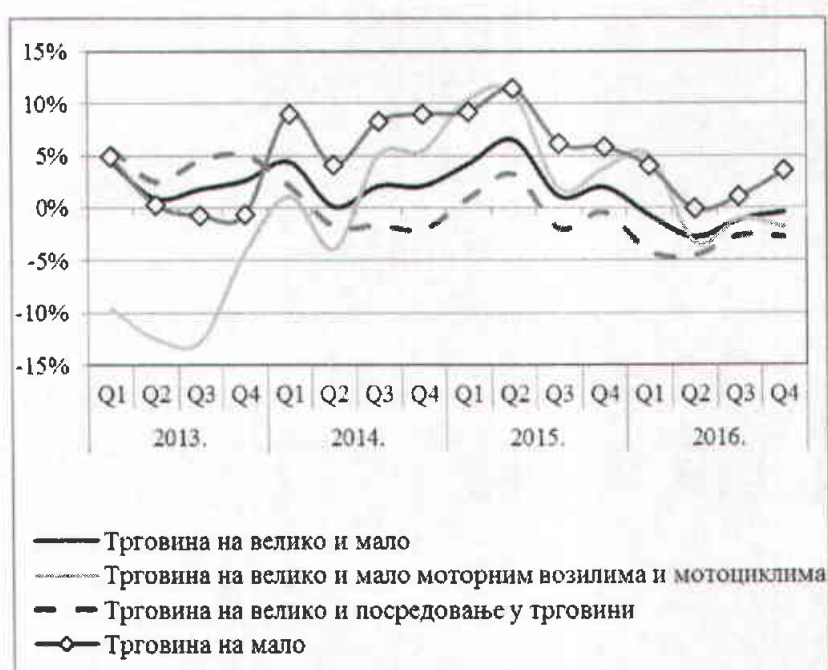

Извор: БХАС

Трговина као појединачна дјелатност има највеће учешће у бруто доданој вриједности, које на крају 2016. године износи 15,9%. Посматрајући статистику дистрибутивне трговине (графикон 1.14), која укључује све облике трговинских активности, од набавке

робе од произвођача до испоруке робе до крајњег потрошача на домаћем тржишту¹⁹, видљиво је како у сва четири квартала 2016. године промет трговине биљежи пад, који на годишњем нивоу износи 1,2%, првенствено као резултат смањења активности у трговини на велико и посредовање у трговини²⁰ (годишњи пад 3,3%) те трговини на велико и мало моторним возилима и мотоциклима (годишњи пад 1,2%). С друге стране, трговина на мало²¹ биљежи континуирани раст промета у посљедњим годинама, који на крају 2016. године износи 2,1% у односу на претходну годину.

Графикон 1.14: Годишње промјене индекса дистрибутивне трговине, (Q/Q-4)

Извор: БХАС

На укупан промет трговине, нарочито трговине на мало, значајан утицај има прилив страних туриста. У посматраном периоду (графикон 1.15) видљива је позитивна активност туристичког сектора, која у посљедњим годинама биљежи веома високе стопе

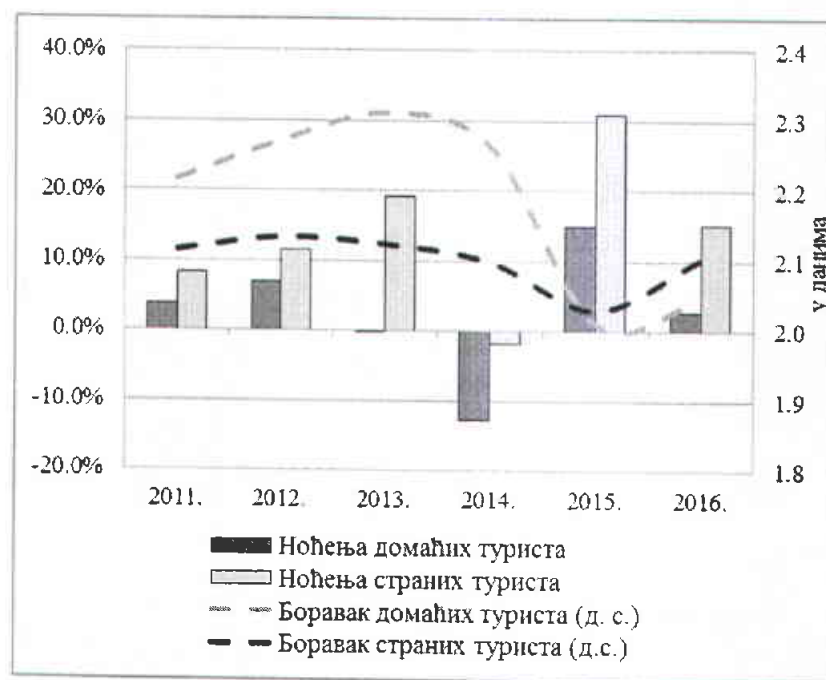
¹⁹ Извор: БХАС, Индекси промета дистрибутивне трговине

²⁰ Учешће трговине на велико и посредовање у укупној трговини износи 56,5%

²¹ Учешће трговине на мало износи 38,0%

раста, нарочито долазака и ноћења страних туриста. Смањење ноћења туриста је једино запажено у 2014. години, понајвише, између осталог, због забиљежених поплава. Већи омјер боравка туриста указује на потпунију туристичку понуду, док слабији омјер упућује на транзитно занимање туриста за одређеним простором. Просјечан боравак туриста у БиХ је доста кратак, што упућује на непотпуну понуду, слабу инфраструктурну комуникацију те недовољну промоцију туристичког сектора.

Графикон 1.15: Годишње промјене у ноћењима и просјечан боравак туриста

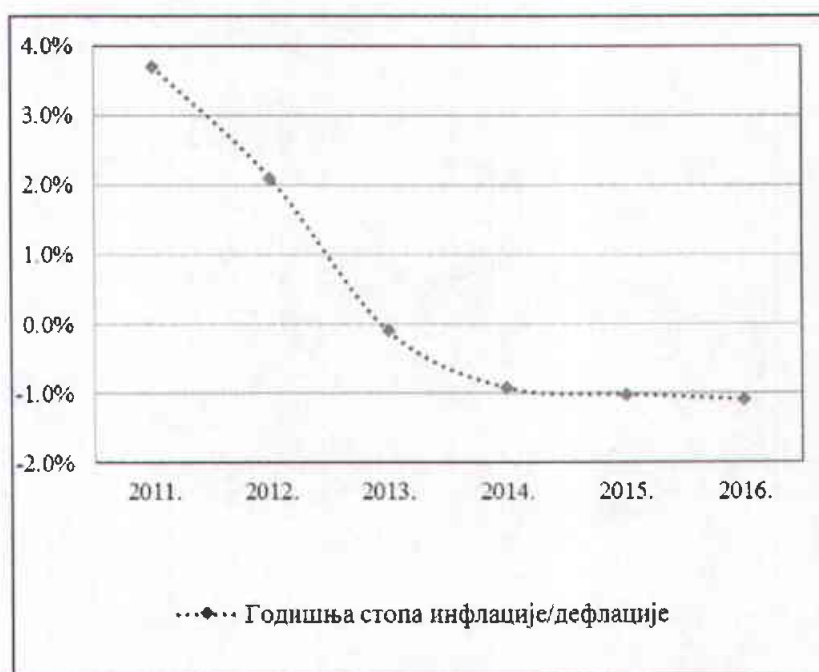
Извор: БХАС

II. Цијене

Дефлаторни притисци, присутни од трећег квартала 2013. године, ојачали су у првом и другом кварталу 2016. године, тако да су просјечне потрошачке цијене у 2016. години забиљежиле пад већи за осам базних бодова од пада цијена забиљеженог у 2015. години. Наиме, дефлација, мјерена индексом потрошачких цијена, забиљежена у 2016. години износила је 1,1% (графикон 1.16). Кретање цијена посматрано на годишњем нивоу (мјесец/исти мјесец претходне године) показује да су цијене од августа 2013. године константно у паду. Изузетак су октобар 2014. године, када је забиљежен незнатан годишњи раст цијена (0,1%) и новембар исте године, када је забиљежено мировање цијена

(0,0%). Ипак, у последњем кварталу 2016. године биљежи се значајно успоравање пада цијена због кретања цијена у одјељку становања, воде, електричне енергије, гаса и других енергената те превоза, према чему је евидентно да се у наредном периоду очекују инфлаторни притисци²², понајвише због кретања спољних цијена (нафте и хране).

Графикон 1.16: Стопе промјене у разини цијена мјерене индексом потрошачких цијена

Извор: БХАС

У посматраном периоду стварна дефлација је под снажним утицајем два цјеновна одјељка²³, у оквиру индекса потрошачких цијена, храна и безалкохолна пића (због цијена хране) и превоз (због цијена нафте).²⁴ Вриједности процијењене основне инфлације

²² Према службеним подацима у првом мјесецу 2017. године биљежи се раст цијена на годишњем нивоу од 0,7%

²³ Одјељак одјеће и обуће такође је под снажним утицајем спољних цијена, али због нижег пондера од остала два одјељка у обзир су узети одјељци храна и безалкохолна пића, те превоз.

²⁴ Процијењена основна инфлација добијена је тако што је службена инфлација умањена за ефекте промјена у цијенама у ова два одјељка. Као пондери коришћени су службени годишњи пондери за цјеновне одјељке објављени од БХАС. Пошто у моменту писања Годишњег извјештаја нису објављени пондери за 2016. годину, коришћени су цјеновни пондери за 2015. годину.

указују да је у 2016. години прекинут тренд раста цијена роба и услуга, а да су вриједности стварне инфлације још увијек у зони дефлације (графикон 1.17). Изједначавање вриједности стварне и процијењене основне инфлације, присутно на крају 2016. године, указује на временско заостајање цијена које нису под снажним утицајем спољних цијена, што ће вјероватно у наредном периоду резултирати прилагођавању истих цијена, те донекле порасту вриједности основне инфлације.

Графикон 1.17:   Стварна и процијењена темељна инфлација

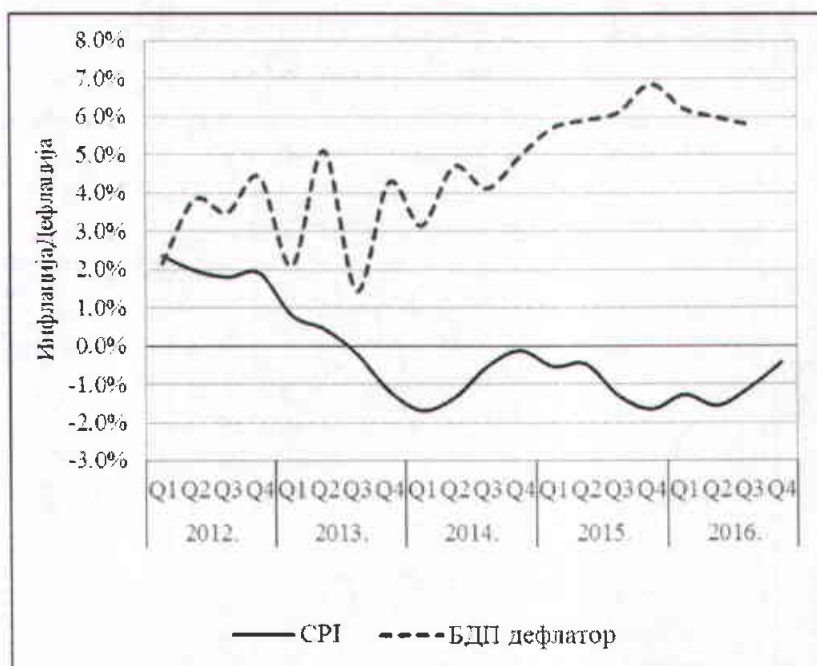
Извор: БХАС и ЦББХ Напомена: Темељна инфлација је процјена ЦББиХ.

Инфлација мјерена БДП дефлатором²⁵ указује на благи пад цијена у прва три квартала 2016. године (графикон 1.18). Поређењем ове двије мјере инфлације, иако су концептуално различите, добивају се значајне информације о узроцима промјена у цијенама.

²⁵БДП дефлатор мјери просјечне промјене цијена по јединици роба и услуга произведених у посматраној економији, док индекс потрошачких цијена мјери промјене у општем нивоу цијена роба и услуга у земљи.

Графикон 1.18: Годишње промјене у нивоу цијена

Извор: БХАС

Основни узрочници дефлације, мјерене индексом потрошачких цијена, у периоду август 2013.-децембар 2016. године, јесу пад цијена хране (посредан утицај на цијене у одјељку хране и безалкохолних пића) и нафте (директни утицај на цијене превоза). Обје категорије ових трошкова имају високо учешће у потрошњи домаћинства и због тога у највећој мјери детерминишу кретање инфлације/дефлације у бх. економији.²⁶ Услјед пада цијена нафте на свјетским тржиштима у првој половини 2016. године, ценовни одјељак превоз је током 2016. године (изузетак је децембар 2016. године када је забиљежен раст цијена у овоме одјељку) вршио дефлаторне притиске на општи ниво потрошачких цијена. Истовремено, одјељак хране и безалкохолних пиће, као категорија с највећим учешћем у потрошњи домаћинства, те одјељак одјеће, вршили су додатне дефлаторне притиске на општи ниво потрошачких цијена током цијеле 2016. године.

²⁶Према последњим доступним подацима БХАС из 2015. године, у укупним трошковима домаћинства, храна и безалкохолна пића учествују 33,16%, а превоз 13,45%.

БДП дефлатор указује да је у прва три квартала 2016. године забиљежен незнатан раст цијена производа и услуга у домаћој економији од 0,06% на годишњем нивоу. Раст БДП дефлатора у прва три квартала 2016. године, у поређењу с истим периодом претходне године, забиљежен је у већини дјелатности, и то углавном у дјелатностима које се односе на пољопривреду, шумарство и риболов, грађевинарство, дјелатности које се финансирају из буџета (јавна потрошња), те сектор услуга, док је значајан пад дефлатора забиљежен у дјелатности превоз и складиштење, производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, те трговине на велико и мало.

БДП дефлатор у дјелатности превоз и складиштење у прва три квартала 2016. године у односу на исти период претходне године указује на пад домаћих цијена од 3,2 процентна поена. Посматрајући квартално кретање БДП дефлатора, уочава се да се оно значајно подудара, односно да постоји јака веза с кретањем цијена CPI у цјеновном одјелку превоз. Ово подразумијева да се цијене у овој дјелатности прилагођавају промјенама цијена на свјетским тржиштима. Истовремено, пад цијена дјелатности превоза и складиштење има позитиван утицај на конкурентност дјелатности трговине на велико и мало, гдје је такође у три квартала 2016. године забиљежен пад цијена у односу на претходну годину од 0,9 процентних поена, првенствено због значајног учешћа транспортних трошкова у укупним трошковима ове дјелатности.

III. Запосленост и плате

Према подацима из Анкете о радној снази, 2016. године стопа незапослености у БиХ је била 25,40% и нижа је у односу на 2015. годину за 2,3%.²⁷ Истовремено, административна стопа незапослености у децембру 2016. године била је 40,9% и нижа је за 2,0% у односу на децембар 2015. године. Стопе и трендови незапослености значајно се разликују због различитог приступа у дефинисању и евиденцији, односно начину утврђивања њиховог статуса.²⁸ Према Анкети, број незапослених у БиХ у 2016. години је 273 хиљаде лица,

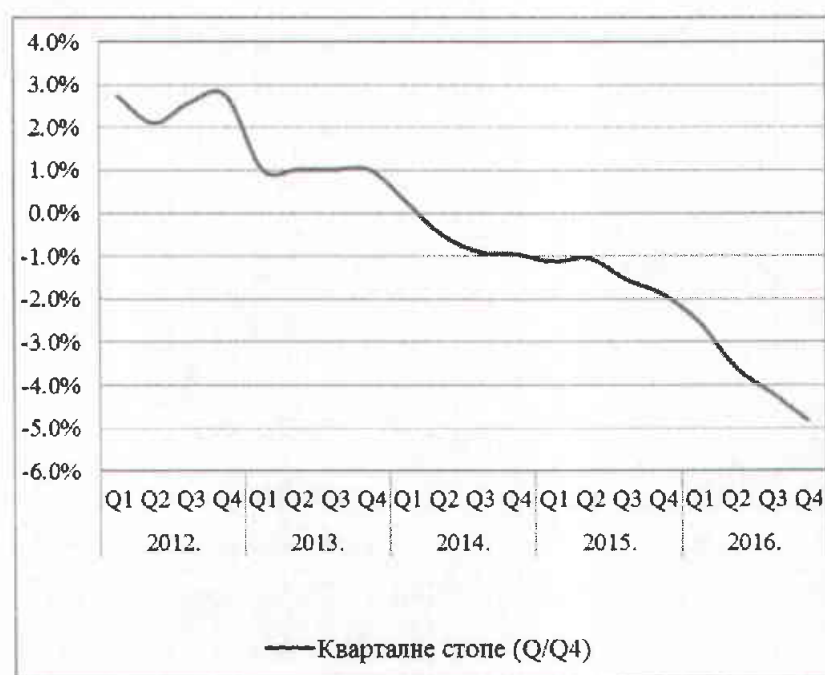
---

²⁷Анкету о радној снази Агенција за статистику БиХ, заједно са статистичким агенцијама ентитета, проводи једанпут годишње, а ускладу с ИЛО-методологијом. Енглеска скраћеница ILO – International Labour Organization – Међународна организација рада.

²⁸Административни подаци о незапосленим лицима садрже укупан број незапослених који се воде у евиденцијама Агенције за запошљавање у БиХ, док се подаци о незапослености из Анкете о радној снази

док је према регистрованом броју у агенцијама за запошљавање значајно већи број незапослених (510 хиљада незапослених лица) и најсликовитије илуструје наведене разлике у евиденцији, односно третирању запослених и незапослених лица²⁹ Када се анализирају административни подаци, уочава се тренд пада незапослених лица на годишњем нивоу који је присутан како током цијеле 2016. године тако и током претходних година (графикон 1.19). Иако се ради о промјенама у броју незапослених према административним подацима (односно, стопама незапослености које премашују 40%), чињеница је како на крају 2016. године у односу на претходну годину број незапослених лица је смањен за 27.546 лица.

Графикон 1.19: Стопе промјене броја незапослених у односу на исти квартал претходне године

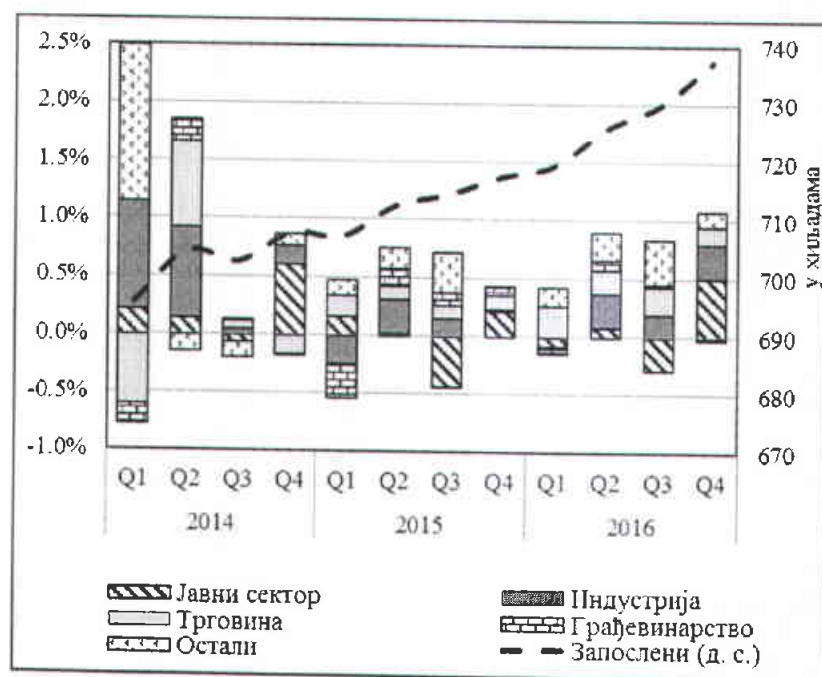
Извор: БХАС

изводе из података, који су прикупљени анкетањем лица у домаћинствима, према међународним дефиницијама. Извор: БХАС; Анкета о радној снази 2016.

²⁹Према Анкети у 2016. години 334 хиљаде лица је сврстано у занимање домаћица, што може бити један од значајнијих узрока у разлици броја незапослених лица према различитим методологијама.

Према административним подацима, биљежи се раст броја запослених лица, који је на крају 2016. године већи за 22.529 лица у односу на претходну годину (графикон 1.20). Посматрајући на кварталном нивоу допринос повећању броја запослених, видљив је сезонски утицај у појединим дјелатностима, нарочито примјетан за дјелатности јавног сектора, понајвише у сектору образовања. Према расту запослених на крају 2016. године по дјелатностима, носиоци раста броја запослених (67,5% укупног повећања), у односу на крај претходне године, јесу три дјелатности: прерађивачка индустрија (повећан број запослених за 6.536 лица или 4,7%), трговина (6.362 лица или 4,9%) те хотелијерство и угоститељство (2.307 лица или 6,9%). Ипак, важно је истакнути да је у овим дјелатностима значајно појачана контрола запослених лица, односно њиховог радног статуса. На годишњем нивоу пад запослености је исказан у дјелатности грађевинарства (1,0%) због наведеног застоја у нискоградњи, те у дјелатности финансијске услуге и дјелатности осигурања (2,0%), што може бити образложено слиједом престанка рада двије комерцијалне банке, али исто тако модернизацијом технологија и услуга финансијског сектора који омогућује клијентима приступ услугама путем интернета.

Графикон 1.20: Доприноси расту броја запослених по подручјима

Извор: ЦББиХ

Тренд стагнирања просјечне номиналне нето плате, који је присутан посљедњих година, прекинут је у другој половини 2016. године (графикон 1.21) понајвише као резултат измјене Закона о порезу на доходак у ФБиХ, који је ступио на снагу почетком октобра. Наведена мјера је утицала на раст плата у дјелатностима чије вриједности су ниже у односу на просјечну плату у БиХ. Из овога је видљиво како је већина послодаваца, нарочито приватног сектора, користила могућност исплате плата у виду неопорезивих накнада. Најављене даљње мјере ресорних министарстава, које подразумијевају потпуно укидање неопорезивих накнада, попут топлог obroка или превоза, допринијеће даљњем порасту плата у дјелатностима чије су вриједности знатно ниже у односу на просјечне плате. Истовремено, очекиване мјере за олакшавање пословања, попут смањења стопе доприноса, једним ће дијелом неутрализовати утицај додатног оптерећења пословања.

Графикон 1.21: Износ и проценат промјене просјечне годишње нето плате

Извор: БХАС

1.2.2 Фискални сектор

У 2016. години на свим нивоима у Босни и Херцеговини је настављена имплементација реформских мјера у складу с Реформском агендом за период 2015-2018. године, у којој је, између осталог, кључни нагласак на областима јавних финансија, опорезивања и

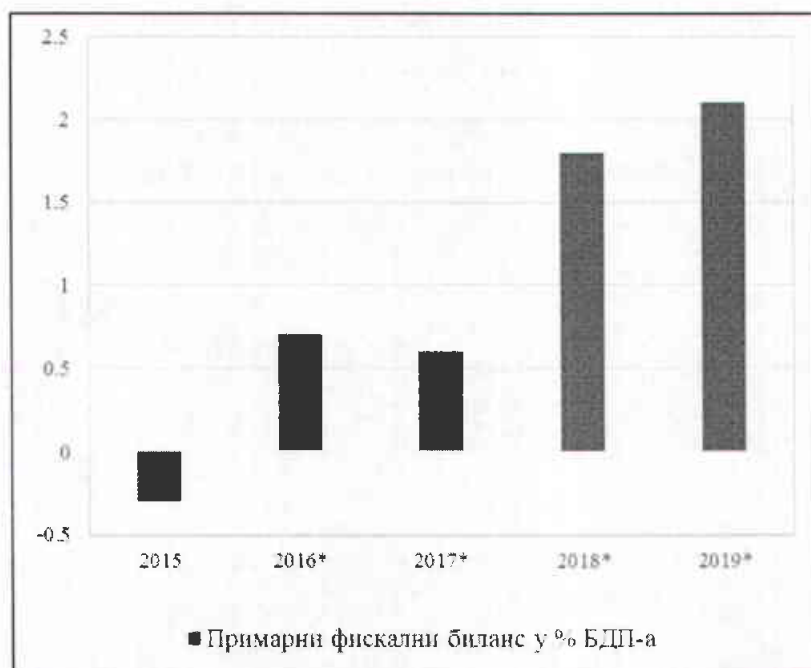
фискалне одрживости. У циљу усаглашавања основних макроекономских и фискалних показатеља за израду докумената оквирних буџета на свим нивоима власти у БиХ, Фискални одбор Босне и Херцеговине је усвојио Глобални оквир фискалног биланса и политика у БиХ за период 2017-2019, у којем су дефинисани фискални циљеви који се односе на примарни фискални биланс, пројекције укупних индиректних пореза, као и дефинисање горње границе задуживања.

У септембру 2016. године Босна и Херцеговина је потписала с ММФ-ом трогодишњи проширени аранжман у износу од 1,07 милијарди КМ, с циљем пружања подршке у спровођењу реформских мјера у држави. Потписивање аранжмана с ММФ-ом би требало имати позитивне ефекте за јавне инвестиције, прије свега кроз повољно спољно задуживање, с обзиром на то да аранжман, поред средстава од ММФ-а омогућава приступ средствима других међународних финансијских институција, која би се усмјерила на инфраструктурне пројекте. Такође, у оквиру аранжмана, очекује се унапређење квалитета јавне потрошње и реструктурирање расхода у смислу сужавања простора за текућу неприоритетну потрошњу, како би се ослободио простор за инвестиције у инфраструктуру.

Према Програму економских реформи за период 2017-2019. године (ЕРП БиХ 2017-2019), планирано је смањење јавне задужености испод 40% БДП-а. У цијелом периоду примјене наведеног Програма економских реформи, пројициран је примарни фискални суфицит, и то нешто нижи у прве двије године, док би у 2019. требао достићи ниво од 2% БДП-а. Из овога произилази да ће се држава мање задуживати и/или ограничити своју потрошњу, дјелимично као резултат смањења стања унутрашњег дуга у корист повећања концесионог дуга (до 2019. године планирано је смањење унутрашњег дуга за 665,2 милиона КМ) (графикон 1.22).

Графикон 1.22: Примарни фискални биланс у % БДП-а

Извор: ЕРП БиХ 2017-2019

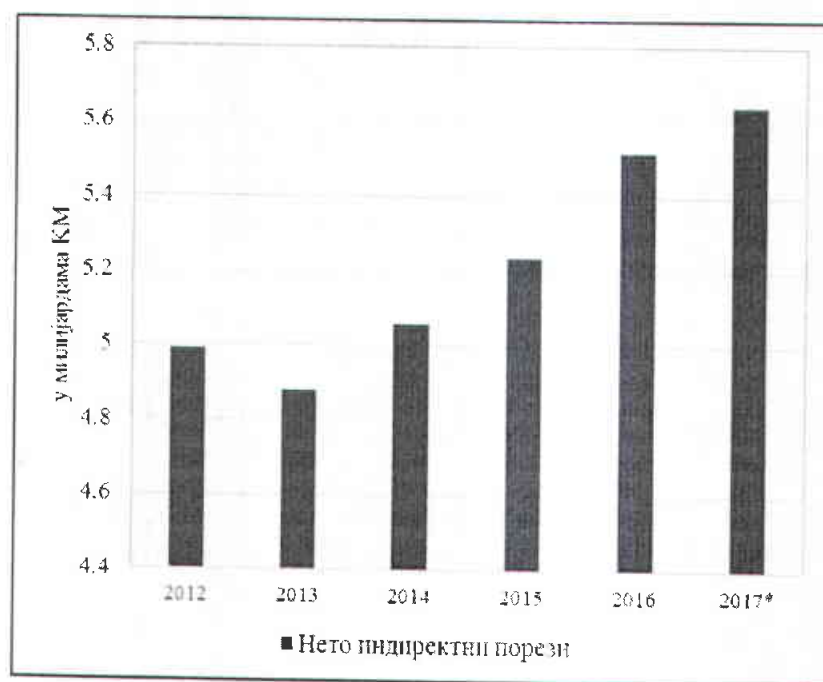
У 2016. години у области индиректних пореза је настављен процес хармонизације политике опорезивања дуванских прерађевина у складу са стандардима ЕУ, који подразумева континуирано сукцесивно повећање специфичне акцизе на цигарете, док се не достигне минимална акциза на цигарете ЕУ, што у коначници има позитивне учинке на убирање прихода. У области царинске политике, настављена је примјена Споразума о слободној трговини између БиХ и ЕФТА, који се односи на поступно укидање царина и осталих дажбина с фискалним ефектом на увоз из чланица ЕФТА у периоду 2015-2018. У 2017. је планирана имплементација адаптације Споразума о стабилизацији и продруживању (ССП) с ЕУ и усвајање измјена Закона о акцизама у складу с обавезама из Реформске агенде и ЕФФ аранжмана с ММФ-ом.

У 2016. години је настављен позитиван тренд раста прихода од индиректних пореза. Приходи по овом основу, као главни извори средстава за финансирање буџета, на годишњој основи су забиљежили раст у висини од 5,3% (280,0 милиона КМ). Главни допринос оваквим кретањима су позитивни трендови у наплати домаћег ПДВ-а, акцизе на деривате нафте и путарина из цијене деривата нафте. И поред позитивних кретања у

сфери наплате прихода од индиректних пореза у 2016. години, приходи нису били достатни да задовоље буџетску потрошњу влада на свим нивоима. С друге стране, имајући у виду ограничења у екстерном задуживању, владе су се окретале задуживањима на домаћем тржишту капитала, како би углавном рефинансирале већ преузете обавезе. Низак ниво јавних радова је забиљежен и у 2016. години, након њиховог драматичног пада од преко 50% у 2015. години. Укупни приходи од индиректних пореза у 2016. години износе 5,52 милијарде КМ (графикон 1.23). У 2017. години је планиран наставак позитивних трендова у наплати индиректних пореза, што ће дјелимично ублажити притисак на финансирање буџета у текућој години.

Графикон 1.23: Приходи од индиректних пореза

Извор: Управа за индиректно опорезивање

Иако је према Информацији о стању јавне задужености БиХ пројицирано смањење стања спољне задужености генералне владе у 2016. години (планирано је смањење од 360 милиона КМ), дошло је до његовог раста. Тако је спољна задуженост сектора генералне владе на крају 2016. године износила 8,87 милијарди КМ (графикон 1.24), што је у односу на претходну годину раст од 180,0 милиона КМ (2,0%). Наведени износ раста дуга се првенствено односи на износ исплаћене камате и курсне разлике. У 2016. години отплата

спољног дуга је износила 723,1 милион КМ. Према подацима Министарства финансија и трезора БиХ, планирана су издвајања за сервисирање спољног дуга сектора генералне владе у 2017. у износу од 927,2 милиона КМ, што ће представљати додатне изазове и притиске на ентитетске буџете. Пројекције раста прихода од индиректних пореза у наредним годинама нису у сразмјери планираних издвајања за сервисирање иностраног дуга.

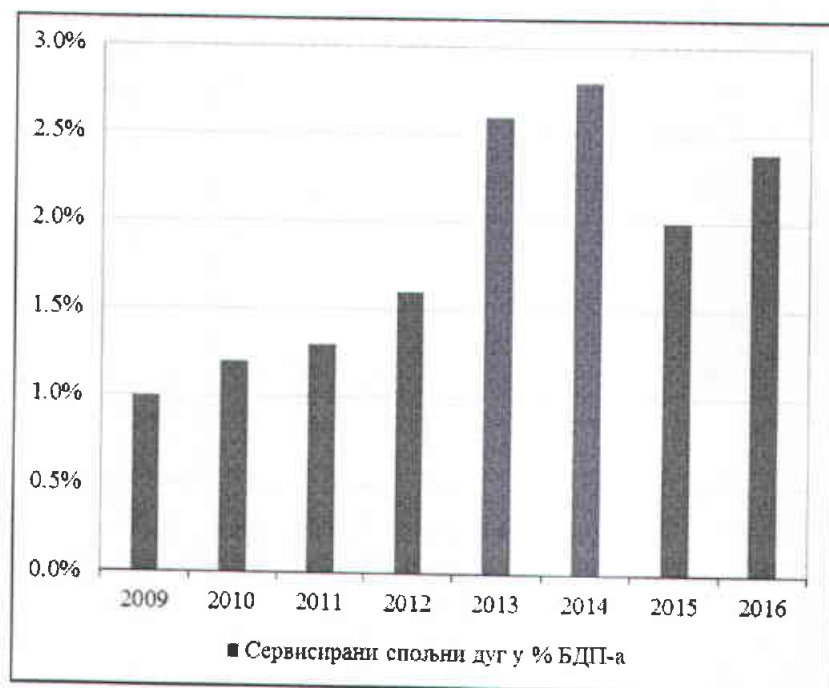
Графикон 1.24: Спољни дуг сектора генералне владе и годишње промјене износа отплате спољног дуга

Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

У 2016. години код исказивања сервисирања обавеза по основу иностраног дуга у процентима БДП-а, дошло је до његовог раста (графикон 1.25). У наредним годинама се очекују значајна доспијећа обавеза, што ће у великој мјери утицати на висину издвајања средстава по овом основу.

Графикон 1.25: Сервисирани спољни дуг у % БДП-а

Извор: ЦББиХ

Иако је током 2016. године сектор генералне владе више сервисирао дуга према иностраним кредиторима (723,1 милион КМ сервисирано) него што је повукао додатних средстава, дошло је до раста стања дуга као резултат курсних разлика и камата. Током 2016. године, сектор генералне владе је повукао средства од иностраних кредитора у укупном износу од 700,0 милиона КМ (табела 1.6).

Табела 1.6: Намјена новопозајмљених средстава у 2016. години

Намјена	у милионима КМ
Инфраструктурни пројекти (Коридор Vc регионална и градска инфраструктура)	249.7
Проширени аранжман с ММФ-ом	159
Пројекти опоравка и превенције поплава	67.2
Електроенергетски сектор, водовод и канализација	110
Сектор здравства	58.9
Остало	55.2

Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

Ентитетске владе су током године издавале хартије од вриједности, уз истовремено смањење задужења у виду кредита код комерцијалних банака (графикон 1.26). Владе Федерације БиХ и Републике Српске су емитовањем хартија од вриједности на домаћем тржишту капитала углавном премоштавале дефиците у буџетима. На крају 2016. године, задуженост генералне владе по основу дужничких хартија је износила 1,21 милијарду КМ, што је за 48,0 милиона КМ више у односу на исти период претходне године. Укупна изложеност банака према сектору владе је повећана за 2,2% у односу на исти период претходне године.

Графикон 1.26: Задуженост генералне владе код комерцијалних банака

Извор: ЦББиХ

Током 2016. године Република Српска и Федерација Босне и Херцеговине су емитовале приближно исти износ обвезница и трезорских записа. Република Српска је на BLSE извршила 18 емисија и прикупила укупно 468,14 милиона КМ, а Федерација Босне и Херцеговине 16 емисија с укупном реализованом вриједношћу емисија од 460,8 милиона КМ. Као и прошле године, ентитети су се највише задуживали на тржишту шестомјесечних трезорских записа, што импликује добре карактеристике ових финансијских инструмената с аспекта динамике прилива и одлива буџетских средстава

(табела 1.7). Укупно су емитоване 22 емисије трезорских записа (67,6%), а извршено је 12 емисија обвезница (32,4%). Осим четворогодишњих обвезница у 2016. години инструменти јавног дуга су емитовани у свим рочним сегментима као и прошле године. Република Српска је у 2016. години имала емисије скоро у свим рочним сегментима, од једномјесечних трезорских записа до десетогодишњих обвезница.

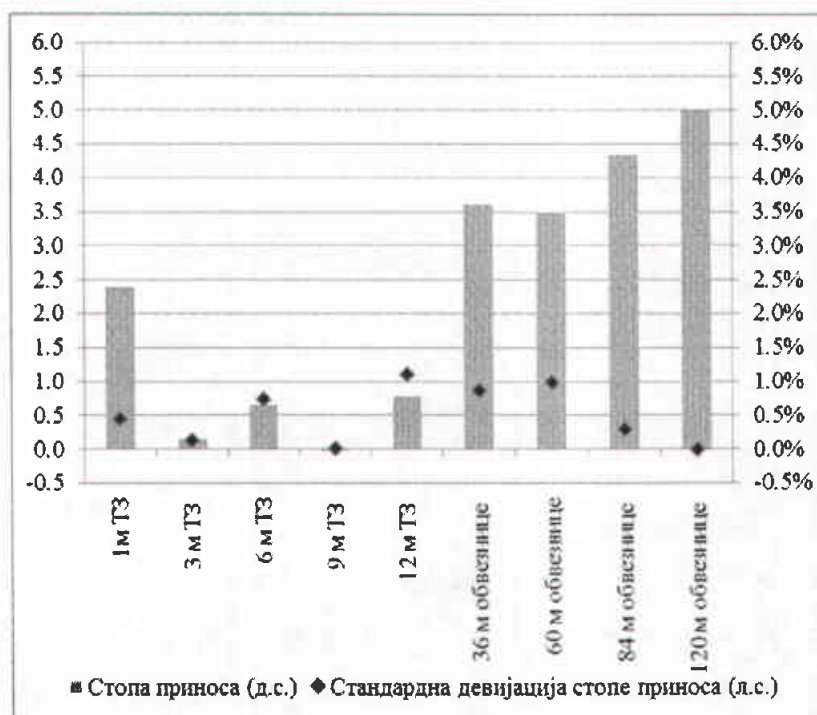
Табела 1.7: Емисије јавног дуга бх ентитета

	1 м	3 м	6 м	9 м	12 м	36 м	60 м	84 м	120 м	Укупно
Република Српска	2	-	6	-	2	1	3	3	1	18
Федерација Босне и Херцеговине	-	3	7	2	1	1	2	-	-	16
Укупно	2	3	13	2	3	2	5	3	1	34

Извор: BLSE, SASE

На најликвиднијем (с аспекта учесталости емисија) дијелу примарног тржишта јавног дуга ентитета (шестомјесечни трезорски записи) просјечна стопа приноса је била 0,649% уз врло висок варијабилитет (графикон 1.27), док је на тржишту обвезница варијабилитет далеко мањи, а просјечна стопа приноса је током 2016. године 3,6% (трогодишње обвезнице), 3,5% (петогодишње обвезнице) и 4,3% (седмогодишње обвезнице). Тржишна аномалија, изузетно висок принос на једномјесечне трезорске записе (2,39%), последица је чињенице да је овај тржишни сегмент у 2016. години постојао само у Републици Српској, која финансира јавни дуг уз више стопе приноса на примарном тржишту него Федерација Босне и Херцеговине.

Графикон 1.27: Просјечне стопе приноса на примарном тржишту јавног дуга бх ентитета и њихов варијабилитет у 2016. години

Извор: BLSE, SASE, ЦББиХ.

По бх. ентитетима стопе приноса на свим рочним сегментима примарног тржишта се значајно разликују (табела 1.8). На примарном тржишту шестомјесечних трезорских записа Република Српска има скоро три пута већу стопу приноса, а на тржишту петогодишњих и седмогодишњих обвезница та разлика је изнад једног процентног поена. Република Српска у 2016. години није имала ни једну емисију с релативно ниском стопом приноса, док је Федерација Босне и Херцеговине имала чак пет аукција с релативно ниском стопом приноса, од којих је најнижа била она на емисију деветомјесечних трезорских записа $(-0,04\%)^{30}$. Најнижу стопу приноса од 0,1% Република Српска је остварила на децембарску емисију шестомјесечних трезорских записа (PC16-T10 од 07.12.2016. године).

³⁰ ФБХТ3692, од 08.11.2016. године.

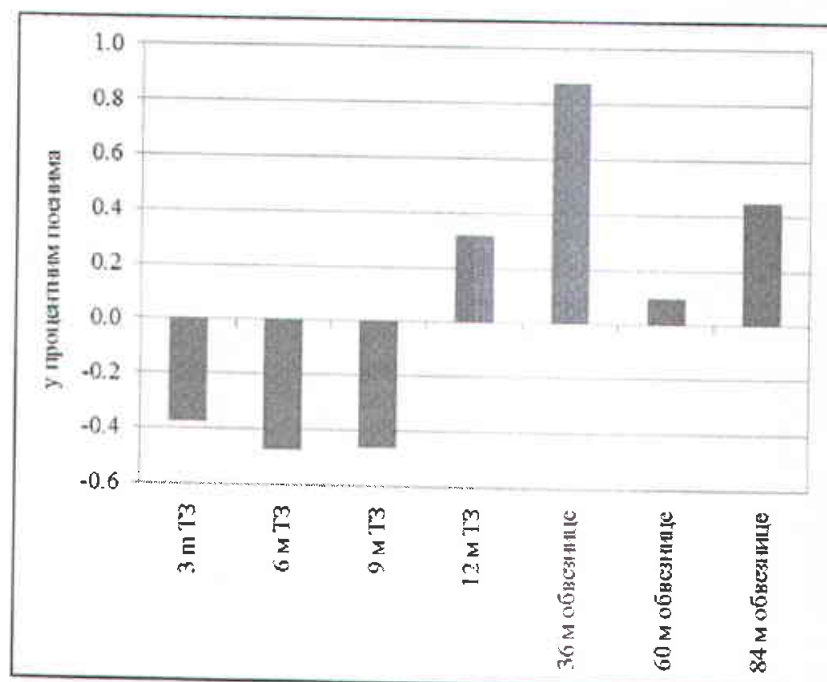
Табела 1.8: Просјечне стопе приноса на примарном тржишту јавног дуга бх ентитета, у 2016. години, у %

Ентитет	1 м	3 м	6 м	9 м	12 м	36 м	60 м	84 м	120 м
Република Српска	2.39	-	0.95	-	1.17	4.22	4.08	4.33	4.99
Федерација Босне и Херцеговине	-	0.15	0.39	-0.03	-0.03	2.99	2.65	-	-

Извор: BLSE, SASE, ЦББиХ.

Највећи пад је остварила просјечна стопа приноса на тржишту шестомјесечних трезорских записа (за 0,477 п.п), а на тржишту дванаестомјесечних трезорских записа просјечна стопа приноса је у 2016. години чак повећана (за 0,319 п.п). На тржишту трогодишњих обвезница раст просјечне стопе приноса у односу на прошлу годину је 0,874 п.п. (графикон 1.28).

Графикон 1.28: Разлика у просјечним стопама приноса на примарном тржишту јавног дуга бх. ентитета у 2016. години у односу на 2015.годину

Извор: BLSE, SASE, ЦББиХ.

1.2.3 Банкарски сектор

У банкарском систему БиХ дозволу за рад имало је 26 комерцијалних банака и Развојна банка ФБиХ почетком 2016. године³¹. Током године дошло је до статусних промјена у појединим банкама. Банци Српске а.д. Бањалука одузета је дозвола за рад са 30.04.2016. године и покренут процес ликвидације. Моја банка д.д. Сарајево је припојена Инвестиционо-комерцијалној банци д.д. Зеница са 31.07.2016. године. Након што је завршен процес припајања, донесена је одлука да банка промијени назив у АСА банка д.д. Сарајево под којим је почела да послује од јануара 2017. године. Привредна банка д.д. Сарајево припојена је БОР банци д.д. Сарајево са 30.09.2016. и исходна банка носи назив Привредна банка д.д. Сарајево. На крају 2016. године у Босни и Херцеговини дозволу за рад имале су 24 банке. Због релативно малог учешћа у банкарском сектору БиХ, ликвидација Банке Српске а.д. Бањалука није имала значајнији негативан утицај на банкарски сектор. Исплата осигураних депозита од стране Агенције за осигурање депозита је почела 23.5.2016. године. Укупна потенцијална обавеза је износила 55,5 милиона КМ и 14.200 депонената. Према информацији Агенције за осигурање депозита од 29.06.2016. године, закључно са 28.06.2016. године депонентима је исплаћено 49 милиона КМ. У ликвидационом поступку, Агенција за осигурање депозита је наплатила 28 милиона КМ, те оцјењује изгледним да ће преостали дио у цијелости наплатити по окончању судских спорова.

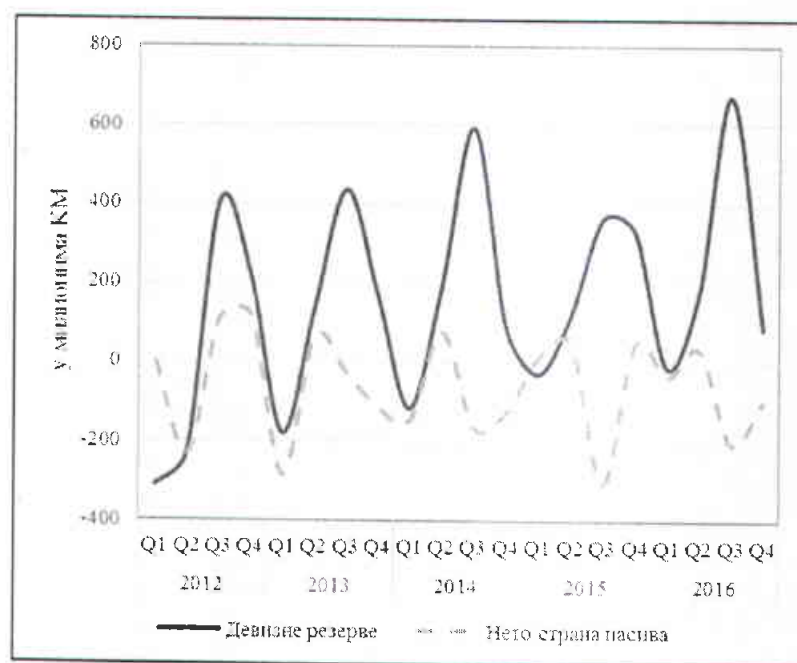
Билансна сума бх. банкарског сектора повећана је за 4,6% током 2016. године и поред одузимања дозволе за рад једној банци. Изостанак већег кредитног раста обиљежио је 2016. годину, док су депозити наставили расти. Овакви трендови, који су присутни већ дуже вријеме, узроковали су да износ укупних депозита премаша износ укупних кредита на нивоу бх. банкарског система у трећем кварталу 2016. године. Банкарски кредити нису имали значајну улогу у финансирању развојних пројеката који би потпомогли економске активности у земљи. Средстава коришћена за нове пласмане су већим дијелом коришћена из домаћих извора, стога је спољни дуг банака додатно смањен током

---

³¹ Развојна банка ФБиХ основана је као посебна финансијска институција, а укључена је у податке монетарне финансијске статистике ЦББиХ која је извор података за овај извјештај.

посматране године, што је негативно утицало на кретање девизних резерви. У претходним годинама банкарски сектор кроз процес раздуживања имао је значајну улогу у детерминисању промјена у девизним резервама. У 2016. години то није случај, други фактори су имали доминантнији утицај на кретање девизних резерви (поглавље 2).

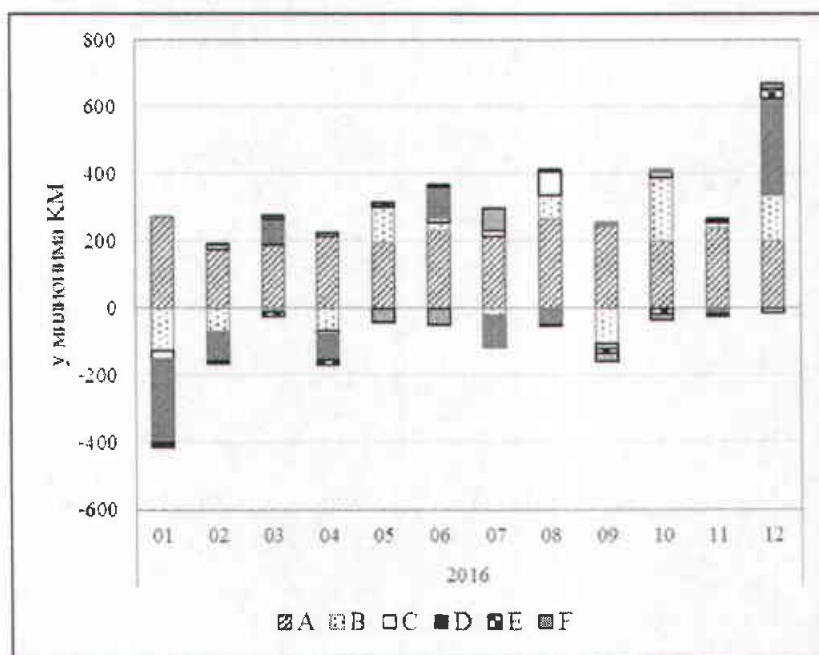
Графикон 1.29: Кварталне промјене у девизним резервама и нето страној пасиви комерцијалних банака

Извор:Табеле 09 и 26

Нето страна пасива смањена је за 304,8 милиона КМ у децембру 2016. године у односу на децембар 2015. године. Депозити нерезидената, деноминирани углавном у страној валути, смањени су за 106,1 милион КМ, што објашњава 76,3% промјена у страној пасиви (графикон 1.30). Банке уредно измирују доспјеле кредите према нерезидентима и нема значајнијих додатних задужења те су кредити од нерезидената смањени за 36,6 милиона КМ на крају 2016. године у односу на крај 2015. године. Депозити у страној активи банака су повећани за 139,4 милиона КМ, што објашњава 83,9% промјена у страној активи. У 2016. години био је присутан тренд већег депоновања средстава у односу на повлачења средстава од нерезидената.

Графикон 1.30: Мјесечне промјене у ставкама стране пасиве и стране активе комерцијалних банака

Извор: ЦББиХ

Легенда:

A: Готовина у трезору

B: Депозити пласирани код нерезидената

C: Вриједносни папири (осим акција)-актива

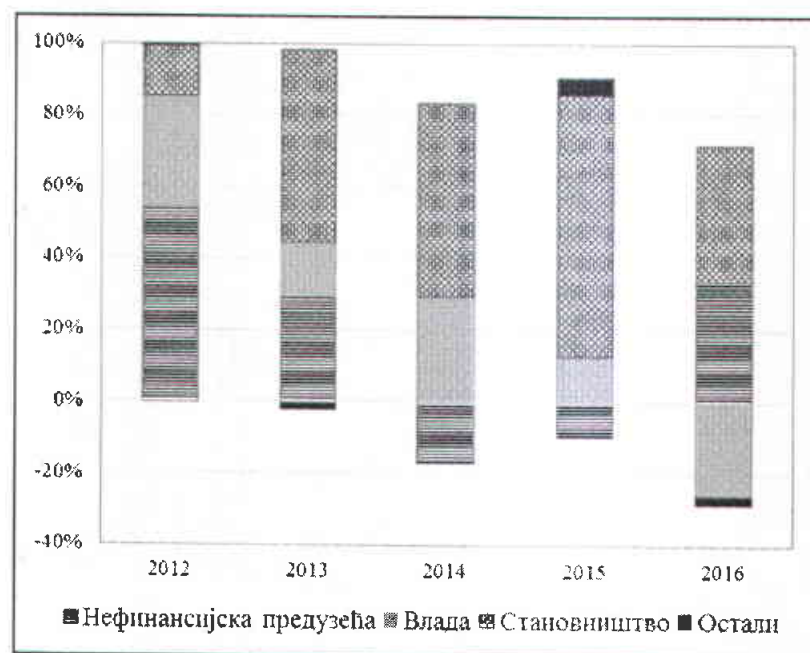
D: Депозити нерезидената

E: Кредити узети од нерезидената

F: Остала актива (нето)

Годишња стопа раста укупних кредита кретала се око 2% током године. Дугорочни кредити су имали више стопе раста у односу на краткорочне кредити. Графикон 1.31 илуструје допринос расту укупних кредита по секторима и указује да је приватни сектор имао доминантну улогу у расту кредита током године, док је сектор владе смањio своје обавезе према комерцијалним банкама у посматраној години. Годишња стопа раста кредита нефинансијским предузећима је позитивна и износила је у просјеку око 2,1% током године, што може указивати да се средства од кредита користе за потребе одржавања текућег нивоа пословања. Годишња стопа раста кредита становништва се кретала у просјеку око 3,5% током године, што је још увијек више од стопе раста кредита предузећима.

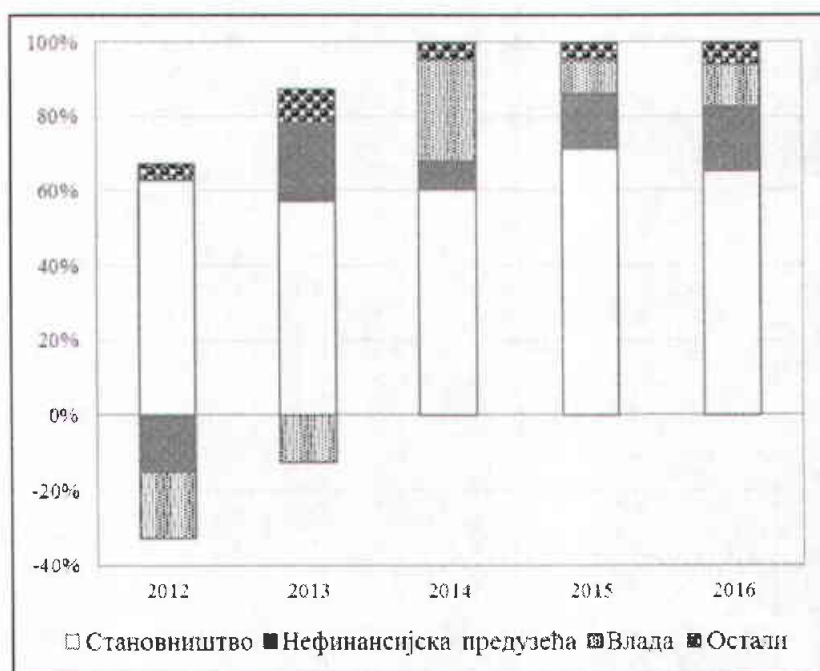
Графикон 1.31: Допринос укупном расту кредита по секторима

Извор:Табеле 16 и 17

Укупни депозити су наставили тренд раста током цијеле године услијед раста депозита приватног домаћег сектора, као и раста депозита владе. Раст депозита владе одраз је издавања хартија од вриједности ентитетских влада и високе стопе прихода од индиректних пореза на свим нивоима власти. Депозити становништва још увијек имају доминантну улогу у доприносу расту укупних депозита (графикон 1.32). Континуираним растом депозити становништва су достигли ниво од 10,66 милијарди КМ, што представља раст од 8,1% на годишњем нивоу.

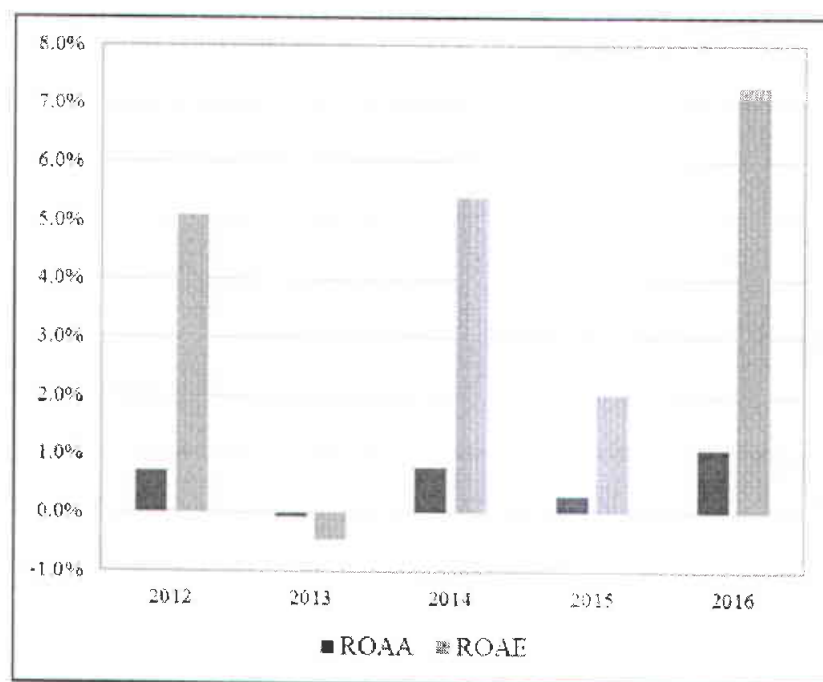
Графикон 1.32: Допринос укупном расту депозита по секторима

Извор:Табеле 14 и 15

Банкарски сектор БиХ, чије је пословање у директној надлежности ентитетских агенција за банкарство пословао је позитивно у 2016.години (графикон 1.33). Нето добит према финалним неревидираним подацима агенција за банкарство износи 218,6 милиона КМ. Већи дио од наведене добити, 89,6%, се односи на банке у страном власништву, с тим да су неке банке у овој групи банака пословале са губитком. Стога је као и претходних година највећи дио добити концентрисан у мањи број највећих банака.

Графикон 1.33: Профитабилност просјечне активе (РОАА) и просјечног капитала (РОАЕ)

Извор: ЦББиХ

1.2.4 Спољни сектор

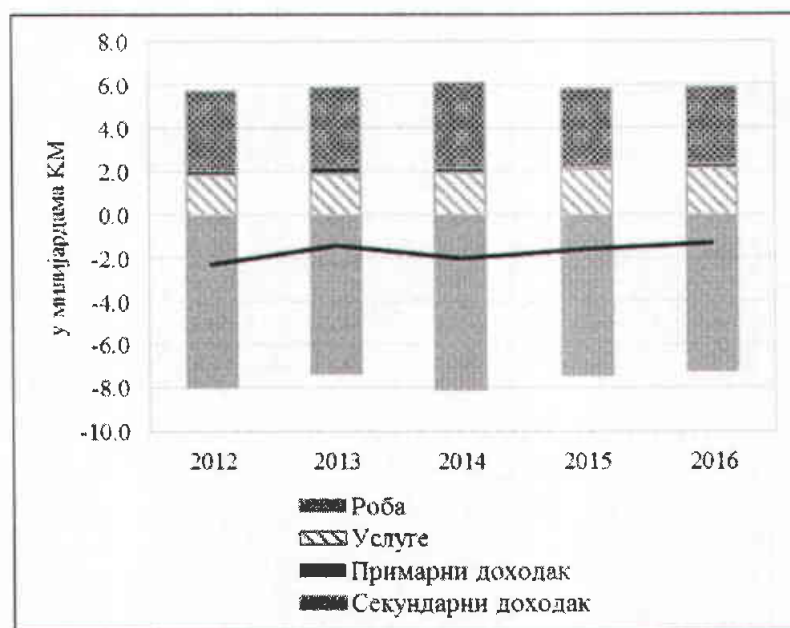
IV. Платни биланс

У 2016. години дефицит текућег рачуна износи 1,30 милијарди КМ и у односу на претходну годину се смањило за 266,1 милион КМ или за 16,8% (графикон 1.34). И у 2016. години је настављен тренд побољшања платнобилансне позиције, с тим да је у односу на 2015. годину (дефицит текућег рачуна се смањило за једну четвртину) тренд побољшања нешто успоренији. Дефицит текућег рачуна се смањило услед смањења робног дефицита те повећања суфицита на подрачуна услуга и примарног дохотка, с тим да су стопе раста на поменути подрачунима доста ниже него је то био случај у 2015. години. Негативан утицај на смањење дефицита текућег рачуна је једино имало смањење суфицита на рачуну секундарног дохотка. У протеклој години робни дефицит, који износи 7,20 милијарди, је смањен, гдје је дошло до пораста извоза и увоза, с тим да је раст извоза номинално премашао раст увоза, те је посљедично смањен и робни дефицит за 219,1 милион КМ или 3,0%. На смањење дефицита текућег рачуна повољно је утицало и

повећање суфицита на рачуну услуга, и то за 3,1%, те је укупан прилив од услуга износио 2,15 милијарди КМ. Приливи по основу свих главних врста извозних услуга су забиљежили раст, с тим да је највећи раст прилива забиљежен код услуге дораде и обраде робе (3,1%) и код прилива од ноћења страних туриста 7,6%. Салдо примарног дохотка износи 160,4 милиона КМ и повећао се за 18,9% услед смањених расхода по основу инвестирања. Наиме, расходи по основу директних страних инвестиција су се смањили за 5,6% услед смањења исплаћене дивиденде у односу на претходну годину. У 2016. години исплаћено је 288,9 милиона КМ по основу дивиденди предузећа у страном власништву, док је реинвестирана зарада износила 146,4 милиона КМ. По основу камате на позајмљена средства (владиног и приватног сектора) исплаћено је 210,8 милиона КМ, што је опет мање за 7,2% у односу на претходну годину. Укупни приливи на секундарном дохотку износе 3,57 милијарди КМ, те је на овом подрачуну укупан прилив на годишњем нивоу смањен за 1,2%, с тим да је прилив од дознака из иностранства већи за 2,5%, док је основни узрок смањења смањени приливи по основу пензија из иностранства, и то за 2,4% (графикон 1.34). Приливи на капиталном рачуну износе 355,0 милиона КМ и мањи су за 11,7% на годишњем нивоу.

Графикон 1.34: Текући рачун и његове компоненте

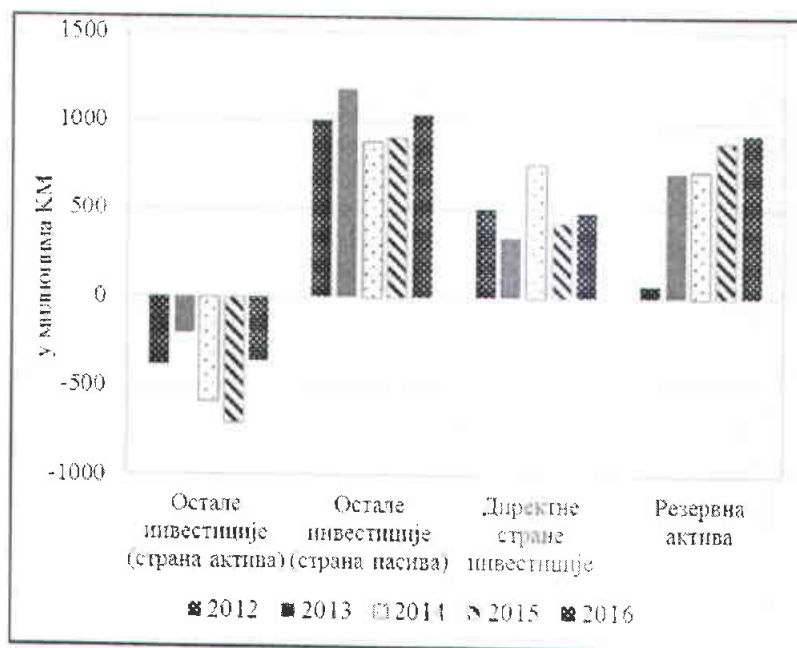

Извор: Табела 21.

Приливи на финансијском рачуну у 2016. години износе 782,9 милиона КМ и на годишњем нивоу су се смањили за више од једне четвртине. Приливи по основу директних страних инвестиција износе 483,0 милиона КМ, с тим да се 146,4 милиона КМ односи на реинвестирану зараду. У односу на 2015. годину прилив директних страних инвестиција се повећао за 11,6%. Страна актива се смањила за 396,1 милион КМ, с тим да је банкарски сектор повећао своје пласмане у иностранству, док је основни узрок смањења коришћења средстава у инострану валути од стране становништва и предузећа. Нето финансијска пасива износи 1,03 милијарде КМ, што се односи на задуживање свих сектора (графикон 1.35). Банкарски сектор је једини смањio своје обавезе према иностранству и то за 105,9 милиона КМ. С друге стране, владин сектор се у 2016. години у нето износу задужио за 175,0 милиона КМ (укупна повлачења и отплата главнице), што је за 151,2 милиона више у односу на претходну годину. Сектор предузећа је у протеклој години повећао своје задуживање у иностранству за 424,9 милиона КМ. Прилив по основу трговинских кредита износи 527,5 милиона КМ. Раст резервне активе износи 930,1 милион КМ и већи је за 5,6% у односу на претходну годину (графикон 1.35).

Графикон 1.35: Финансијски рачун и његове компоненте

Извор: ЦББиХ

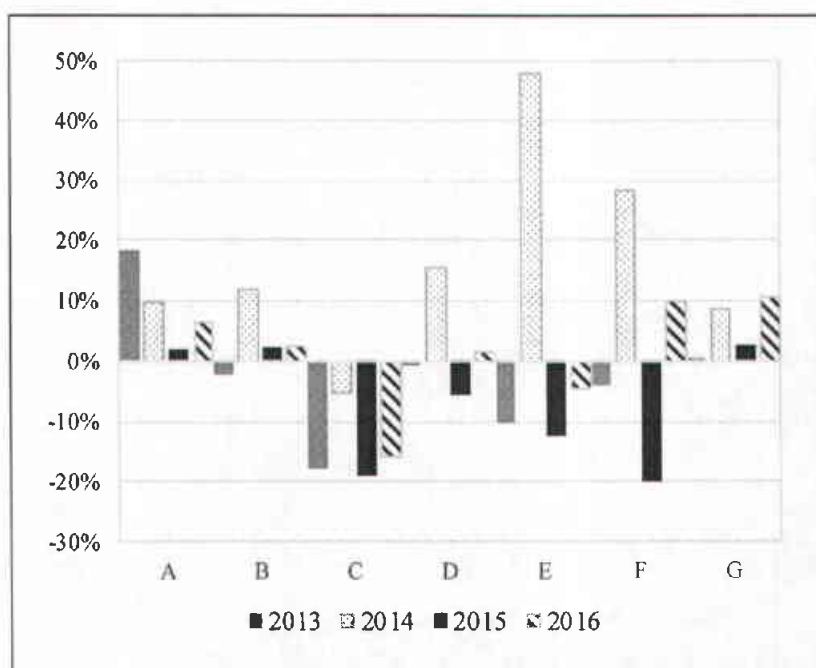
У 2016. години је дошло до повећања извоза за 4,8%, док је увоз порастао за 1,8% у односу на 2015. годину. Трговински дефицит у 2016. години износи 6,72 милијарде КМ и у односу на претходну годину смањен је за 141,8 милиона КМ или 2,1%. У 2016. години укупно је извезено робе у вриједности 9,41 милијарда КМ. У последњих десет година извоз има позитивне стопе раста, с изузетком 2009. и 2012. године. Међутим, у последње четири године дошло је до успоравања раста извоза. Значајна промјена на страни извоза у односу на претходну годину се догодила у извозу производа минералног поријекла. Након двије године негативних стопа раста, извоз производа минералног поријекла има ниску, али позитивну стопу раста (1,2%). Наиме, у другом дијелу године дошло је до пораста цијена нафте и нафтних деривата, што је у потпуности утицало на повећање вриједности извоза ове групе производа, јер је извезена количина на годишњем нивоу незнатно смањена, док су извозне цијене електричне енергије ниже у односу на претходну годину. Извоз производа хемијске индустрије је порастао за 9,5%, гдје су забиљежене позитивне стопе раста и код анорганских хемијских производа и фармацеутских производа, гдје је у обје подгрупе дошло до пораста извезене количине. Извоз текстила, дрвета и производа од дрвета те намјештаја је и у 2016. години стабилан и наставља се тренд високих стопа раста извоза ових група производа, гдје постоји стабилна растућа потражња за овим производима. Од главних извозних група производа једино извоз базних метала има негативну стопу раста (4,9%), што представља петогодишњи тренд пада ове групе производа. Код извоза ове групе производа једино извоз производа од жељеза и челика током цијеле године биљежи раст, гдје је дошло до повећања потражње за овим производима за скоро једну трећину, што импликује да постоји повећана потражња за производима виших фаза прераде, иако су цијене базних метала на свјетском тржишту у 2016. години у паду. Извоз жељеза и челика, те алуминијума због цијена ових метала на свјетском тржишту је смањен на годишњем нивоу. Извоз машина и апарата те електричних уређаја је порастао за 2,7%, што представља успоравање раста ове групе производа, гдје је извоз ове групе производа у последње три године растао по просјечној стопи од 9,0%.

С аспекта потражње наших производа од стране главних трговинских партнера, дошло је до повећања извоза у земље СЕФТА и ЕУ за по 4,4%. Извоз у Хрватску се повећао за 6,5%, због повећања вриједности извоза минералних горива и уља, услед повећања цијене нафте на свјетском тржишту, док је истовремено дошло до смањења извезене количине. Надаље, дошло је до повећања потражње за дрвеним угљем и обућом. Извоз у

Србију је на годишњем нивоу повећан за 6,7%, гдје је као и код извоза у Хрватску, због повећања цијене нафте, дошло до повећања извоза минералних уља, затим је повећан извоз машина и механичких уређаја и дрвоног угља. С друге стране, извоз у Италију се смањио за 6,9% због смањења извоза алуминијума, гдје је дошло до смањења како вриједности тако и извезене количине. Извоз у Њемачку је порастао за 4,7%, због пораста потражње за намјештајем, производима од жељеза и челика те машинама и механичким уређајима.

У 2016. години увезено је робе у вриједности од 16,1 милијарде КМ, те се увоз на годишњем нивоу повећао за 287,4 милиона КМ или 1,8%. На увозној страни трговинског биланса најзначајнија кретања у 2016. години су сљедећа: тренд пада увоза производа минералног поријекла, што се углавном односи на нафту и нафтне дривате је настављен и у 2016. години. Наиме, у протеклој години увоз ове групе производа је мањи за 10,8%, с тим да је у последњем кварталу године дошло до раста цијена нафте и нафтних деривата, те је у том кварталу и стопа раста била висока и позитивна, што опет није било довољно да се промијени негативан тренд из претходних квартала. Надаље, увоз производа хемијске индустрије има доста ниску стопу раста (1,4%), због смањења вриједности увоза аноrganских хемијских производа за 12,3%, док је увоз фармацеутских производа порастао за 3,0%, те увоз етеричних уља и козметичких производа за 7,2%. Доста ниска стопа раста је забиљежена код увоза базних метала (2,5%) те машина и апарата и механичких уређаја (2,1%). Најзначајнији пораст увоза је забиљежен код увоза возила 7,5%, гдје је ценовни ефекат утицао на укупан пораст вриједности увоза ове групе производа. Највећи утицај на смањење трговинског дефицита у 2016. години има смањење дефицита групе минерална горива, минерална уља и електрична енергија, јер се трговински дефицит смањио за 252,1 милион КМ и износи 1,26 милијарди КМ. Трговински суфицит је остварен у размјени дрвета и производа од дрвета те намјештаја, што се позитивно одразило на смањење укупног трговинског дефицита. С друге стране, салдо трговинске размјене базних метала је негативан у 2016. години, што је утицало на продубљење трговинског дефицита за 119,2 милиона КМ, те је дошло до продубљења дефицита у трговини моторним возилима (графикон 1.36).

Графикон 1.36: Смањење/повећање трговинског дефицита по групама производа

Извор: БХАС

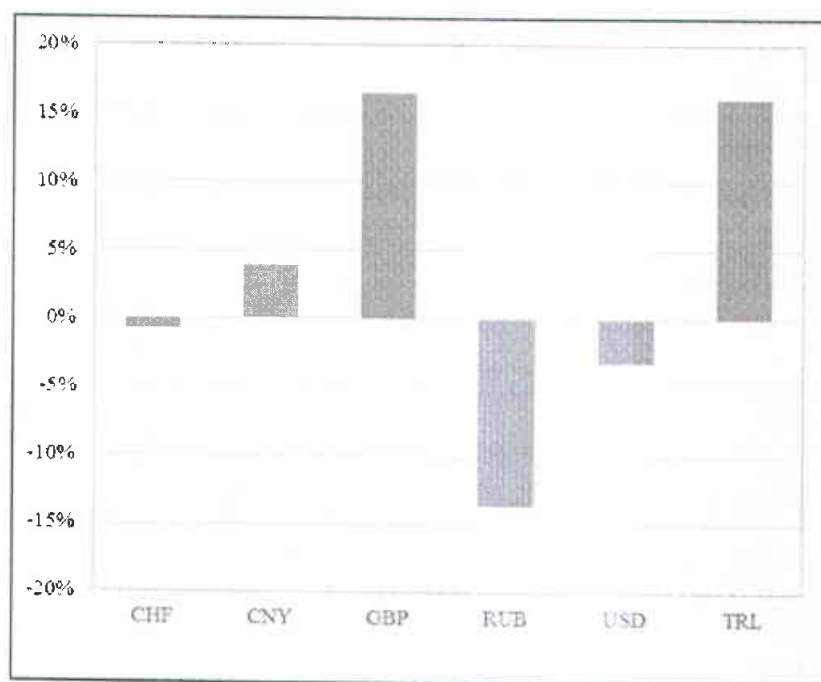
- A Дрво и производи од дрвета
- B Пластичне масе
- C Минерална горива, минерална уља, електрична енергија
- D Фармацеутски производи
- E Машине, апарати и механички уређаји
- F Електричне машине и опрема и њихови дијелови
- G Возила

V. Номинални и реални ефективни девизни курс

У 2016. години је дошло до стабилизације или чак стагнације номиналног ефективног курса КМ (NEER). Наиме, након изразито апрецијацијског тренда NEER у претходним годинама, нарочито у 2015. години, номинални ефективни курс је на крају године износио 106,8 индексних поена. У односу на први квартал 2016. године, NEER је у четвртм кварталу нижи за 54 б.п. (графикон 1.37). Сва кретања NEER су узрокована кретањем номиналних курсева наших трговинских партнера у односу на EUR, нашу сидерену валуту. Тако је протеклу годину обиљежило слабљење британске фунте у

односу на EUR, узроковано Брегзитом, те је КМ апрецирала у односу на британску фунту за 16,5%. Конвертибилна марка је још значајније апрецирала према турској лири и то за 16,0% на годишњем нивоу (графикон 1.37). С друге стране, КМ је депрецирала према руској рубљи за 13,7%, јер је у протеклој години дошло до стабилизације курса руске рубље, након прошлогодишњег пада вриједности рубље за око 30%.

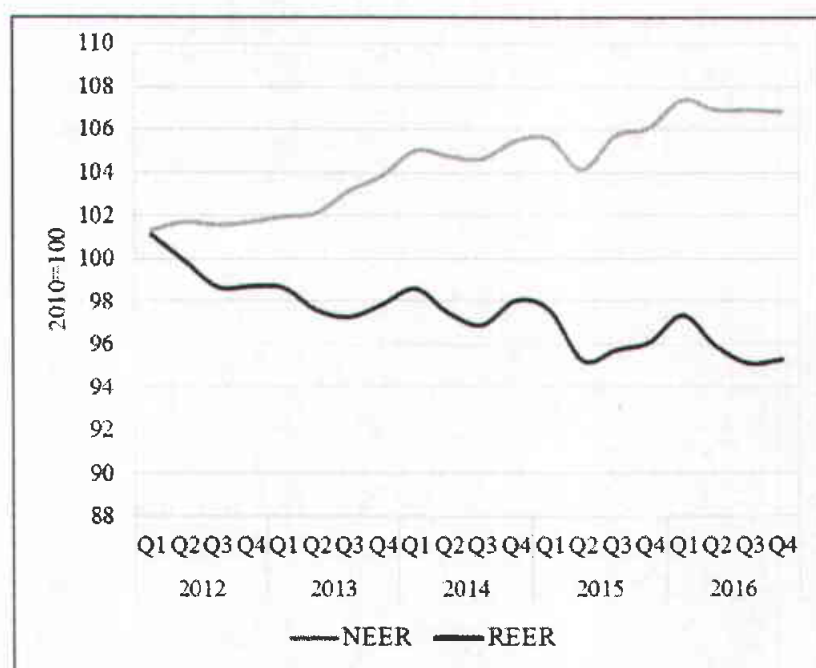
Графикон 1.37: Годишње промјене номиналног курса КМ према одабраним валутама у децембру

Извор: ЦББиХ

Реални ефективни курс КМ (REER) је у децембру 2016. године био за 1,26 п.п. нижи у односу на исти мјесец претходне године. Након значајније депрецијације у првом дијелу године, у посљедња два квартала 2016. године дошло је до успоравања пада REER, односно стабилизације. У односу на базну годину, REER је у посљедњем кварталу 2016. године нижи за 4,72 п.п. (графикон 1.38). Велики распон између NEER и REER је резултат ниже инфлације у односу на земље главне трговинске партнере.

Графикон 1.38: Номинални и реални ефективни курс КМ

Извор: Табела 39.

2. Извјештај о активностима ЦББиХ у 2016. години

Растући тренд девизних резерви присутан још од 2012. године, обиљежио је и 2016. годину која је окончана с нивоом девизних резерви од 9,53 милијарде КМ, уз повећање од 10,7% у односу на крај претходне године (графикон 2.1, табела 24).

Графикон 2.1: Девизне резерве ЦББХ

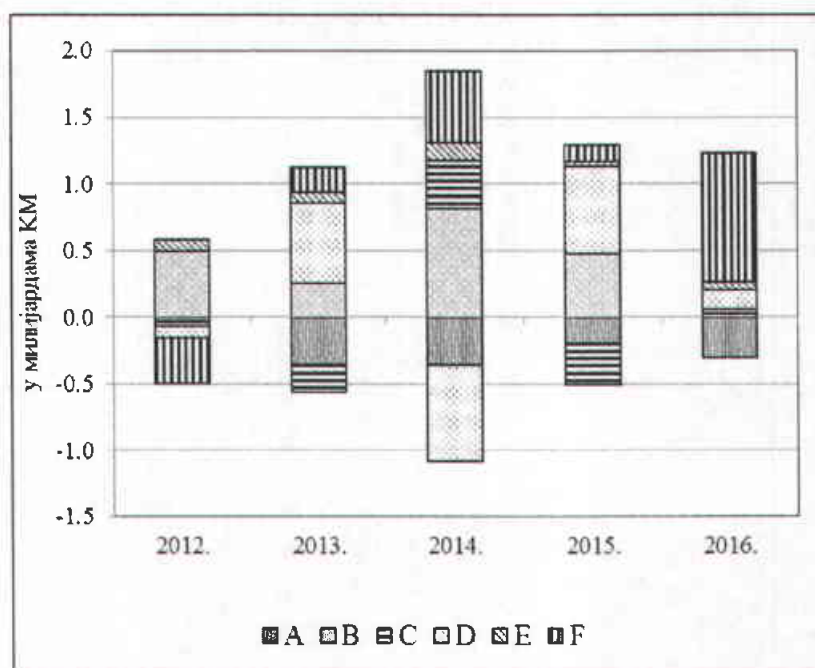

Извор: Табела 26

Док су у претходним годинама банкарски сектор, кроз процес раздуживања, те јавни сектор, услед појачаног иностраног задуживања, имали значајну улогу у детерминисању промјена у девизним резервама, ове године то није случај. Наиме процес раздуживања, премда још увијек присутан, значајно је успорен у односу на претходне године, те је и његов утицај на девизне резерве смањен. Нови проширени аранжман с ММФ-ом (Extended Fund Facility) одобрен је тек у септембру, када је дозначена и прва транша у износу 159,0 милиона КМ. С обзиром на то да је у току године сервисирао већи износ од износа укупно повучених средстава, нето ефекат јавног спољног дуга на девизне резерве је негативан у износу 23,1 милион КМ.

Смањење трговинског дефицита, услед мање потражње за девизним средствима, имало је позитиван утицај на раст девизних резерви, у односу на претходну годину. Промјене у токовима директних страних инвестиција и дознакама, премда не значајне, ипак су имале позитиван утицај на кретање девизних резерви. Потражња домаћих сектора за домаћом валутом резултирала је позитивним салдом куповине и продаје КМ који је ЦББиХ остварила с комерцијалним банкама и интерним депонентима у износу 863,8 милиона КМ (графикони 2.2 и 2.3).

Графикон 2.2: Промјене у факторима који имају доминантан утицај на промјене нивоа девизних резерви ЦББиХ

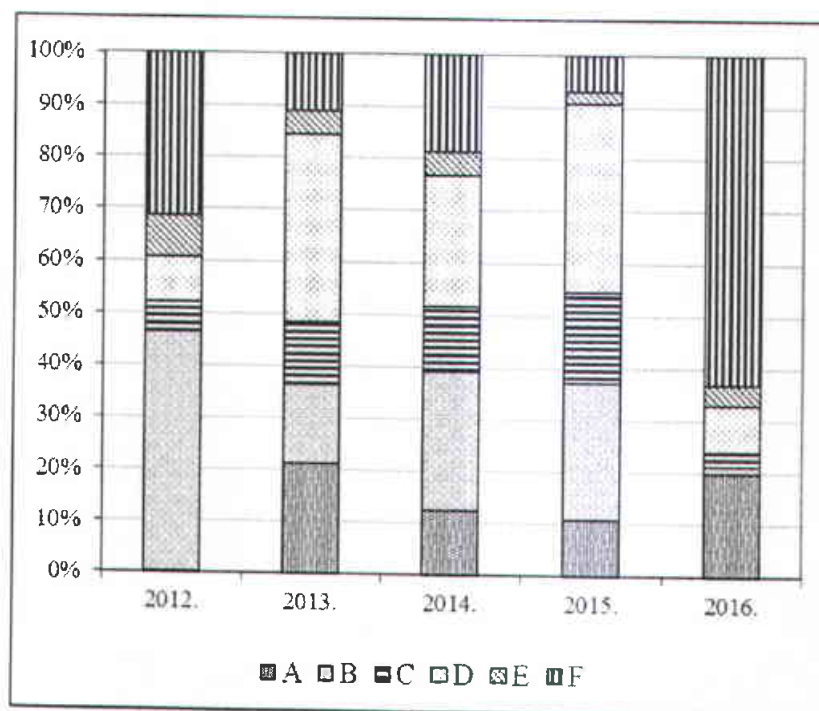

Извор:ЦББиХ

Легенда

- А: Промјена у нето страној пасиви банака
- Б: Промјена у нето спољној задужености владе
- Ц: Промјена у директним инвестицијама која се не односи на банкарски сектор
- Д: Промјена у робном дефициту
- Е: Промјене у дознакама
- Ф: Остало

Графикон 2.3: Релативни значај фактора за промјене нивоа девизних резерви ЦББиХ

Извор:ЦББиХ

Легенда као у графикону 2.2

2.1 Монетарна политика

ЦББиХ је и у 2016. години испунила циљ дефинисан Законом, издавање домаће валуте према аранжману валутног одбора. У складу с чланом 31. Закона ЦББиХ је обавезна да осигура да укупан износ њене новчане пасиве никада не пређе еквивалентан износ њених нето девизних резерви, што је у потпуности и испуњено. Поред тога, централна банка је обавезна и одржавати генералну резерву до нивоа износа одобреног капитала банке који мора износити минимално пет процената укупног износа новчане пасиве приказане на рачунима централне банке за крај те финансијске године. У складу са Законом, укупан износ новчане (монетарне) пасиве Централне банке је увијек збир:

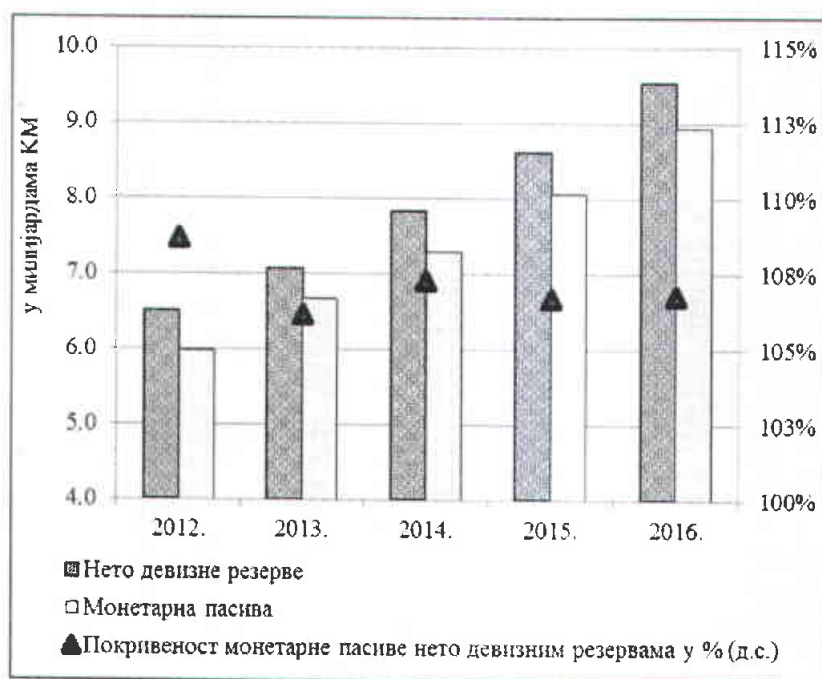
(А) свих новчаница и кованог новца које су у оптицај ставиле централа, главне јединице и остале филијале Централне банке и

(Б) потражних салда свих рачуна који се држе у књигама Централне банке и њених организационих јединица од стране резидентних власника рачуна.

Износ нето стране активе, која представља позитивну разлику девизних резерви након покрића монетарне пасиве (КМ новац у оптицају и депозити комерцијалних банака) и обавеза према нерезидентима, током 2016. године је осцилирао услед промјена нивоа, како девизних резерви тако и монетарне пасиве. Крајем године нето страна актива износила је 602,65 милиона КМ, што је за 62,27 милиона КМ или за 11,52% више у односу на исказано стање на крају 2015. године. Девизне резерве на крају 2016. године су износиле 9.531,14 милиона КМ и повећане су за 10,75%, односно за 924,83 милиона КМ у односу на крај 2015. године, док је монетарна пасива у истом периоду забиљежила раст од 10,68% или за 861,74 милиона КМ. Нето страна актива представља заштиту од шокова који могу имати негативан утицај на тржишну вриједност финансијских инструмената у које су девизне резерве инвестиране, а који могу умањити вриједност девизних резерви и угрозити принцип пуне покривености монетарне пасиве девизним резервама, као једног од основних принципа на којем се заснива стабилност и одрживост валутног одбора.

Уједначено повећање релативних показатеља нето девизних резерви и монетарне пасиве, резултирало је скоро истом покривеношћу као и претходне године, 106,8% (графикон 2.4).

Графикон 2.4: Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама

Извор: Табела 26

2.2 Рачун резерви код ЦББиХ

Обавезна резерва у оквиру валутног одбора остаје једини инструмент монетарне политике на располагању ЦББиХ. Одлуком Управног одбора ЦББиХ од 31.03.2016. године (даље Одлука) утврђена је стопа обавезне резерве коју примјењује ЦББиХ на основицу за обрачун обавезне резерве од 10%, чиме је престала примјена диференциране стопе обавезне резерве у односу на рочност средстава. Такође, основицу за обрачун обавезне резерве чине депозити и позајмљена средства, без обзира у којој се валути средства изразе. Овиме су у основицу опет укључена средства која су одлукама ЦББиХ из 2008. и 2009. године била искључена из обрачуна.

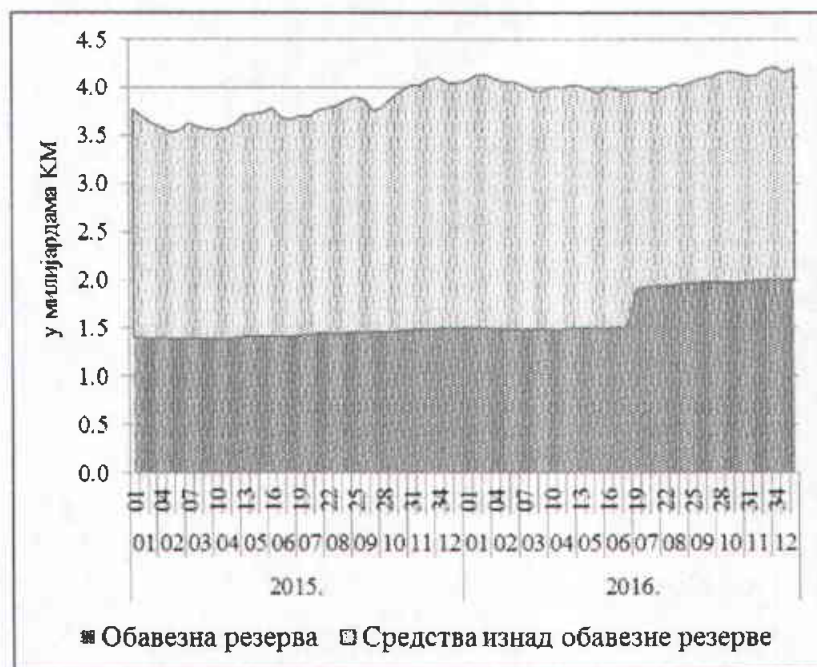
Надаље истом одлуком, ЦББиХ на рачуну резерви банке у обрачунском периоду:

а) на износ средстава обавезне резерве – не обрачунава накнаду,

б) на износ средстава изнад обавезне резерве – обрачунава накнаду по стопи која је једнака 50% стопе коју примјењује Европска централна банка на депозите комерцијалних банака (Deposit Facility Rate).

Одлука је ступила на снагу 01.07.2016. године.

Графикон 2.5: Стање рачуна резерви код ЦББХ

Извор: Табела 19

Све банке су уредно испуњавале обавезну резерву, а 2016. година је окончана с три банке мање у систему обавезне резерве у односу на крај 2015. године услед укидања дозволе за рад Банци Српске а.д. Бања Лука те статусних промјена код ИК банке д.д. Зеница и Привредне банке д.д. Сарајево (погледати потпоглавље 1.2.3).

Укупно повећање основице за обрачун обавезне резерве на годишњем нивоу износи 2,70 милијарди КМ, од чега 1,77 милијарди износи повећање узроковано измјеном наведене одлуке. С обзиром на то да су поново у основицу укључена средства позајмљена из иностранства након новембра 2008. године, основица у осталим валутама се повећала за 1,20 милијарди КМ одмах након увођења Одлуке у седмом мјесецу. Међутим, повећање основице у осталим валутама на годишњем нивоу с крајем године је нешто мање и износи

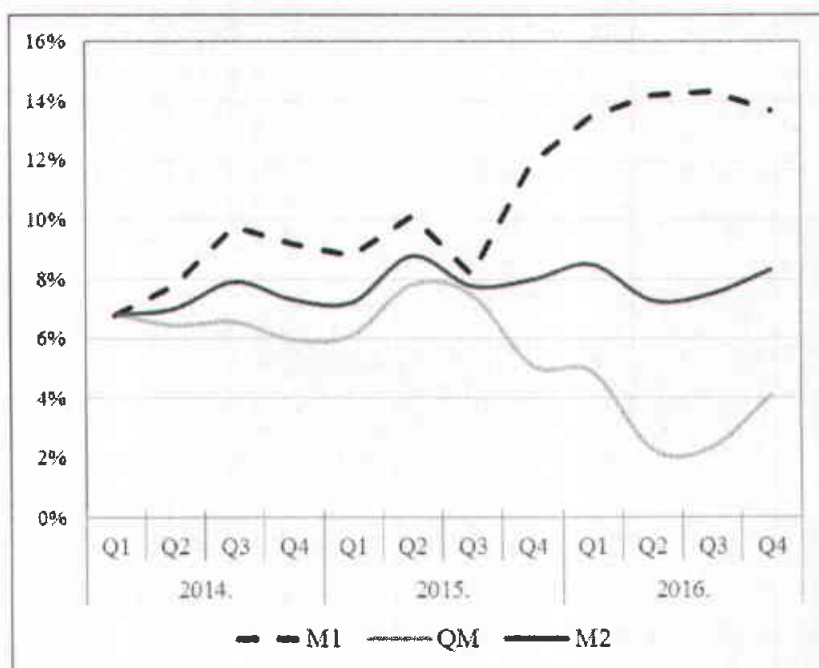

1,17 милијарди КМ. Ово је резултат наставка процеса раздуживања банкарског сектора, с обзиром на то да се страна пасива смањила за 138,9 милиона (5,3%) на годишњем нивоу. Годишње повећање основице у домаћој валути износи 1,53 милијарде КМ и првенствено је одређено растом депозита у домаћој валути. Измјеном Одлуке поново су укључени депозити влада за економски развој у обрачун основице. Износ ових депозита у периоду прије примјене Одлуке износио је око 600,0 милиона КМ.

Наведеним кретањима просјечна обавезна резерва се повећала за 504,6 милиона КМ (33,6%) на годишњем нивоу, док се вишак средстава смањео за 350,1 милион КМ (13,8%). Укупно стање на рачуну резерви је и даље веома значајно, те с крајем године износи 4,20 милијарди КМ, од чега вишак средстава износи 2,19 милијарди КМ.

Новчана маса, мјерена најширим монетарним агрегатом М2, с крајем 2016. године износи 20,2 милиона КМ уз годишње повећање од 1,55 милијарди КМ (8,3%). Док су стопе раста М2 на годишњем нивоу у последње три године стабилне, дошло је до извјесне супституције у самој структури новчане масе. Тако монетарни агрегат М1, који чине најликвидније компоненте новчане масе, готовина ван банака и преносиви депозити у домаћој валути, од трећег квартала 2015. године биљеже двоцифрене годишње стопе раста. Истовремено, стопе раста осталих депозита у домаћој валути и депозита у страним валутама биљеже значајно успоравање. Значајан раст готовине присутан је још од 2010. године. Традиционално изражена преференција становништва ка готовини и уопште ликвидним средствима додатно је сигурно подржана и ниским стопама на орочене депозите те сивом економијом. Такође, доминација домаће валуте у структури депозита у односу на стране валуте, позитивно се одражава на стање девизних резерви (графикони 2.6 и 2.7).

Графикон 2.6: Годишње стопе раста монетарних агрегата

Извор: Табела 06

Графикон 2.7: Годишње стопе раста компоненти новчане масе

Извор: Табела 06

Слаба кредитна активност, нарочито у сектору предузећа, још увијек је недовољна за значајнији привредни замах. Учешће неквалитетних кредита у укупним кредитима ниже је у односу на претходну годину и износи 11,78% на крају 2016. године. Ипак, неквалитетни кредити и даље представљају оптерећење у билансима значајног броја банака у систему те су банке веома опрезне у процјени кредитног ризика при одобравању нових пласмана. Значајан раст депозита домаћих сектора, елиминирао је негативан утицај наставка процеса раздуживања који је у годинама након кризе био један од доминантних фактора који се негативно рефлектовао на кредитни раст. Међутим, јасно је да средства акумулисана од домаћих сектора у посљедњих пар година, представљају више него довољну базу за значајан кредитни раст. Сама рочна структура депозита и новчане масе у којима превладавају преносиви депозити и готовина указује на двије ствари. Прво, банке још увијек не исказују потребу за дугорочним депозитима, те одатле и дестимулативно ниске каматне стопе, а с друге стране, преференција становништва и привреде је још увијек на ликвидним средствима. Тако основни узроци слабе кредитне активности не долазе из финансијског, него из реалног и јавног сектора.

Ризику ликвидности који је у периоду након избијања кризе добио велики значај и даље треба посветити пажњу, јер је један од првих показатеља проблема у пословању банке. Премда банке у БиХ биљеже значајну ликвидност (табела 2.1), кашњење дужника у отплати кредита може довести до претварања кредитног у ризик ликвидности, у смислу смањења прилива ликвидних средстава.

Табела 2.1: Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ

	Ликвидна средства према укупним средствима	Ликвидна средства према краткорочним финансијским обавезама	Депозити према кредитима	Краткорочне финансијске према укупним финансијским обавезама
2015. Q1	24.7%	43.3%	91.4%	67.8%
Q2	25.2%	43.7%	91.7%	68.5%
Q3	25.8%	43.4%	94.6%	70.5%
Q4	26.5%	44.0%	96.9%	70.7%
2016. Q1	25.0%	41.6%	96.5%	70.9%
Q2	25.1%	41.5%	97.3%	71.5%
Q3	25.9%	42.8%	99.6%	71.8%
Q4	27.2%	44.1%	101.7%	72.8%

Извор: ЦББХ³²

2.3 Управљање девизним резервама

Процес и резултати управљања девизним резервама ЦББиХ у периоду 2011.-2016. године су били, у знатној мјери, детерминисани кретањима на финансијским тржиштима на којим се, у складу са законом о ЦББиХ, инвестирају девизне резерве. Током 2016. године дошло је до још израженијег пада каматних стопа и стопа приноса на европском финансијском тржишту, што је додатно отежало процес управљања девизним резервама ЦББиХ у односу на претходне године.

³²Методологија за компилирање индикатора финансијског здравља, ЦББиХ (март 2017. године), www.cbbh.ba

Основна ликвидна средства, односно ликвидна средства у ужем смислу, састоје се од готовине и депозита и других финансијских средстава с роком доспијећа мањим од три мјесеца, не рачунајући међубанкарске депозите.

Краткорочне финансијске обавезе дефинисане су Извјештајем о рочној усклађености aktive и пасиве банака и представљају укупне финансијске обавезе преостале рочности до једне године.

Укупне финансијске обавезе дефинисане су Извјештајем о рочној усклађености aktive и пасиве банака, а чине их: а) депозити и доспјеле неизмирене ванбилансне обавезе, б) узете позајмице од других банака, ц) обавезе према влади, д) обавезе по узетим кредитима и осталим позајмицама, е) субординисани дугови и субординисане обвезнице, и ф) остале финансијске обавезе.

Просјечна пондерисана каматна стопа (ППКС) на девизне резерве ЦББиХ од 2011. године константно опада, тако да је са 0,93% у 2011. години пала на 0,35% у 2015. години, те на 0,32% у 2016. години. Овакав пад је у великој мјери детерминисан опадањем каматних стопа и приноса, што је била основна карактеристика тржишта еврозоне у посљедњих шест година (табела 2.2). Примјера ради, просјечни једномјесечни еурибор (еурибор 1м) у 2011. години је износио 1,18%, док је просјечни једномјесечни еурибор у 2016. години износио -0,34%. Просјечни тромјесечни еурибор (еурибор 3м) у 2011. години је износио 1,39%, док је просјечни тромјесечни еурибор у 2016. години износио -0,26%).

Просјечни приноси на државне двогодишње и трогодишње обвезнице свих рејтинга деноминоване у EUR у 2011. години износили су 2,44%, односно 2,74%, а просјечан принос на петогодишње обвезнице деноминоване у EUR свих кредитних рејтинга у 2011. години износио је 3,30%. Пад приноса у посљедњих пет година је био веома изражен, тако да су дневни просјеци приноса на државне двогодишње и трогодишње обвезнице свих кредитних рејтинга које су деноминоване у EUR негативни још од друге половине 2015. године, а средином 2016. године негативни су били и дневни просјеци приноса на државне петогодишње обвезнице деноминоване у EUR свих нивоа кредитних рејтинга, мада су порасли и поновно су благо позитивни крајем 2016. године. Дугогодишња тенденција опадања приноса условила је да су просјечни приноси на државне двогодишње и трогодишње обвезнице свих рејтинга деноминоване у EUR у 2016. години износили -0,32% и -0,25%, респективно, док је просјечни принос на државне петогодишње обвезнице свих кредитних рејтинга које су деноминоване у EUR у 2016. години био веома близу нулте вриједности (износио је 0,01%).

Табела 2.2: Просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ и просјечне тржишне каматне стопе и приноси на државне обвезнице у еврозони

	ППКС	ЕЦБ - Главне операције рефинансирања	EURIBOR		EUR обвезнице		
			1м	3м	2 године	3 године	5 година
2011	0.93	1.25	1.18	1.39	2.44	2.74	3.30
2012	0.53	0.88	0.33	0.57	1.62	1.91	2.53
2013	0.48	0.55	0.13	0.22	0.88	1.19	1.85
2014	0.43	0.16	0.13	0.21	0.31	0.46	0.96
2015	0.35	0.05	-0.07	-0.02	-0.04	0.07	0.40
2016	0.32	0.01	-0.34	-0.26	-0.32	-0.25	0.01
Период 2008-2016	1.06	1.13	0.93	1.13	1.50	1.77	2.30

Извор: Bloomberg, ЦББиХ.

ЦББиХ се током посматраног периода континуирано прилагођавала измијењеним стопама приноса и каматним стопама на финансијским тржиштима инструмената деноминираних у EUR. Како доступне прогнозе и очекивања кретања каматних стопа и приноса те кретања цијене злата и курса долара, указују да ће опоравак у еврозони бити успорен и неуравнотежен, очекује се да ће постојећа структура портфеља девизних резерви у наредним годинама генерисати значајно нижи ниво годишњих каматних девизних прихода, па самим тим и значајно нижи ниво укупних прихода ЦББиХ.

У складу са Законом о Централној банци БиХ и одговарајућим интерним актима, ЦББиХ управља девизним резервама, полазећи првенствено од принципа сигурности и ликвидности инвестирања. Наведено подразумијева да, уз одржавање високе ликвидности девизних резерви и прихватљиву изложеност ризицима, ЦББиХ настоји остварити повољне приносе на инвестиране девизне резерве уз осигурање високог степена сигурности. Одлуке о управљању и инвестирању девизних резерви доносе се на три нивоа у оквиру организације ЦББиХ: (1) стратешком – Управни одбор, (2) тактичком – Инвестициони комитет и (3) оперативном Одјељење за банкарство, Служба Front Office. Управни одбор одобрава Смјернице ЦББиХ о управљању девизним резервама којим се одређује тип и ниво ризика који је ЦББиХ спремна да преузме и дискрециони простор за тактички и оперативни ниво. Инвестициони комитет усмјерава процес

управљања девизним резервама у оквиру Смјерница и доноси Оперативна правила о инвестирању. Организациони облици Централне банке надлежни за послове инвестирања девизних резерви, управљања ризицима, мониторинга и анализа дјелују у складу са смјерницама и оперативним правилима, укључујући и доношење оперативних одлука о инвестирању.

Портфељ девизних резерви изложен је првенствено финансијским ризицима, и то: кредитном, тржишном (каматном и девизном ризику) те ризику ликвидности. ЦББиХ ограничава изложеност кредитном ризику улагањем првенствено у обвезнице одабраних држава еврозоне те пласирањем депозита у одабране централне банке у еврозони, одабране пословне иностране банке и BIS, уз услов да задовољавају стандарде подобности уговорне стране. Управљање кредитним ризиком се врши дефинисањем стандарда подобности инструмената / уговорних страна и ограничења концентрације улагања у сваку појединачну земљу и поједину пословну инострану банку. Наведени стандарди и ограничења се преиспитују и по потреби ажурирају, при чему се води рачуна о званичним оцјенама водећих свјетских рејтинг агенција, као и показатељима добијеним примјеном интерних метода за процјену кредитног ризика. Каматни ризик, односно ризик промјене вриједности портфеља девизних резерви због промјена каматних стопа, контролише се примјеном тзв. референтних портфеља (енгл. Benchmark portfolios) и регулисањем дужине трајања (енгл. Duration) укупног портфеља девизних резерви. Девизни ризик представља могућност да ЦББиХ оствари губитак због промјене вриједности девизне aktive и девизне пасиве, као посљедица могућег неповољног кретања девизних курсева валута у којима се држе девизне резерве у односу на домаћу валуту. Минимизирање овог ризика ЦББиХ врши држањем девизних резерви претежно у еврима, с обзиром на то да је курс конвертибилне марке фиксан у односу на евро. Инструменти којима се обезбјеђује дневна ликвидност су преконоћни депозити и средства на текућим рачунима код централних банака земаља еврозоне, BIS-а и пословних иностраних банака које задовољавају критеријуме кредитног ризика те доспијевајућа средства по свим инструментима.

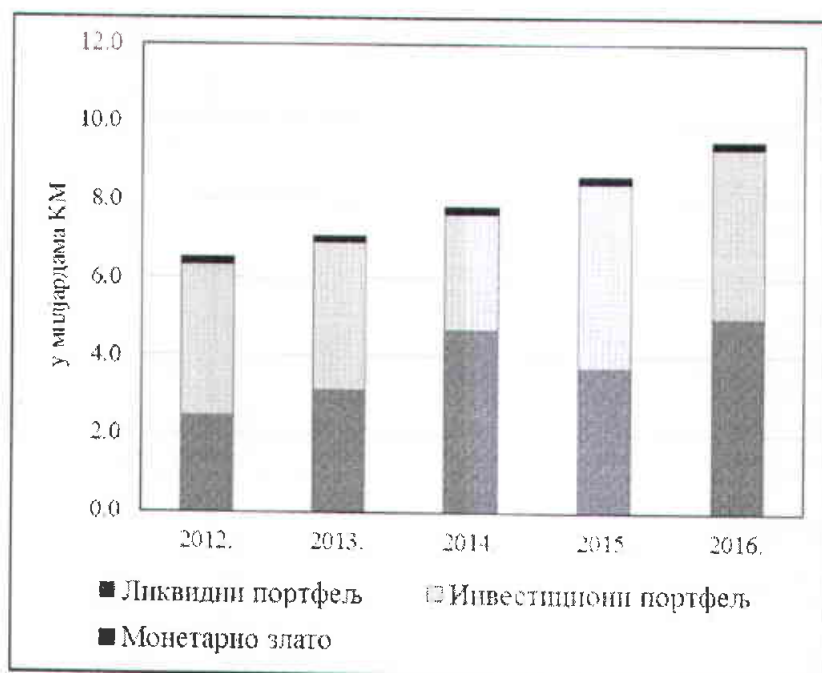
У процесу управљања девизним резервама, током 2016. године континуирано су разматране доступне информације с релевантних тржишта новца и капитала у еврозони и свијету и доступне прогнозе које би могле утицати на инвестирање девизних резерви у текућој години, али и у наредном периоду. Такође су анализиране могућности и

модалитети политике инвестирања и управљања девизним резервама ЦББиХ и инициране одговарајуће промјене политике инвестирања у циљу прилагођавања тржишним условима у еврозони. Додатно, континуирано су анализиране информације везане за кретање приноса на финансијским тржиштима на којима се врши инвестирање девизних резерви, основни макроекономски показатељи и пројекције за релевантне државе, еврозону и глобалну свјетску економију, као и информације везане за рејтинге иностраних банака код којих ЦББиХ има орочене депозите и средства на текућем рачуну и државе које су емитенти хартија од вриједности заступљених у портфељу девизних резерви ЦББиХ у циљу минимизирања кредитног ризика.

Девизне резерве ЦББиХ су током 2016. године инвестирале у складу са Законом о Централној банци БиХ, Смјерницама Централне банке о управљању девизним резервама и Оперативним правилима за инвестирање. У 2016. години просјечно дневно стање девизних резерви је износило око 8,97 милијарди КМ, што је за око 839 милиона КМ више од просјечног дневног стања девизних резерви у 2015. години, када је оно износило 8,13 милијарди КМ.

Структуру девизних резерви на крају 2016. године (графикон 2.8) чинили су: инвестициони портфељ с учешћем од 45,45%; ликвидни портфељ с учешћем од 52,40%, и; монетарно злато с учешћем од 2,15%. Учешће ликвидног портфеља се повећало са 43,05% у 2015. години, док се учешће инвестиционог портфеља смањило са 54,83% укупних девизних резерви у 2015. години, због пада стопа приноса на дугорочне хартије од вриједности.

Графикон 2.8: Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ

Извор: ЦББиХ.

Ликвидни портфељ чине: депозити код централних банака, Банке за међународна поравнања (BIS) и иностраних банака (31,17% укупних девизних резерви); готовина у трезору ЦББиХ (2,04% укупних девизних резерви); Специјална права вучења (SDR) код ММФ-а (0,03% укупних девизних резерви), и; хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање (19,16% укупних девизних резерви). Депозити код централних банака, BIS-а и иностраних банака, као највеће ставке ликвидног портфеља, на крају 2016. године, су износили 2,97 милијарди КМ. Стање хартија од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање, као друге највеће ставке ликвидног портфеља на крају 2016. године, износило је 1,83 милијарде КМ.

Инвестициони портфељ чине: хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало више од годину дана, а који су расположиви за продају (33,57% укупних девизних резерви) и хартије од вриједности за држање до доспијећа (11,88% укупних девизних резерви). С циљем заштите од кредитног ризика врши се инвестирање у хартије од вриједности одабраних европских земаља, уз ограничења максималног учешћа дужничких инструмената за сваку поједину земљу.

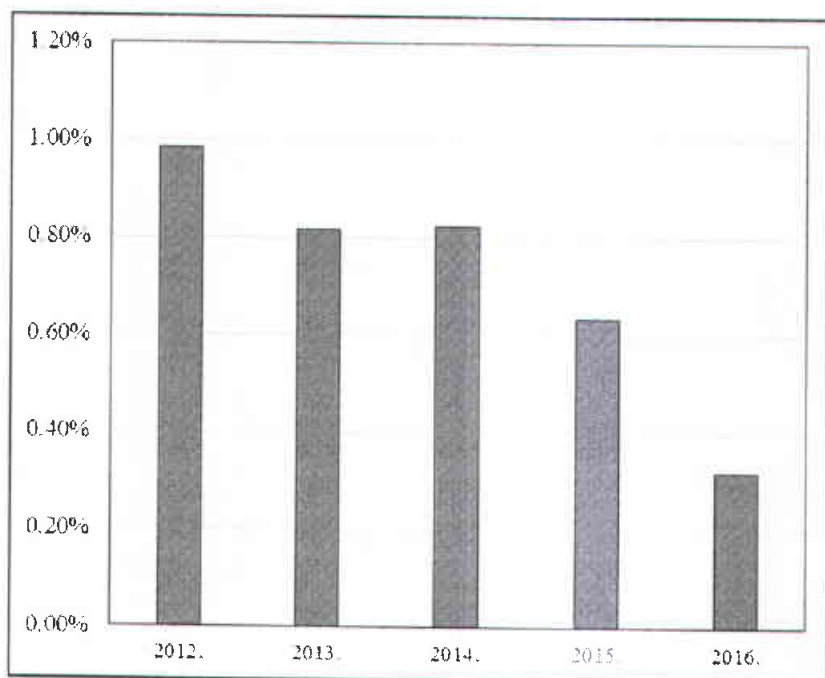
Пратећи кретања на тржишту, средства депонована код нерезидентних банака су на крају 2016. године повећана за 1,97 милијарди КМ (195,82%) у односу на крај 2015. године, док су средства инвестирана у хартије од вриједности (хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање, хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало више од годину дана и хартије од вриједности за држање до доспијећа) смањена за 1,13 милијарди КМ (15,49%).

Дио добити остварене у 2015. години у износу од 18,83 милиона КМ дозначен је у априлу 2016. године на рачун Министарства финансија и трезора БиХ, које је задужено за буџет институција БиХ. Комбиновани ефекат на биланс успјеха свих улагања девизних средстава ЦББиХ у конвертибилну страну валуту и монетарно злато (добит) износи 28,56 милиона КМ, а изражен ефективном стопом приноса³³ за период 01.01.-31.12.2016. године износи 0,32% (графикон 2.9).

---

³³ Ефективна стопа приноса израчуната је тако да су укупни ефекти инвестирања средстава девизних резерви (у злато и у конвертибилну страну валуту) подијељени с просјечним стањем девизних резерви у посматраном периоду. При израчунавању укупних ефеката инвестирања средстава девизних резерви, у обзир су узети сви нето приходи од камате на хартије од вриједности и депозите, као и реализовани нето капитални добици/губици услед продаје хартија од вриједности из портфеља девизних резерви ЦББиХ.

Графикон 2.9: Просјечне годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББХ

Извор: ЦББиХ.

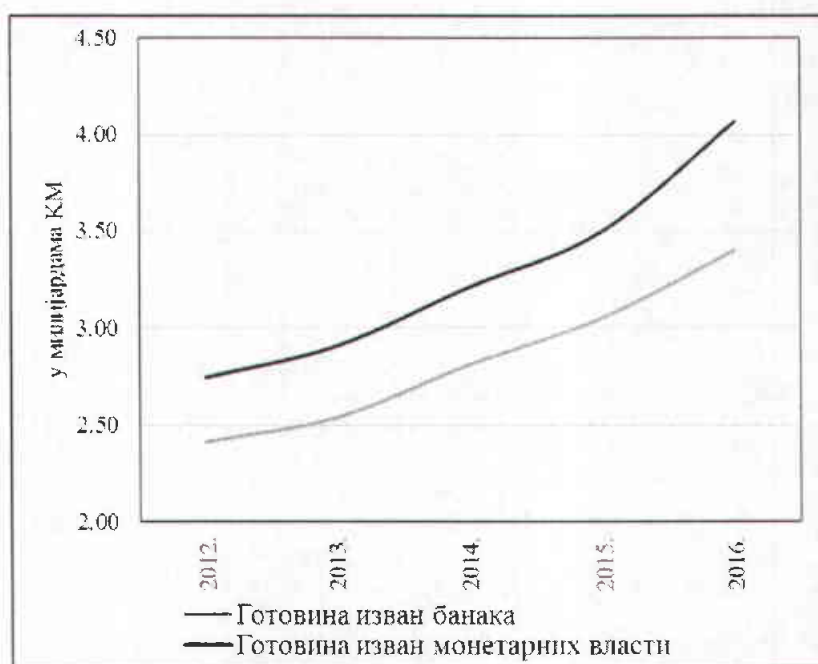
Релативно ниске остварене стопе поврата на улагања у конвертибилну страну валуту су посљедица ниских стопа приноса на хартије од вриједности и углавном негативних каматних стопа на краткорочне депозите у еврима, које су током 2016. године преовладавале на финансијским тржиштима, а узроковане су лошим макроекономским перформансама еврозоне. Наиме, успорени привредни раст, па чак и рецесија, те висока стопа незапослености су тенденције које су настављене у еврозони и током 2016. године.

2.4 Управљање готовим новцем

На дан 31.12.2015. године, стање готовог новца у оптицају (изван банака) износило је 3,40 милијарди КМ (графикон 2.10), што је за 11,39% више у односу на 2015. годину. Тиме је настављен тренд раста из претходних година. Потражња за готовином од стране банака је резултат увећаних захтјева клијената за готовим новцем. Ово поткрепљују и подаци о картичном пословању, који указују на још увијек изражену преференцију становништа ка готовинском плаћању. Наиме, од укупне вриједности трансакција

реализованих употребом картица у земљи и иностранству у износу 8,53 милијарде КМ, путем АТМ и POS апарата подигнуто је, у земљи и иностранству, готовине у износу од 6,92 милијарде КМ или 81,11% вриједности. Додатну потражњу за готовином потичу и изузетно ниске каматне стопе на депозите, нарочито на кратак рок, што минимализује опортунитетни трошак држања готовине. У 2016. години је забиљежен и значајан раст КМ у трезорима банака, што је, дјелимично, и посљедица промјене политике обавезне резерве, односно, увођења негативне накнаде на вишак изнад обавезне резерве.

Графикон 2.10: Готовина изван монетарних власти и банака

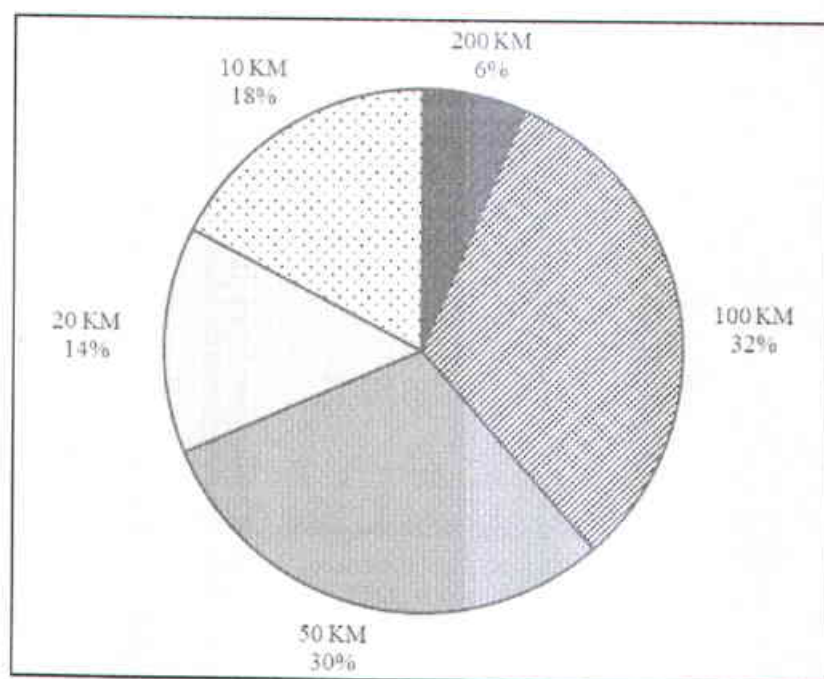

Извор: Табела 40

Ван ЦББиХ, на крају 2016. године, било је 60,70 милиона новчаница КМ и 312,04 милиона кованица КМ, укупне вриједности 4,07 милијарди КМ, што је за 16,21% више у односу на 2015. годину. У апоенској структури новца ван ЦББиХ, најзаступљеније су биле новчанице уапоенима од 100 КМ и 50 КМ, а код кованица апоен 10 Ф (графикони 2.11 и 2.12).

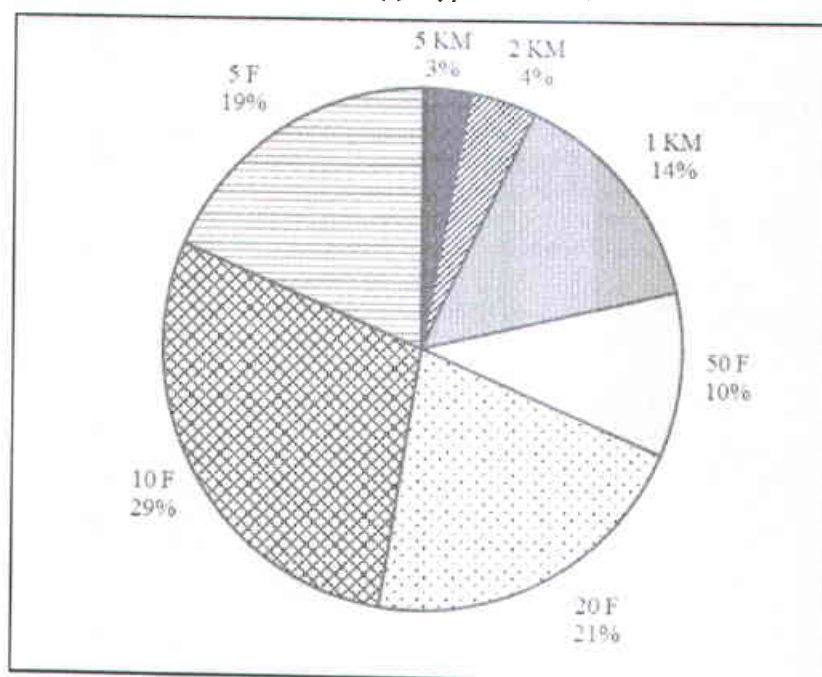

Графикон 2.11: Апоенска структура новчаница

Извор: ЦББиХ.

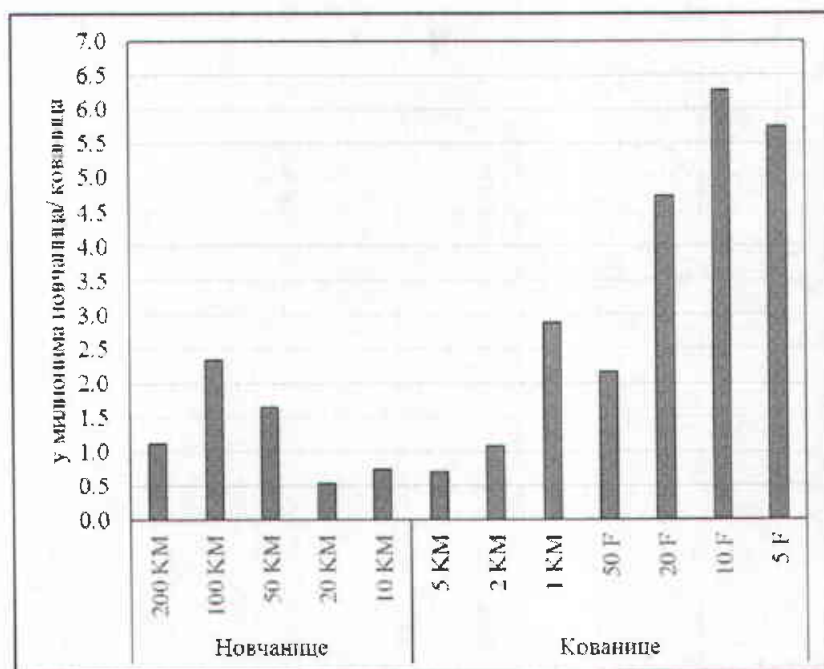
Графикон 2.12: Апоенска структура кованица

Извор: ЦББиХ.

У односу на 2015. годину, количина новчаница ван ЦББиХ је повећана за 6,36 милиона комада (11,71%), укупне вриједности 555,85 милиона КМ (графикон 2.14). Количина кованица ван ЦББиХ је у истом периоду повећана за 23,57 милиона комада (8,17%), укупне вриједности 11,49 милиона КМ (графикон 2.13).

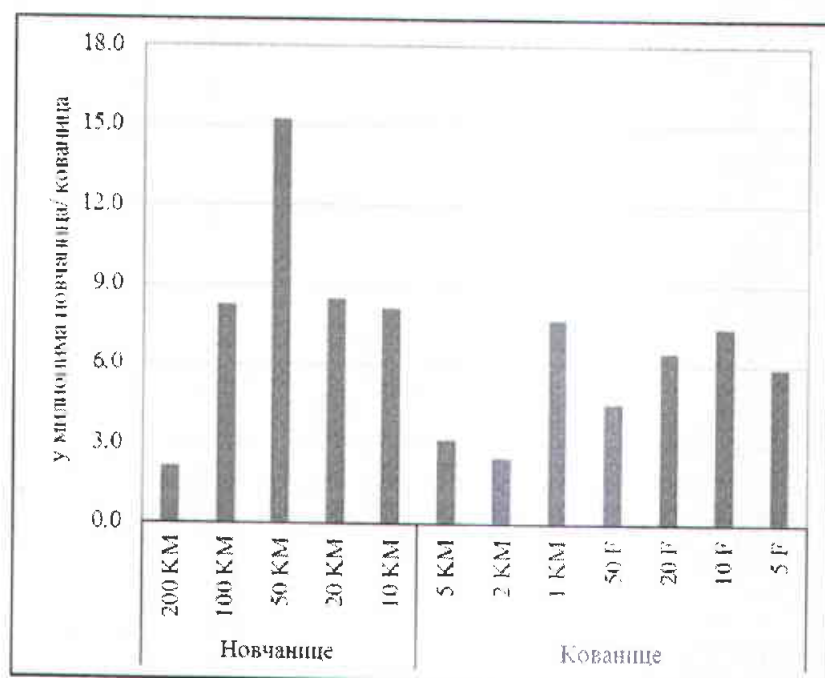
Графикон 2.13: Повећање броја новчаница и кованица по апоенима у односу на 2015. годину

Извор: ЦББиХ.

Снабдијевање комерцијалних банака готовим новцем врши се путем трезора главних јединица и филијала ЦББиХ, лоцираних у Сарајеву, Бањој Луци, Мостару и Брчком, уз стриктно поштивање аранжмана валутног одбора. У току 2016. године комерцијалним банкама је издато 42,09 милиона комада новчаница и 37,44 милиона комада кованица, укупне вриједности 2,29 милијарди КМ (графикон 2.14).

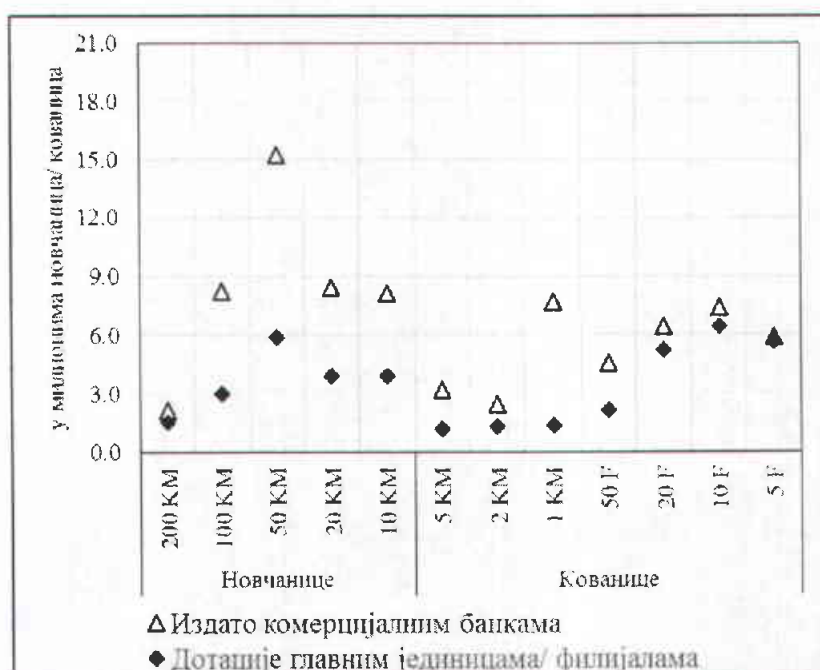
Графикон 2.14: Издате новчанице и кованице по апоенима у 2016. години

Извор: ЦББХ

У истом периоду је из Одјељења трезора ЦУ главним јединицама и Филијали Брчко издато (дотације) 18,12 милиона комада новчаница и 23,12 милиона комада кованица, укупне вриједности 1,02 милијарде КМ. Графикон 2.15 испод импликује да је ЦББиХ водила рачуна о потраживањима комерцијалних банака за готовим новцем у одговарајућој апоенској структури. Пошто комерцијалне банке врше и значајан поврат готовог новца у трезоре ЦББиХ, дотације главним јединицама / филијалама ЦББиХ су, у правилу, знатно мање.

Графикон 2.15: Излази готовог новца (КМ) у 2016. години

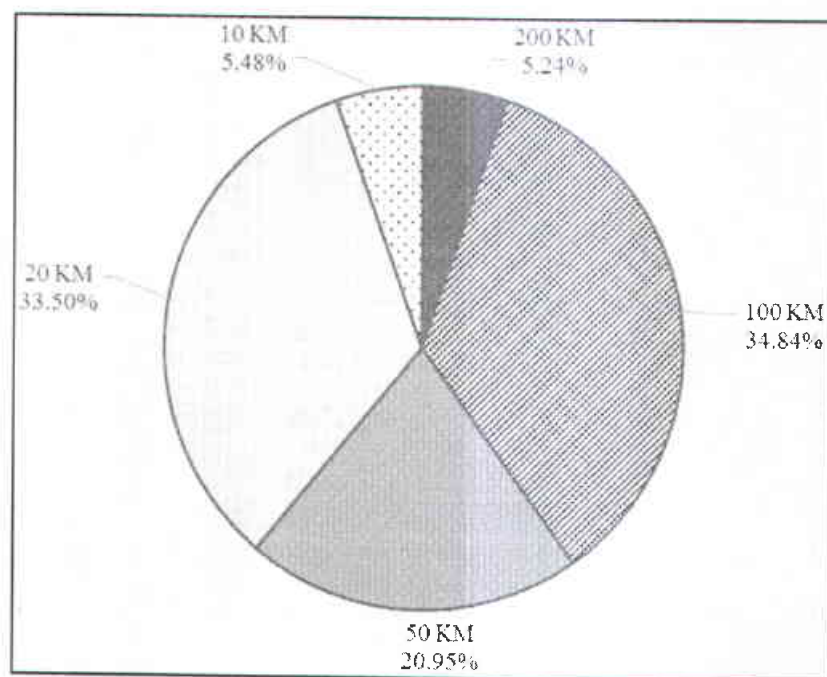

Извор: ЦББиХ

ЦББиХ врши континуирано повлачење новчаница неподобних за оптицај, које се уништавају у складу с важећим прописима. Повлачењем неподобних новчаница и пуштањем у оптицај новчаница нове серије, ЦББиХ одржава задовољавајући квалитет новца у оптицају. У 2016. години уништено је 9,74 милиона комада новчаница и 17.465 кованица неподобних за оптицај, укупне вриједности 338,75 милиона КМ. Број замијењених новчаница био је у висини 16,05% од укупног броја новчаница КМ изван ЦББиХ у 2016. години.

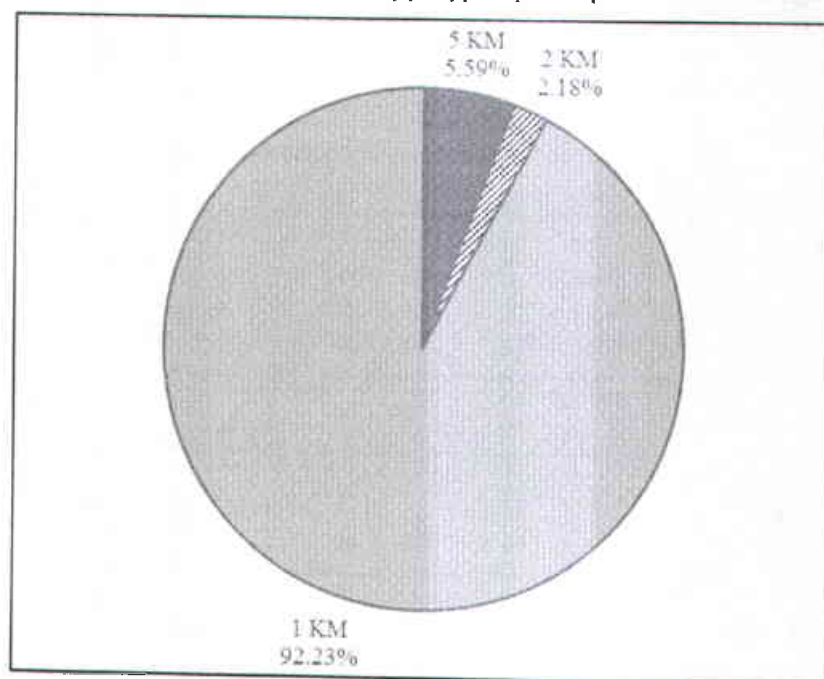
У 2016. години, у ЦББиХ, регистровано је 821 фалсификована новчаница конвертибилне марке, што је за 31,98% мање у односу на 2015. годину, када је регистровано 1.207 фалсификата. Фалсификованих кованица конвертибилне марке је регистровано 2.665 комада, што је за 43,82% више у односу на 2015. годину, када је регистровано 1.853 фалсификоване кованице КМ. Према апоенској структури, највише фалсификованих новчаница је било у апоену од 100 КМ (графикон 2.16), а фалсификованих кованица у апоену од 1 КМ (графикон 2.17).

Графикон 2.16: Апоенска структура фалсификованих новчаница у 2016. години

Извор: ЦББиХ.

Графикон 2.17: Апоенска структура фалсификованих кованица у 2016. години

Извор: ЦББиХ

2.5 Одржавање платних система

Законску обавезу одржавања одговарајућих платних и обрачунских система ЦББиХ је испунила и у 2016. години: платни промет у земљи се одвијао несметано, кроз системе жиро клиринга и бруто поравнања у реалном времену (RTGS); одржавани су Централни регистар кредита (ЦРК) и Јединствени регистар трансакционих рачуна (ЈРТР); а обављан је и међународни клиринг плаћања с иностранством.

У 2016. години је забиљежен пораст броја и пад вриједности укупних трансакција у платном промету (табела 2.3). Успоравање раста броја трансакција у односу на претходну годину, и пад њихове вриједности, последица је промјена у унутарбанкарским трансакцијама. У односу на 2015. годину, забиљежен је раст и броја и вриједности међубанкарских трансакција кроз системе жиро клиринга и RTGS-а (табела 18). Као и у ранијим периодима, већина трансакција у међубанкарском платном промету обавља се у мањем броју банака; преко пет банака обављено је 49,9% укупне вриједности и 50,7% укупног броја трансакција у платном промету у 2016. години.

Табела 2.3: Платни промет преко комерцијалних банака

	Међубанкарске трансакције	Промијена у односу на претходну годину	Унутарбанкарске трансакције	Промијена у односу на претходну годину	Укупно	Промијена у односу на претходну годину
Број, у милионима						
2013	35.8	5.8%	58.2	-10.1%	94.0	-4.6%
2014	37.9	6.0%	59.7	2.6%	97.7	3.9%
2015	39.1	3.0%	63.2	5.8%	102.3	4.7%
2016	40.0	2.3%	63.7	0.8%	103.7	1.4%
Вриједност, у милијардама КМ						
2013	76.60	-6.0%	84.98	-5.5%	161.59	-5.8%
2014	87.86	14.7%	87.84	3.4%	175.70	8.7%
2015	85.11	-3.1%	99.69	13.5%	184.80	5.2%
2016	88.38	3.8%	92.74	-7.0%	181.12	-2.0%

Извор: ЦББиХ.

Картично плаћање је забиљежило значајан пораст у односу на 2015. годину (табела 2.4), првенствено услед снажног пораста промета на POS терминалима (енгл. Point of sale; мјесто продаје). И резиденти и нерезиденти су, у поређењу 2015. годином, више користили картично плаћање роба и услуга на POS терминалима. Од укупног повећања

промета на POS терминалима у односу на 2015. годину, 505,6 милиона КМ (85,6%) се односи на промет картицама издатим у БиХ, и то првенствено за подизање готовине (368,7 милиона КМ). Значајан пораст у односу на 2015. годину (58,8 милиона КМ или 21,17%) забиљежен је и у случају плаћања роба и услуга картицама издатим у БиХ на POS терминалима у иностранству (табела 2.5). Слично је и с повећањем промета картицама на АТМ (енг. Automated teller machine, АТМ) уређајима; највећим дијелом је повећање промета од 277,5 милиона КМ у односу на 2015. годину узроковано подизањем готовине картицама издатим у БиХ (66,21%), али се и даље биљежи значајано повећање подизања готовине страним картицама на банкоматима у земљи (9,16%).

Табела 2.4: Преглед промета картицама на АТМ и ПОС уређајима

	2012	2013	2014	2015	2016
POS, у милијардама КМ	1.70	2.27	1.83	1.96	2.55
Промијена у односу на претходну годину	-0.7%	33.3%	-19.3%	7.0%	30.2%
АТМ, у милијардама КМ	4.63	4.92	5.35	5.71	5.98
Промијена у односу на претходну годину	7.2%	6.3%	8.7%	6.7%	4.9%
Укупно, у милијардама КМ	6.33	7.18	7.18	7.66	8.53
Промијена у односу на претходну годину	4.9%	13.5%	-0.1%	6.8%	11.3%

Извор: ЦББиХ

Табела 2.5: Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности

Година	Подизање готовине		Куповина роба и услуга на POS	Укупно
	Банкомати	POS терминали		
Реализоване вриједности иностраних картица у БиХ, у милионима КМ				
2012	674.6	76.7	201.2	952.5
2013	969.0	85.6	324.4	1,379.0
2014	807.9	70.9	266.1	1,144.9
2015	911.9	61.3	327.8	1,300.9
2016	995.4	79.6	394.7	1,469.7
Реализоване вриједности у иностранству картица издатих у БиХ, у милионима КМ				
2012	116.1	1.6	216.9	334.6
2013	124.8	0.0	312.1	436.9
2014	140.5	1.7	232.6	374.9
2015	145.3	8.0	277.5	430.8
2016	155.5	1.9	336.2	493.7

Извор: ЦББиХ

Традиционално најзаступљенији бренд картица у БиХ је Visa (табела 2.6). Далеко највећи промет и даље се биљежи на дебитним картицама.

Табела 2.6: Заступљеност картица према брендovima

Година	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Остале	Укупно
2012	1,275,925	541,389	7,390	13,418	804	95	1,839,021
2013	1,261,893	607,700	6,098	12,774	676	0	1,889,141
2014	1,268,252	645,879	6,570	11,200	453	0	1,932,354
2015	1,253,784	742,265	6,913	10,094	163	0	2,013,219
2016	1,124,181	898,914	7,471	11,714	0	0	2,042,280

Извор: ЦББиХ

Пораст промета картицама у 2016. години дјелимично је последица и пораста броја инсталираних АТМ и POS терминала (1.774 више у односу на претходну годину). Од укупно 28.865 уређаја за картично плаћање и подизање готовине, 1.512 су били банкомати (три више у односу на 2015. годину), 26.324 су POS терминали за трговину (1.903 више у односу на 2015. годину), а 1.029 уређај је POS терминал за готовину (129 мање у односу на 2015. годину). И даље је присутан тренд раста броја корисника интернет банкарства или неке врсте електронског банкарства, посебно у сегменту становништву. У односу на 2015. годину, број корисника е-банкарства је порастао за скоро 69 хиљада клијената (21,92%) те је у 2016. годни свака шеста картица издата у БиХ била коришћена, између осталог, и за услуге е-банкарства.

ЦББиХ је доприносила финансијској стабилности и одржавајући Централни регистар кредита (ЦРК), који су током 2016. године, на дневној основи, подацима ажурирале 29 пословне банке, 23 микрокредитне организације, 17 лизинг компанија и осталих институција. ЦРК се у току 2016. године приступало 2,90 милиона пута (5,53% више у односу на 2015. годину). Настављен је тренд смањења броја приступних тачака регистру те је, у односу на 2015. годину, број приступних тачака смањен за 33, на број од 1.284. Највише је смањен број приступних тачака у пословним банкама, које су са 1.094 приступна мјеста (20 мање него у 2015. години) и даље далеко најзначајнији корисници информација похрањених у ЦРК.

У јединственом регистру трансакционих рачуна (ЈРТР) на крају 2016. године били су похрањени подаци о 672.574 трансакциона рачуна, од чега 217.966 активних (2,21% мање

у односу на 2015. годину), 71.229 блокираних (1,89% више у односу на 2015. годину) и 383.379 угашених рачуна. ЈРТР се приступало са 1.234 приступне тачке које је користило: 27 банака, 19 микрокредитних организација, лизинг компанија и осигуравајућих кућа те 60 других институција. Организационе јединице ЦББиХ у протеклој години издале су укупно 11.040 извода (11,76% више у односу на 2015. годину) из ЈРТР, и то: Главна јединица Сарајево 8.018; Главна банка Републике Српске Централне банке БиХ 1.083; и Главна јединица Мостар 1.939.

ЦББиХ је и у 2016. години вршила међународни клиринг плаћања између БиХ и србијанских банака. Кроз систем клириншког начина обрачуна међународних плаћања са Србијом пласирано је укупно 10.319 налога (7,08% више у односу на 2015. годину), чија је вриједност била 197,61 милион евра (12,10% више у односу на 2015. годину). У систему плаћања између двију држава учествовало је пет банака из БиХ, од чега двије припадају истој банкарској групацији и на њих се односи највећи дио промета.

2.6 Улога фискалног агента

Законом о Централној банци БиХ (члан 4.) дефинисана је могућност да Централна банка пружа банкарске услуге, извршава трансакције и дјелује као фискални агент (заступник) за чланство БиХ у међународним финансијским институцијама. У том смислу, ЦББиХ пружа банкарске услуге и извршава трансакције за Министарство финансија и трезора БиХ у вези с сервисирањем спољног дуга БиХ, фискални је агент и извршава трансакције у вези с чланством БиХ у Међународном монетарном фонду, депозитар је и извршава трансакције у домаћем платном промету за ММФ и Свјетску банку (групацију: IBRD, IDA и MIGA) и друге међународне организације.

ЦББиХ пружа банкарске услуге и извршава трансакције по налогу Министарства финансија и трезора БиХ (даље: Министарство БиХ) у вези са сервисирањем спољног дуга БиХ. Министарство БиХ је надлежно за провођење процедура за задуживање и управљање државним дугом, обезбјеђује покриће обавеза у домаћој валути и води базу података о спољном дугу БиХ. Поред Закона о ЦББиХ, улога ЦББиХ и Министарства БиХ по пословима сервисирања спољног дуга БиХ дефинисана је Законом о задуживању, дугу и гаранцијама БиХ, Законом о финансирању институција БиХ, Законом о систему индиректног опорезивања у БиХ и Законом о уплатама на Јединствени рачун и расподјели прихода.

Послови, задаци, надлежности и међусобни односи између Министарства БиХ и ЦББиХ дефинисани су билатералним Уговором о сервисирању спољног дуга БиХ, који су двије институције закључиле први пут 2001. године (последња верзија закључена је 2013. године). ЦББиХ је према одредбама наведеног Уговора надлежна за:

- благовремено обезбјеђење потребних износа у страним валутама за плаћање доспјелих обавеза;
- благовремено и тачно извршење плаћања на основу налога / инструкција Министарства;
- кореспонденцију са страним банкама и кредиторима у вези с плаћањем обавеза, и;
- извјештавање Министарства о свим извршеним трансакцијама.

Средства потребна за сервисирање спољног дуга у домаћој валути обезбјеђује Министарство БиХ од Управе за индиректно опорезивање (УИО) и/или директним уплатама крајњих корисника кредита. У складу са закљученим Уговором о обављању послова банкарског и фискалног агента између ЦББиХ и УИО, а на основу Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода, током 2016. године настављено је вођење јединственог рачуна УИО за прикупљање прихода од индиректних пореза. По овом аранжману комерцијалне банке су на дневној основи трансферисале на рачун за евидентирање, држање и расподјелу прихода УИО код ЦББиХ све прикупљене приходе, а потом су се ти приходи по налогу УИО алоцирали на више рачуна по различитим намјенама, у складу са законском регалативом и налогом УИО. На основу Закона о акцизама, у 2016. години је настављен процес прикупљања средстава уплаћених по основу путарина на рачун УИО код ЦББиХ, те распоред ових средстава по налогу УИО према ентитетима и Брчко дистрикту. Наведене трансакције се такође обављају свакодневно.

ЦББиХ је фискални агент и извршава трансакције у вези с чланством и аранжманима БиХ у ММФ-у од 2002. године, на основу одлуке Савјета министара БиХ, која је званично објављена у службеним гласилима БиХ. Међусобни односи, надлежности и поступање пет институција у БиХ (ЦББиХ, Министарство финансија и трезора БиХ, Федерално министарство финансија, Министарство финансија Републике Српске и Управа за индиректно опорезивање) о питању финансијских аранжмана с ММФ-ом, дефинисани су

Меморандумом о разумијевању (први је закључен 2002. године, на снази је онај из 2016. године). ЦББиХ је депозитар за рачуне (готовинске и хартије од вриједности) које ММФ држи код фискалног агента (обично су то централне банке) свих чланица у складу са Статутом (енгл. Articles of Agreement) ММФ-а. Да би се извршиле трансакције одобрења средстава од ММФ-а и плаћања обавеза према ММФ-у, ЦББиХ води намјенски депозитни рачун за трансакције с ММФ-ом, с подрачунима Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко дистрикта. ЦББиХ извршава трансакције с ММФ-ом након што надлежне институције у БиХ обезбиједи пуно покрићеу домаћој валути на поменутом рачуну / подрачунима.

У оквиру XIV опште ревизије квота, БиХ се изјаснила за прихватање повећања квоте која је до јула 2016. износила 169,1 милон SDR. ЦББиХ је у функцији фискалног агента водила кореспонденцију с ММФ-ом и надлежним министарствима финансија у БиХ (потписницима Меморандума о разумијевању) и извршила потребне трансакције с ММФ-ом за повећање квоте. Квота БиХ је ефективно повећана у јулу 2016. године и износи 265,2 милиона SDR.

У складу са Статутом Свјетске банке, Централна банка је депозитар за чланице групе Свјетске банке: IBRD, IDA и MIGA. По налогу наведених чланица, ЦББиХ извршава трансакције купопродаје стране валуте за домаћу и извршава плаћања / трансфере крајњим корисницима у домаћем платном промету.

ЦББиХ је и у 2016. години, складу с Уговором закљученим с Агенцијом за осигурање депозита БиХ, обављала послове евиденције портфеља хартија од вриједности ове институције којим, према споразуму Агенције за осигурање депозита с иностраним портфељним менаџером, управља екстерни портфељни менаџер.

Такође, на основу закључених уговора између ЦББиХ и Министарства финансија ФБиХ извршавају се послови банкарског и фискалног агента. ЦББиХ је у складу са закљученим уговорима наставила дјеловати као банкарски и фискални агент Агенције за банкарство Федерације БиХ, Агенције за банкарство РС, Брчко дистрикта те за ентитетске регистре хартија од вриједности. Услуга коришћења електронског банкарства, уведена 2011. године с циљем унапређења и побољшања услуга банкарског и фискалног агента, пружана је и током 2016. године.

2.7 Прикупљање и креирање статистичких података

Компилација (што укључује прикупљање, верификацију и обраду изворних података) и објављивање статистике из надлежност ЦББиХ у 2016. години је настављена у складу с планираним роковима и примјењујући важеће методологије и праксе у подручју макроекономских статистика: статистика монетарног и финансијског сектора, статистика платног биланса и статистике владиних финансија и финансијских рачуна. Као произвођач званичне статистике на нивоу БиХ, ЦББиХ је наставила да доприноси интегрисаном сегменту макроекономских статистика, које се производе унутар статистичког система у БиХ.

Свако од наведених статистичких подручја укључује низ одвојених статистичких истраживања и статистика које се стављају на располагање широкој јавности путем публикација, интернетске странице и међународне дистрибуције статистичких података. Поштујући обавезу о примјени одговарајућих међународних методологија и стандарда компилације, ЦББиХ је кроз своје статистичке активности у могућности да произведе квалитетне и правовремене статистичке показатеље, који су упоредиви с подацима из других економија. Корисници података укључују многобројне домаће владине институције, академску заједницу, пословну заједницу, међународне организације и укупну јавност у циљу праћења економских кретања у земљи, као и за планирање економских политика.

Статистика се базира на прикупљању изворних података, а користе се различити приступи: расположиви административни подаци, методе директног прикупљања од извјештајних јединица, као и прилагођавање службених статистичких података од других статистичких институција у БиХ и иностранству. Идентификација извора и контакти с изворима података се континуирано обављају, док се корисницима статистика пружају појашњења и излази у сусрет новим захтјевима. Континуирано се ради на јачању сарадње у оквиру домаћег статистичког система у БиХ, али и на међународном плану (Еуростат, ЕЦБ, BIS, земље из региона).

С циљем подизања квалитета, проширивања статистика и усклађивања с међународним статистичким стандардима (а у посљедње вријеме наглашено хармонизовање с методологијама и праксама Европског статистичког система, ЕСС), радило се на имплементацији неколико програма техничке помоћи. У склопу вишекорисничког IPA

програма техничке помоћи у области статистике, ЦББиХ је била активно радила на двије компоненте: индикаторима макроекономских неравнотежа и статистици владиних финансија (GFS). Као резултат ових активности, припремљене су трансмисионе GFS табеле за владине финансије и EDP, а по први пут достављене Еуростату, те је добијена позитивна реакција и сугестије за доградњу. Такође, везано за статистику владиних финансија, започет је рад на новом трогодишњем пројекту (који финансира швајцарска агенција SECO), а који ће земљама нашег региона помоћи на успостављању статистике владиних финансија усклађених са ESA 2010 и Процедурама прекомјерног дефицита (EDP) те започињање сталне трансмисије ових података према Еуростату.

У области статистике финансијских рачуна је направљен почетни напредак, јер су комплетиране све предвиђене активности у склопу IPA 2012 Twinning program, те су први пут произведене предвиђене табеле о стањима финансијских обавеза и потраживања по секторима и инструментима, а што ће се наставити дограђивати зависно од нових расположивих извора.

ЦББиХ је дала свој допринос припреми Средњорочног статистичког плана 2017-2020. за области из своје надлежности. Овај план, који је припреман под водством Агенције за статистику БиХ, је један од захтјева Еуростата и представља програмски документ о статистичким активностима и унапређењима у наредном периоду. У склопу припремних активности за IPA 2015, припремане су формулације техничке помоћи, а у сарадњи с Агенцијом за статистику, те презентоване према Дирекцији за европске интеграције и Делегацији ЕК.

ЦББиХ је такође била укључена у припрему статистичке секторизације економије (у склопу IPA 2012 Twinning program), која је у великом дијелу дефинисана складу с принципима из ESA 2010, те преостаје мањи дио за комплетирање.

Поред редовне дисеминације података, ЦББиХ је наставила да испуњава посебне статистичке захтјеве домаћих институција (Дирекција за економско планирање, Агенција за промоцију страних инвестиција, Дирекција за економске интеграције, Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство за економске односе и регионалну сарадњу РС), сталну размјену података с Агенцијом за статистику БиХ. У склопу међународних обавеза, ЦББиХ редовно доставља обимне сетове статистичких података, у складу с календаром објављивања, међународним институцијама (ММФ,

Свјетска банка, Европска централна банка, Европска банка за обнову и развој EBRD, UNCTAD, Еуростат, BIS, УН Статистички одјел), а који се користе у аналитичке сврхе или бивају публиковани од стране ових организација. Нарочито наглашена размјена информација се реализује с Еуростатом, јер ЦББиХ редовно извјештава у оквиру Мониторинга усклађености (SIMS) са статистичким захтјевима ЕУ, те годишњег прикупљања података за земље у процесу проширивања.

2.8 Праћење системских ризика у финансијском систему

ЦББиХ врши функцију праћења финансијске стабилности која подразумијева правовремено идентификовање рањивости у финансијском систему земље. Циљ дјеловања ЦББиХ у овом подручју је да се побољша разумијевање узрочнопосљедичних веза између финансијског система и макроекономског окружења, упозоре финансијске институције и други учесници на тржишту на постојеће ризике, покрене дијалог о ризицима и подуму корективне мјере којима ће се умањити посљедице материјализације ризика. Активности ЦББиХ на пољу праћења стабилности финансијског система обухватају и специјализовану комуникацију с релевантним домаћим и међународним институцијама којом се осигурава континуитет процеса праћења системских ризика, као и комуницирање о ризицима по финансијску стабилност са широм јавношћу. Допринос очувању финансијске стабилности ЦББиХ даје у оквиру чланства у Сталном одбору за финансијску стабилност БиХ, који, поред гувернера ЦББиХ и директора агенција за банкарство, чине и чланови фискалног одбора и директор Агенције за осигурање депозита.

ЦББиХ извјештава ширу јавност о ризицима по финансијску стабилност кроз редовну годишњу публикацију, Извјештај о финансијској стабилности, који се од 2007. године објављује на интернетској страници ЦББиХ. Објављивањем Извјештаја о финансијској стабилности, ЦББиХ јавности жели указати на посљедице досадашњих макроекономских трендова и трендова у финансијском, првенствено банкарском сектору на ризике и искушења с којима ће се финансијски систем суочити у наредним периодима.

Компилација и објављивање сета основних индикатора финансијског здравља према методологији ММФ-а такође је важан канал комуникације ЦББиХ са широм јавношћу. Индикатори финансијског здравља се објављују квартално на интернетској страници

ЦББиХ од половине 2009. године, а од септембра 2011. године и на интернетској страници ММФ-а.

У 2016. години ЦББиХ је наставила активности на провођењу макроекономских тестова на стрес. Тестови на стрес се у ЦББиХ раде квартално и основни су алат за квантификацију ефеката системских ризика на банкарски систем. Детаљни резултати тестова на стрес се дијеле с агенцијама за банкарство, којима се доставља и Извјештај о резултатима тестова на стрес у којем се на дескриптиван начин презентују системски ризици и будући трендови. О резултатима тестова на стрес се, кроз одговарајућу форму Извјештаја о резултатима тестова на стрес, упознаје и Стални одбор за финансијску стабилност. Агрегирани резултати тестова на стрес, с подацима с краја године, се објављују у Извјештају о финансијској стабилности.

Континуирана размјена информација, мишљења и искустава с другим релевантним домаћим и међународним институцијама и надоградња постојећих аналитичких капацитета ЦББиХ на пољу финансијске стабилности кроз едукацију и програме техничке помоћи осигурава усклађеност приступа анализирања системског ризика с најбољим праксама и садашњим трендовима, као и правовремену идентификацију системских ризика.

У 2016. години ЦББиХ је обављала и послове координације дјелатности агенција за банкарство, а који се односе на активности ентитетских агенција за банкарство о питањима супервизије банака, микрокредитних организација и друштава за лизинг и информисање о стању у овим институцијама. Послови координације укључивали су редовне састанке с представницима агенција за банкарство у складу с Меморандумом о принципима координације банкарске супервизије, сарадњи и размјени података и информација, што је резултирало успостављањем јаче координације и проширењем сарадње агенција и с организационим дијеловима ЦББиХ.

Информације о стању у банкарском сектору, микрокредитним организацијама и друштвима за лизинг размјењиване су квартално, а на састанцима координације банкарске супервизије су се разматрала питања која се односе на регулативу из области супервизије банака и о активностима ЦББиХ које могу допринијети квалитетнијој супервизији и анализи банкарског сектора. Остварена је и континуирана сарадња и с

Агенцијом за осигурање депозита БиХ, Удружењем банака, Удружењем микрокредитног сектора и Удружењем сектора лизинг друштава.

Централна банка је у 2016. години била укључена у процес праћења активности на изради нових ентитетских закона о банкама, који ради радна група успостављена од стране надлежних институција, а техничку асистенцију и помоћ за ове активности обезбједили су представници Међународног монетарног фонда.

2.9 Сарадња с међународним институцијама и рејтинг агенцијама

У складу са Стратешким планом за период 2016.-2021, ЦББиХ је својим радом у 2016. години потврдила одређеност европској перспективи и радила на јачању сарадње како би се кроз пројекте с међународним партнерима унаприједило пословање Централне банке у складу с међународним стандардима и праксама централних банака Европске уније. У Извјештају о Босни и Херцеговини за 2016. годину, Европска комисија је позитивно оцијенила ЦББиХ те нагласила подршку и одређеност монетарној политици валутног одбора као фактору макроекономске стабилности.

Годину 2016. у БиХ је обиљежило подношење захтјева за чланство у Европској унији почетком године те уручење Упитника Европске комисије у децембру 2016. године. Кључни кораци у европском интеграцијском процесу БиХ праћени су припремним активностима Централне банке у складу са захтјевима ове фазе европских интеграција. На бази Упитника Републике Србије и Црне Горе, идентификована су и анализирана потенцијална питања за ЦББиХ. У циљу ефикасне и ефективне реализације обавеза ЦББиХ у процесу европских интеграција и израде одговора на Упитник, крајем 2016. године је успостављен и именован Одбор за ЕУ интеграције ЦББиХ са задатаком израде, координације и праћења одговора на Упитник Европске комисије и осталих активности и задатака ЦББиХ у вези с процесом приступања Босне и Херцеговине Европској унији. У склопу Упитника, Централна банка је преузела припрему одговора, као надлежна институција или као заинтересована страна, на око 100 питања из области Економски критеријуми и седам поглавља Упитника: Поглавље 4 Слобода кретања капитала; Поглавље 9 Финансијске услуге; Поглавље 17 Економска и монетарна политика; Поглавље 18 Статистика; Поглавље 20 Подузетничка и индустријска политика; Поглавље 24 Правда, слобода и сигурност, те; Поглавље 32 Финансијска контрола.

Током 2016. године ЦББиХ је наставила редован процес извјештавања о европским интеграцијама БиХ припремом прилога за годишњи извјештај о напретку из области монетарне политике, платног биланса, слободе кретања капитала и финансијског сектора, као и области Европских стандарда: Финансијска контрола – Заштита евра од фалсификовања и Статистика. Централна банка је такође учествовала у редовним годишњим активностима у склопу израде Програма економских реформи и мисији ЕЦБ-а у вези с процесом процјене Програма економских реформи у дијелу монетарне политике. У оквиру редовног годишњег дијалога, ЦББиХ је присуствовала и састанку Савјета за економска и финансијска питања и у ширем процесу консултација и дијалога с Европском комисијом, Делегацијом Европске уније у БиХ и Дирекцијом за европске интеграције. Крајем 2016. године интензивирани су активности ЦББиХ у Пододбору за економска и финансијска питања и статистику.

Континуирана имплементација ЕУ стандарда у пословању Централне банке, остварује се властитим капацитетима, коришћењем интерних ресурса, али и кроз приступ ЕУ IPA фондовима у области статистике те билатералну и мултилатералну сарадњу с другим централним банкама. Представник Централне банке је присуствовао састанку Радне групе за сарадњу централних банака Европског система централних банака под окриљем Комитета за међународне односе (International Relations Committee Task Force on Central Bank Cooperation in ESCB composition) на коме су разматрани програми техничке сарадње с Еуросистемом / Европски систем централних банака (ЕСЦБ) и могућности за земље западног Балкана

У сарадњи с Владом Њемачке и Владом Швајцарске током 2016. године Централна банка је проводила пројекте на унапређењу оперативних, техничких и институционалних капацитета. Амбасадорица Њ. Е. гђа Andrea Rauber Saxer и гувернер др Сенад Софтић потписали су 21. децембра 2016. године амандман о продужењу Споразума из 2013. године о Програму билатералне помоћи и изградње капацитета између Швајцарског секретаријата за економске послове (Swiss State Secretariat for Economic Affairs – SECO) Владе Швајцарске и Централне банке, чиме је званично потврђена обострана одређеност за наставак Програма у 2017. години. У склопу вишегодишњег Програма сарадње са Швајцарском од 2014. до 2016. године, у 2016. години одржано је осам радионица у ЦББиХ на којима је учествовало око сто службеника у областима: монетарне политике, развоја финансијског тржишта / унапређења процеса управљања

девизним резервама и статистике. Посебан значај има директна сарадња с реномираним међународним експертима кључним за пренос знања и мреже контаката за сарадњу, на начин да је у 2016. години остварена размјена искуства са Швајцарском централном банком. У контексту академске сарадње с Институтом за међународне студије (Graduate Institute of International Studies – GIIIS) у Женеви, четири службеника Централне банке учествују у истраживачком програму, под менторством професора с Института.

Централна банка је наставила дугогодишњу сарадњу с Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) у склопу Програма јачања јавних институција. У 2016. години је реализован пројекат „Систем електронског управљања документима (DMS)“ те II фаза пројекта „Имплементација система управљања квалитетом у складу са стандардима ISO 9001 и ISO 27001“. Ова два нова система ће се користити на свим локацијама Централне банке. Главни циљеви овог Програма су побољшање транспарентности институције и резултата, подизање свијести о квалитети, уз повећану укљученост запосленика у процесе институције.

У организацији ЦББиХ, током 2016. године одржане су мисије међународних рејтинг агенција Standard&Poor's и Moody's Investors Services с релевантим међународним и домаћим институцијама у БиХ у циљу оцјене сувереног кредитног рејтинга БиХ. Обично су политичка ситуација, буџет, сервисирање спољног дуга, односи с међународним финансијским институцијама и финансијска стабилност главне теме за разговор приликом утврђивања кредитног рејтинга БиХ. У току 2016. године обје међународне рејтинг агенције које је Босна и Херцеговина ангажовала у оцјени сувереног кредитног рејтинга потврдиле су претходно утврђен кредитни рејтинг, и то: агенција Standard&Poor's „Б / са стабилним изгледима“, а агенција Moody's Investors Services „Б3 / са стабилним изгледима“.

2.10 Процес интерне ревизије

Функцију интерне ревизије у ЦББиХ обавља Канцеларија главног интерног ревизора, организована као самостални организациони облик ЦББиХ. Активности Канцеларије у 2016. биле су усмјерене на извршавање дужности дефинисаних чланом 20. Закона о Централној банци, реализацији послова и задатака утврђених Планом рада Централне банке за 2016. годину, Стратешким планом интерне ревизије за период 2014.-2017. и Годишњим планом интерне ревизије за 2016. годину.

Регулаторни оквир за обављање функције интерне ревизије представљају: Закон о Централној банци, Правилник о интерној ревизији у Централној банци, Приручник о раду интерне ревизије у Централној банци, Међународни оквир професионалне праксе интерне ревизије – The IIA IPPF (у даљем тексту: Међународни оквир).

Основни циљ рада Канцеларије је да својом активношћу доприноси унапређењу пословања Централне банке, остварењу формулисаних планова и постављених стратешких циљева, успостављању ефикасног система управљања ризицима, заштити ресурса и предузимању мјера против могућих губитака и осигурању досљедне примјене законских прописа и аката пословне политике Централне банке. Уважавајући наведене циљеве, Канцеларија континуирано ради на унапређењу техника и метода рада, на процјени ефикасности и ефективности система интерних контрола и на успостављању одређених процедура и инструмената за идентификацију, мјерење, праћење и контролу ризика којима је Централна банка изложена при обављању пословних активности.

У циљу реализације утврђених задатака, главни интерни ревизор, на бази процјене ризика, израђује стратешки и годишњи план интерне ревизије, према Методологији процјене ризика у Централној банци. Поступајући по Плану интерне ревизије за 2016. годину, извршене су ревизије одређених функција, пословних процеса и активности Централне банке, дајући приоритет процесима високог нивоа ризика, као што су управљање девизним резервама, готовином, рачунима резерви комерцијалних банака, купопродајом домаће КМ валуте, функционалност и сигурност информационих система и укупна информациона сигурност и функционисање система физичке и техничке заштите у објектима Централне банке.

Ревизија се проводи на начин и по поступцима дефинисаним Приручником о раду интерне ревизије који доноси главни интерни ревизор. Континуирано се прати законска и међународна професионална регулатива за област интерне ревизије и у складу с промјенама врши се усаглашавање наведеног приручника. Кроз писане извјештаје о извршеним ревизијама, који се разматрају на сједницама Ревизорског комитета и усвајају на сједницама Управног одбора Централне банке, даје се ревизорско мишљење у вези с оцјеном о адекватности и ефикасности система интерних контрола, оцјене усаглашености рада са законима и прописима који се односе на Централну банку и интерним актима, плановима, успостављеним процедурама, инструкцијама и упутствима

и процјене изложености ризику пословних процеса. Планом интерне ревизије за 2016. планирано је и реализовано десет ревизија на начин и у роковима утврђеним динамичким планом провођења ревизије. У извјештајима о обављеним ревизијама дата је 21 препорука.

Главни интерни ревизор је у 2016. године донио Програм обезбјеђења и унапређења квалитета функције интерне ревизије, који се састоји од интерног и екстерног вредновања. Интерно вредновање обухвата континуирано и повремено вредновање квалитета функције интерне ревизије. Екстерно вредновање квалитета функције интерне ревизије оцјењује и приказује мишљење о усклађености интерне ревизије с међународним оквиром. Обавља се најмање једном у пет година од стране квалификованог и независног екстерног процјенитеља. У том контексту, експертима Народне банке Холандије упућено је „Писмо намјере“ и њихов долазак је потврђен у првом кварталу 2017. године. Процјена функције интерне ревизије у Централној банци у 2016. години извршена је од стране Међународног монетарног фонда (ММФ) у склопу „Safeguard Assessment“ мисије. Функција интерне ревизије је добила оцјену „Low Risk Rating“ (низак ризик) и у Извјештају мисије нису констатоване примједбе и препоруке. У складу с критеријумима ММФ-а, функција интерне ревизије не представља ризик за пословање ЦББиХ.

Канцеларија ради на професионалном усавршавању свог кадра кроз разне видове обука из области интерне ревизије, примјене Међународног оквира, Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања. Едукација се обавља преко професионалних међународних асоцијација и институција, професионалних асоцијација и удружења интерних ревизора, рачуновођа и ревизора на државном и регионалном нивоу.

2.11 Остало

2.11.1 Управљање људским ресурсима

Највиши орган ЦББиХ је Управни одбор, који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију ЦББиХ у складу с овлашћењима утврђеним Законом. Управни одбор чине гувернер, који предсједава Одбором, и четири члана (табела 2.7). Управу Централне банке чине гувернер и три

вицегувернера које је именовао гувернер уз одобрење Управног одбора. Задатак Управе је оперативно руковођење пословањем Централне банке. Сваки је вицегувернер непосредно одговоран за рад једног сектора Централне банке (видјети организациону схему ЦББиХ).

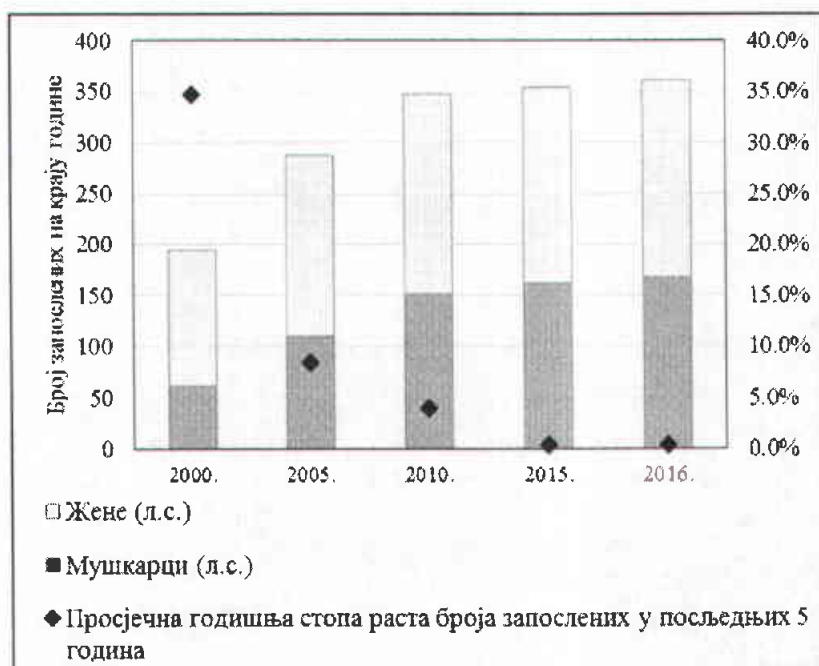
Табела 2.7: Руководна структура ЦББиХ на крају 2016. године

Управни одбор ЦББиХ	др Сенад Софтић, пресједавајући
	мр Анкица Колобарић, члан
	др Кемал Козарић, члан
	мр Триво Маринковић, члан
Управа ЦББиХ	др Љубиша Владушић, члан
	др Сенад Софтић, главни извршни функционер ЦББиХ
	мр Ернадина Бајровић, вицегувернерка надлежна за Сектор за администрацију и финансије
	др Милица Лакић, вицегувернерка надлежна за Сектор за монетарне операције, управљање девизним резервама и готовином
	мр Анкица Колобарић, вицегувернерка надлежна за Сектор за статистику, сервисирање спољног дуга, европске интеграције и платне системе

Извор: ЦББиХ.

На дан 31.12.2016. године у ЦББиХ је био запослен 361 службеник (графикон 2.18). Број запослених је у годинама непосредно након успостављања ЦББиХ растао доста брзо јер је растао и број функција које је ЦББиХ преузела. Умјерен раст запослених у периоду 2002.-2010. омогућио је развој основних функција ЦББиХ кроз стратешки одабир профила кадра који је био неопходан за даље унапређење ефикасности пословања. У периоду 2011.-2016. године број упослених је готово непромијењен, што је дјелимично и посљедица политике рационалног коришћења расположивих ресурса. Графикон такође сугерише да се временом кориговала и иницијална полна неуједначеност у структури запослених. Од укупног броја службеника на крају 2016. године, 53,46% биле су жене, а 46,54% мушкарци, а просјечна старост службеника била је 45 година.

Графикон 2.18: Број запослених у ЦББиХ

Извор: ЦББиХ

Напомена: Просјечна годишња стопа раста броја запослених за 2010. годину је за период од оснивања.

Од укупног броја службеника, 75,07% били су с високом стручном спремом, а од тога осам доктора наука и 56 магистара. Интензивна едукација службеника, у виду семинара (значајним дијелом семинари у ЦББиХ), конференција и предавања настављена је и у 2016. години. Током 2016. године, на феријалну праксу примљено је 50 студента с економских факултета из цијеле БиХ. Студенти су на тај начин испунили своје обавезе али и стекли знања и увид у рад ове институције, што ће моћи искористити у даљем образовању.

2.11.2 Комуницирање с јавности и друштвено одговорно пословање

У току 2016. године, ЦББиХ је интензивно информисала јавност о својим редовним активностима, али и другим дешавањима за која су босанскохерцеговачки медији били заинтересовани. У јавним иступима, ЦББиХ је настојала презентирати јавности своју улогу у очувању монетарне и финансијске стабилности, нарочито у сложеним и отежаним условима инвестирања девизних резерви на међународним финансијским тржиштима који су били изражени током 2016. године, а који су се одразили и на приходе ЦББиХ. С обзиром на то да се негативни трендови очекују и у 2017. години, Управни одбор ЦББиХ је усвојио Стратегију комуницирања о утицају кретања на финансијским тржиштима на финансијско пословање ЦББиХ, и Акциони план за имплементацију ове стратегије. Главни циљ ове стратегије је информисати јавност и осигурати разумијевање и подршку активностима ЦББиХ у погледу инвестирања девизних резерви ЦББиХ у измијењеним, сложеним околностима. У цјелини, својим активностима везаним за односе с јавношћу, ЦББиХ је настојала сачувати репутацију одговорне и професионалне институције, која ужива повјерење највећег броја грађана и привредних субјеката.

Имајући у виду чињеницу да је 2016. година била у знаку интензивнијих активности у погледу европских интеграција на нивоу БиХ, на иницијативу Дирекције за европске интеграције, ЦББиХ је допринијела изради Акционог плана за имплементацију Комуникационе стратегије за информисање јавности о процесу приступања БиХ Европској унији за 2017. годину.

У 2016. години, реализован је пројекат редизајна интернетске странице ЦББиХ, с обзиром на то да се указала потреба за набављањем модернијег система управљања садржајем. ЦББиХ је унаприједила дизајн и технолошко рјешење како би страница била употребљива у свим тренутно актуелним технологијама. На тај начин, интернетска страница је модернизована и усклађена с тренутно важећим технологијама, а истовремено је обезбијеђен и већи ниво заштите садржаја од неовлашћених упада.

Све већи интерес за рад ЦББиХ показала је млађа популација, те су, у оквиру активности институције на финансијској едукацији, организоване посјете ученика основних и средњих школа и факултета из свих дијелова БиХ, а током предавања која су била прилагођена различитим узрастима и областима интересовања, настојало се младима приближити ЦББиХ, њена улога и активности. На тај начин је, адекватним

информисањем, значајније обухваћен дио популације која ће у будућности бити важан учесник у финансијским и другим активностима. Традиционално је обиљежен 31. октобар, Свјетски дан штедње.

Централна банка је наставила с праксом стипендирања дјете својих преминулих службеника, а такође у 2016. години је организована редовна акција добровољног даривања крви.

3. Финансијски извјештаји и Извјештај независног спољног ревизора

ФИНАНСИЈСКИ И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ ВАЋСКОГ РЕВИЗОРА ПОСТАЈУ САСТАВНИ ДИО ГОДИШЊЕГ ИЗВЈЕШТАЈА ПО УСВАЈАЊУ У ПАРЛАМЕНТАРНОЈ СКУПШТИНИ БИХ.

4. Публикације и веб сервиси

Мјесечни економски преглед	Кратка информација о посљедним трендовима у макроекономском окружењу, која се од маја 2013. године објављује на веб страници ЦББиХ. Публикација је до тада била интерна.
Билтен	Квартална публикација, обухвата податке монетарне и финансијске статистике, податке о платним трансакцијама, податке реалног сектора и податке платног биланса Босне и Херцеговине.
Годишњи извјештај	Публикација садржи извјештај о пословању ЦББиХ у току године и финансијски извјештај које ЦББиХ доставља Предсједништву БиХ и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
Извјештај о финансијској стабилности	Годишња публикација садржи оцјену ризика који произилазе из макроекономског окружења и трендова у финансијском систему, те процјену отпорности система на идентификоване ризике.
Специјалне теме истраживања	Повремена публикација која се објављује на веб страници ЦББиХ.
ВЕБ СТРАНИЦА www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@CBVBIH	Отвореност и транспарентност дјеловања ЦББиХ сматра изузетно важним за вјеродостојност, јавну одговорност и повјерење које ужива међу становништвом и другим институцијама у БиХ и у међународним институцијама. На основу Правилника о раду ЦББиХ, ЦББиХ има обавезу да обавјештава јавност о свом раду давањем благовремених информација, објављивањем извјештаја, издавањем службених публикација, одржавањем конференција за штампу. Веб страница ЦББиХ постоји од 1998. Садржи основне податке о ЦББиХ, Закон о ЦББиХ, презентира новчанице и кованице Босне и Херцеговине, те нумизматичка издања ЦББиХ; на страници се такође може наћи велики број публикација и статистичких података (годишњи извјештаји, мјесечни биланси стања, квартални билтени, извјештај о финансијској стабилности, платни биланс БиХ, платни промет...) те списак свих

	<p>комерцијалних банака у БиХ. Публикације и статистички подаци се објављују у општеприхваћеним форматима DOC, XLS и PDF. На страници се такође објављује курсна листа која се мијења једном дневно те остале релевантне новости и саопштења за јавност.</p> <p>Материјал се објављује на босанском, хрватском, српском и енглеском језику. У 2013. години ЦББиХ је, ради повећања отворености и транспарентности те досезања што ширих друштвених слојева, покренула службени профил на друштвеној мрежи Twitter. Путем тог профила објављују се подаци који се иначе објављују на веб страници банке www.cbbh.ba, као и додатне информације и подаци за које постоји процјена да су релевантни.</p> <p>Начин комуникације прилагођен је циљаној јавности.</p>
--	--

5. Статистичке табеле

5. СТАТИСТИЧКЕ ТАБЕЛЕ

- T01: Главни економски индикатори
- T02: Бруто домаћи производ БиХ
- T03: Индекс индустријске производње
- T04: Индекс потрошачких цијена за БиХ (CPI)
- T05: Просјечне бруто и нето плате и пензије
- T06: Монетарни агрегати
- T07: Монетарни преглед
- T08: Биланс стања ЦББиХ
- T09: Консолидовани биланс комерцијалних банака у БиХ
- T10: Каматне стопе на кредите становништву
- T11: Каматне стопе на кредите нефинансијским предузећима
- T12: Каматне стопе на депозите становништва и нефинансијских предузећа
- T13: Укупни депозити и кредити комерцијалних банака
- T14: Секторска структура преносивих депозита код комерцијалних банака
- T15: Секторска структура осталих депозита код комерцијалних банака
- T16: Секторска структура краткорочних кредита комерцијалних банака
- T17: Секторска структура дугорочних кредита комерцијалних банака
- T18: Куповина и продаја КМ
- T19: Просјечне обавезне резерве
- T20: Трансакције у платном промету
- T21: Платни биланс БиХ
- T22: Платни биланс БиХ: Текући и капитални рачун
- T23: Платни биланс БиХ: Финансијски рачун
- T24: Сервисирање спољног дуга сектора владе
- T25: Спољни дуг опште владе БиХ по кредиторима
- T26: Девизне резерве ЦББиХ
- T27: Спољнотрговинска размјена БиХ
- T28: Извоз робе по земљама дестинације
- T29: Увоз робе по земљама поријекла
- T30: Структура увоза и извоза робе по производима
- T31: Преглед просјечних средњих курсева КМ
- T32: Владине финансије БиХ - јединице сектора владе
- T33: Владине финансије БиХ - структура консолидованих прихода и расхода
- T34: Владине финансије ФБиХ - јединице сектора владе
- T35: Владине финансије РС - јединице сектора владе
- T36: Токови директних страних улагања у БиХ класификовани према земљи страног улагача
- T37: Токови директних страних улагања у БиХ према NACE Rev 2 класификацији дјелатности
- T38: Међународна инвестициона позиција (МИП)
- T39: Реални и номинални ефективни курс КМ
- T40: Готовина изван монетарних власти и банака

- Ревидирани подаци за период јануар 2006. – новембар 2015. године су базирани на активном подбилансу банака с већинским државним капиталом из Федерације БиХ, при чему је искључен пасивни подбиланс. Кроз ову допуну статистике корисницима се пружа већа аналитичка корисност података и објективни показатељи о тренутном пословању банака у БиХ. Пасивни подбиланс садржи обавезе по иностраним кредитима и старој девизној штедњи грађана до 31. марта 1992. године, и не одсликава актуелно пословање банке, те ће овај подбиланс у процесу приватизације преузети Министарство финансија ФБиХ у складу са Законом о почетном билансу банака и Законом о приватизацији, као што је урађено за претходно приватизирани банке. Извршена ревизија је у највећој мјери утицала на смањење кредита јавним предузећима у страниој валути, смањење стране пасиве, па смањење осталих ставки активе и пасиве по основу старе девизне штедње, а у знатно мањим износима на ставке кредита влади ентитета, фиксну активу, депозите нерезидената, дионице и капитал.

Подаци о „пунуом“ билансу, с укљученим пасивним подбилансом, корисницима су још увијек доступни на: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

У новембру 2014. године, двије банке су извршиле продају и пренос дијела кредитног портфолија што је за ефекат имало повећање резерви код монетарних власти у укупном износу од 64 милиона КМ и смањења слиједећих ставки: потраживања од приватних предузећа за 260 милиона КМ, стране пасиве за 101 милион КМ и осталих ставки (нето) за 95 милиона КМ.

Због примјене Међународних рачуноводствених стандарда (МРС) и Међународних стандарда у финансијским извјештајима банака Федерације БиХ и преноса новчаних токова у децембарским подацима за 2011. дошло је до следећих промјена, на страни активе: смањења кредита за 155 милиона КМ, повећања остале активе за 10 милиона КМ, на страни пасиве: смањења обавеза према нерезидентима у износу од 624 милиона КМ, повећања резервисања за кредитне губитке за 472 милиона КМ и повећања остале пасиве за седам милиона КМ.

По налогу Агенције за банкарство ФБиХ у јуну 2010. једна банка је извршила прекњижавање око 300 милиона КМ потраживања по основу вриједносних папира од домаћих институционалних сектора на потраживања од нерезидената. У децембру 2010. иста банка је извршила ретроактивно ову исправку у одговарајућим износима за период од августа 2009, када је грешка настала, до маја 2010. Наведена исправка се одразила на пораст стране активе и пад осталих ставки нето. Једна банка из Федерације БиХ извршила је рекласификацију финансијских инструмената у оквиру стране активе за период јануар - август 2010. у износу од око 40 милиона КМ. Потраживања од нерезидената по основу кредита рекласификована су у потраживања од нерезидената по основу вриједносних папира, што се одразило на промјене унутар краткорочне и дугорочне стране активе.

По налогу Агенције за банкарство Републике Српске, једна банка је извршила рекласификацију финансијских инструмената на страни пасиве за период септембар 2008. - новембар 2010. тј. смањење орочених и штедних депозита небанкарских финансијских институција и сектора владе, а повећање кредита од наведених сектора, респективно у одговарајућим износима, по мјесецима, у распону 50 - 150 милиона КМ.

У складу с новом регулативом Агенције за банкарство РС-а, објављеној у Сл. гласнику РС бр. 136/10, којом је прописан нови начин књиговодственог евидентирања потраживања класификованих у категорију Е, обрачуна и књиговодственог евидентирања камате по неквалитетној активи, те обрачуна општих и посебних резервисања, банке из РС-а су у подацима за децембар 2010. извршиле примјену наведене регулативе преносом наведених позиција из ванбилансне евиденције у биланс. Исправка се одразила на страни активе, на пораст кредита у износу од 144 милиона КМ, пораст доспјелих камата у износу од 36 милиона КМ, а на страни пасиве на пораст резервисања за кредитне губитке у износу од 180 милиона КМ у оквиру рачуна капитала.

T01: Главни економски индикатори

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.*
Номинални БДП БиХ (у милионима КМ)¹⁾									
текуће цијене	25 504	24 780	25 346	26 210	26 193	26 743	27 304	28 659	30 389
Годишњи раст реалног БДП-а (у %) ¹⁾	5,5	-2,9	0,8	0,9	-0,9	2,4	1,1	3,1	3,0
Индекс потрошачких цијена у БиХ²⁾									
	у процентима								
Просјечна годишња стопа раста CPI	7,4	-0,4	2,1	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1
Годишња стопа раста CPI за децембар	3,8	0,0	3,1	3,1	1,8	-1,2	-0,4	-1,3	-0,3
Буџет опште владе³⁾									
	у процентима BDP-a								
Приходи	42,8	41,7	42,9	43,3	43,8	42,7	43,8	43,0	...
Расходи ⁴⁾	44,9	46,1	45,3	44,6	45,8	44,8	45,8	40,4	...
Салдо	-2,1	-4,3	-2,4	-1,2	-2,0	-2,2	-2,0	0,7	...
Новац и кредит									
	у процентима BDP-a								
Новац у ширем смислу (M2)	48,8	51,3	53,8	55,0	56,9	60,2	63,2	65,0	66,5
Кредити невладиним секторима	54,4	53,8	54,1	54,5	56,2	56,6	56,3	54,8	53,4
Платни биланс									
Бруто девизне резерве									
У милионима КМ	6 296	6 212	6 458	6 424	6 509	7 068	7 826	8 606	9 531
У милионима USD	4 710	4 416	4 372	4 569	4 274	4 797	5 309	4 883	5 391
У мјесецима увоза робе и услуга	5,0	6,2	6,0	5,3	5,3	5,9	6,1	6,8	7,3
Салдо текућег рачуна									
У милионима КМ	-3 515	-1 588	-1 531	-2 483	-2 269	-1 415	-2 006	-1 576	-1 310
У милионима USD	-2 630	-1 129	-1 037	-1 766	-1 490	-960	-1 361	-894	-741
У процентима БДП-а	-13,8	-6,4	-6,0	-9,5	-8,7	-5,3	-7,3	-5,5	-4,3
Салдо робне размјене									
У милионима КМ	-10 472	-7 632	-7 426	-8 080	-8 002	-7 316	-8 101	-7 418	-7 199
У милионима USD	-7 834	-5 425	-5 028	-5 747	-5 255	-4 965	-5 496	-4 208	-4 072
У процентима БДП-а	-41,1	-30,8	-29,3	-30,8	-30,5	-27,4	-29,7	-25,9	-23,7
Спољни дуг сектора владе⁵⁾									
У милионима КМ	4 240	5 236	6 291	6 663	7 212	7 563	8 442	8 691	8 871
У милионима USD	3 056	3 839	4 272	4 408	4 861	5 330	5 249	4 855	4 781
У процентима БДП-а	16,6	21,1	24,8	25,4	27,5	28,3	30,9	30,3	29,2
Сервисирање спољног дуга сектора владе⁵⁾									
У милионима КМ	230	246	301	340	413	685	761	581	723
У милионима USD	172	175	204	242	271	465	516	330	409
У процентима извоза робе и услуга	3,4	4,0	4,0	4,0	4,9	7,6	8,2	5,9	6,8

1) Извор: Агенција за статистику БиХ, "Бруто домаћи производ за БиХ 2016, Производни приступ"

*БДП за 2016. годину је процјена Дирекције за економска планирања, те се користи као прелиминарни податак, до објављивања званичног БДП-а од стране Агенције за статистику БиХ.

2) Извор: Агенција за статистику БиХ

3) Извор: GFS, Централна банка БиХ

4) Расходи укључују и нето набавку сталних средстава.

5) Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

**Подаци ревидирани од 2009. године у складу с примљеним извјештајем од Министарства финансија и трезора БиХ од 17.02.2017. и укључују кредит ЛП Путеви РС и директан дуг Брчко Дистрикта.

T02: Бруто домаћи производ Босне и Херцеговине (текуће цијене)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 *
Номинални БДП (у милионима КМ)	25.504	24.780	25.346	26.210	26.193	26.743	27.304	28.659	30.389
Номинални БДП (у милионима USD)	19.081	17.614	17.162	18.640	17.202	18.149	18.524	16.259	17.188
БДП по становнику БиХ (у КМ)	7.200	6.996	7.158	7.408	7.410	7.574	7.744	8.146	8.646
БДП по становнику БиХ (у USD)	5.387	4.973	4.847	5.269	4.866	5.140	5.253	4.622	4.890
Годишњи раст реалног БДП (у %)	5,5	-2,9	0,8	0,9	-0,9	2,4	1,1	3,1	3,0
Број становника (у хиљадама) ¹⁾	3.542	3.542	3.541	3.538	3.535	3.531	3.526	3.518	3.515
Просјечни годишњи курс BAM/USD	1,336600	1,406800	1,476900	1,406117	1,522700	1,473557	1,474019	1,762605	1,768011

Извор: Агенција за статистику БиХ, "Бруто домаћи производ - производни приступ први подаци". Податак о просјечном годишњем курсу BAM/USD извор је ЦББиХ.

1) Број становника је преузет из ТБ 01 - "Бруто домаћи производ према производном, доходном и расходном приступу_2006-2015. година, 2015. Процјена броја становника за 2016. годину укључује доступне податке о природном прирасту с крајем марта 2016. године, Извор: Агенција за статистику БиХ

* БДП за 2016. годину је процјена Дирекције за економска планирања, те се користи као прелиминарни податак, до објављивања званичног БДП-а од стране Агенције за статистику БиХ

T03: Индекс индустријске производње

Година	Мјесец	Мјесец / исти мјесец претходне године			Период / исти период претходне године		
		ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ
1998.	12.	115,4	115,5	...	123,8	123,0	...
1999.	12.	109,1	92,7	...	110,6	101,6	...
2000.	12.	105,7	103,5	...	108,8	105,6	...
2001.	12.	107,4	74,6	...	112,2	87,1	...
2002.	12.	113,9	119,4	...	109,2	97,5	...
2003.	12.	107,8	100,9	...	104,8	105,7	...
2004.	12.	109,0	113,9	...	113,2	109,7	...
2005.	12.	105,1	112,9	...	106,1	119,8	...
2006.	12.	106,7	128,5	...	110,4	119,1	...
2007.	12.	98,4	102,0	...	108,6	101,4	106,6
2008.	12.	109,4	199,6	...	107,9	116,8	107,3
2009.	12.	90,1	121,0	95,5	88,4	119,0	96,7
2010.	12.	112,7	114,1	108,7	104,2	105,0	101,6
2011.	12.	93,6	93,9	100,4	102,5	104,7	105,6
2012.	12.	99,6	98,5	95,2	95,7	95,8	94,8
2013.	12.	107,7	104,7	107,0	107,4	104,1	106,4
2014.	12.	97,9	99,8	98,7	100,1	100,6	100,2
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	101,9
2016.	12.	103,0	120,0	104,4	102,6	108,2	103,4
2016.	01.	96,4	93,7	96,8	96,3	93,7	96,8
	02.	104,9	104,8	106,1	100,5	99,5	101,4
	03.	105,3	122,1	111,2	102,7	107,5	104,9
	04.	104,3	102,9	102,7	102,3	106,3	104,3
	05.	103,0	106,7	104,0	102,5	106,4	104,2
	06.	109,0	104,1	107,0	103,6	106,0	104,7
	07.	98,2	106,8	99,8	102,8	105,8	104,0
	08.	100,8	107,9	103,8	102,5	106,1	103,9
	09.	99,6	114,3	104,1	102,2	107,0	104,0
	10.	104,9	106,2	104,2	102,4	106,9	104,0
	11.	104,0	109,2	105,3	102,6	107,1	104,1
	12.	103,0	120,0	107,5	102,6	108,2	104,4

Извор: Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС.

Билешка: Индекс индустријске производње за период / исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

T04: Индекс потрошачких цијена за БиХ (CPI)

Година	Мјесец	Мјесец/претходни мјесец текуће године	Мјесец/исти мјесец претходне године	Период/исти период претходне године
1998.	12.	...	121,2	113,3
1999.	12.	...	103,3	103,7
2000.	12.	...	107,5	104,8
2001.	12.	...	100,9	103,1
2002.	12.	...	100,2	100,4
2003.	12.	...	100,6	100,6
2004.	12.	...	100,5	100,4
2005.	12.	...	104,3	103,8
2006.	12.	...	104,6	106,1
2007.	12.	...	104,9	101,5
2008.	12.	...	103,8	107,4
2009.	12.	...	100,0	99,6
2010.	12.	...	103,1	102,1
2011.	12.	...	103,1	103,7
2012.	12.	...	101,8	102,1
2013.	12.	...	98,8	99,9
2014.	12.	...	99,6	99,1
2015.	12.	...	98,8	99,0
2016.	12.	...	99,7	98,9
2016.	01.	100,2	99,2	99,2
	02.	99,8	98,7	99,0
	03.	100,0	98,2	98,7
	04.	99,7	98,4	98,6
	05.	100,1	98,5	98,6
	06.	99,7	98,5	98,6
	07.	99,7	99,0	98,7
	08.	99,7	98,8	98,7
	09.	100,0	98,9	98,7
	10.	100,8	99,3	98,7
	11.	100,2	99,7	98,8
	12.	99,9	99,7	98,9

Извор: Агенција за статистику БиХ од 2006, а до 2006. Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС.

Билешка: До 2006. приказан је индекс цијена на мало на нивоу БиХ и израчунат је као пондерисани просјек мјесечних индекса цијена ентитета, гдје пондер представља учешће ентитета у БДП-у (види напомену за T01).

За 2006. и даље приказан је индекс потрошачких цијена.

Индекс цијена за период/исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

T05: Просјечне бруто и нето плате и пензије

- у КМ -

Година	Мјесец	Бруто плате				Нето плате				Пензије		
		ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко
1998.		507	258	...	454	329	172	...	296	153	...	...
1999.		551	314	...	503	374	216	...	343	174	87	...
2000.		607	387	...	539	413	277	...	372	176	115	...
2001.		652	444	792	598	443	309	504	409	170	105	...
2002.		710	528	1.031	660	483	347	676	446	189	120	138
2003.		771	576	1.057	717	524	379	695	484	192	133	148
2004.		785	643	1.076	748	533	423	707	505	203	166	169
2005.		820	707	1.050	798	558	465	676	538	221	190	188
2006.		887	793	1.048	869	603	521	674	586	238	215	208
2007.		974	875	1.088	935	662	585	684	645	284	230	243
2008.		1.105	1.132	1.139	1.113	751	755	730	752	340	309	310
2009.		1.204	1.204	1.194	1.204	792	788	769	790	346	335	326
2010.		1.223	1.199	1.234	1.217	804	784	797	798	341	321	316
2011.		1.248	1.326	1.262	1.271	819	809	800	816	349	321	319
2012.		1.266	1.349	1.271	1.290	830	818	819	826	351	312	311
2013.		1.275	1.333	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1.272	1.334	1.265	1.183	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.232	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2016.	01.	1.275	1.313	1.289	1.286	834	816	830	829	368	343	326
	02.	1.260	1.349	1.294	1.286	825	838	833	829	373	343	327
	03.	1.292	1.346	1.313	1.308	845	837	842	843	372	342	328
	04.	1.268	1.339	1.292	1.290	830	832	829	830	371	342	326
	05.	1.279	1.351	1.296	1.300	837	841	833	838	370	342	326
	06.	1.268	1.358	1.297	1.299	834	845	833	837	370	342	326
	07.	1.270	1.350	1.275	1.293	831	838	817	832	369	342	326
	08.	1.294	1.349	1.271	1.309	846	838	818	843	369	342	326
	09.	1.283	1.341	1.287	1.299	839	834	833	837	369	342	327
	10.	1.282	1.344	1.270	1.299	838	837	819	837	369	342	327
	11.	1.303	1.345	1.291	1.315	851	839	831	847	369	342	326
	12.	1.318	1.343	1.303	1.325	861	835	838	853	369	341	326

Извор: Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ, Републички завод за статистику РС и Статистички биро Брчко дистрикта.

Биљешка: Од 1. 1. 2006. у бруто и нето плате на нивоу БиХ укључене су и плате Брчко дистрикта.

- на kraju perioda, u milijardima KM -

Таб. 107: Монетарни преглед

Година Мјесец	ПАСИВА													
	Новица (M1)				Новица мала (M2)				Казан-новац (QM)					
	Готовица и новина блага		Преносиви депозити у домаћој валути		Преносиви депозити у страниј валути		Остали депозити у домаћој валути		Остали депозити у страниј валути		Харије са вриједности		Кредити	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2006. 12.	1 978.3	2 761.4	4 730.8	691.3	1 365.4	3 105.4	5 162.0	9 901.8	114.0	1 897.3	191.2	12 104.3	304.9	14 724.4
2007. 12.	2 185.3	3 546.6	5 731.9	833.8	1 726.5	3 661.1	6 221.3	11 953.2	5.2	1 061.1	2 355.0	304.9	14 724.4	15 903.8
2008. 12.	2 302.4	3 388.8	5 691.2	1 107.2	1 776.2	3 864.7	6 748.1	12 439.3	17.9	264.3	2 770.9	411.4	15 903.8	16 409.8
2009. 12.	2 009.5	3 536.3	5 545.8	1 078.0	1 844.3	4 241.0	7 163.3	12 709.1	13.6	446.7	2 821.8	418.5	16 409.8	17 999.1
2010. 12.	2 210.8	3 689.2	5 900.0	1 209.8	1 991.0	4 526.4	7 727.2	13 627.1	9.1	595.1	3 042.3	725.4	17 999.1	19 670.2
2011. 12.	2 366.4	3 819.0	6 185.5	1 100.1	2 285.7	4 846.1	8 231.9	14 417.4	0.0	675.3	3 592.8	984.7	19 670.2	20 500.2
2012. 12.	2 414.3	3 728.4	6 142.7	1 052.9	2 672.7	5 041.4	8 767.0	14 999.7	0.0	712.4	3 767.1	1 111.1	20 500.2	22 015.1
2013. 12.	2 542.3	4 153.3	6 695.6	1 189.3	3 006.3	5 202.4	9 398.0	16 093.6	0.0	707.9	3 815.2	1 398.4	22 015.1	23 557.9
2014. 12.	2 814.0	4 496.4	7 310.4	1 301.2	3 377.3	5 280.0	9 958.5	17 268.9	0.0	681.0	3 993.5	1 614.5	23 557.9	24 993.1
2015. 12.	3 055.3	5 125.6	8 180.9	1 360.4	3 562.6	5 543.3	10 466.3	18 647.2	8.0	599.2	4 148.0	1 590.7	24 993.1	26 684.6
2016. 12.	3 401.2	5 899.8	9 301.0	1 535.6	3 883.0	5 478.0	10 896.6	20 197.6	8.0	510.0	4 440.4	1 528.6	26 684.6	28 034.5
2017. 01.	3 017.1	5 085.4	8 102.5	1 370.8	3 581.6	5 546.4	10 498.9	18 601.3	8.0	597.0	4 227.7	1 600.4	25 034.5	26 631.4
2017. 02.	3 013.8	5 119.9	8 133.7	1 396.8	3 574.6	5 523.3	10 494.7	18 628.4	7.9	588.2	4 287.5	1 619.4	25 131.4	26 631.4
2017. 03.	3 035.4	5 193.0	8 228.4	1 419.9	3 631.1	5 510.5	10 501.5	18 789.8	7.9	585.3	4 310.5	1 578.6	25 272.2	26 631.4
2017. 04.	3 102.1	5 221.3	8 323.3	1 431.8	3 671.2	5 496.7	10 599.7	18 923.0	8.0	587.4	4 322.2	1 554.1	25 394.8	26 631.4
2017. 05.	3 103.9	5 275.9	8 379.8	1 438.1	3 629.6	5 468.3	10 556.0	18 915.8	8.0	537.6	4 399.5	1 483.3	25 344.2	26 631.4
2017. 06.	3 155.7	5 330.8	8 486.5	1 429.9	3 647.9	5 457.9	10 535.7	19 022.2	8.0	528.7	4 401.3	1 463.7	25 423.9	26 631.4
2017. 07.	3 318.4	5 484.9	8 803.2	1 529.9	3 581.7	5 452.2	10 563.8	19 367.0	8.0	533.9	4 495.4	1 446.8	25 851.1	26 631.4
2017. 08.	3 323.1	5 646.6	8 969.7	1 529.7	3 617.7	5 467.5	10 614.9	19 584.7	7.9	525.3	4 517.5	1 455.0	26 090.3	26 631.4
2017. 09.	3 361.1	5 636.9	8 998.1	1 503.7	3 706.1	5 460.2	10 670.0	19 668.0	7.9	520.6	4 541.4	1 446.1	26 184.2	26 631.4
2017. 10.	3 318.6	5 789.3	9 107.9	1 544.2	3 685.6	5 448.5	10 678.4	19 786.2	8.0	528.6	4 449.4	1 546.3	26 318.5	26 631.4
2017. 11.	3 289.5	5 882.5	9 172.0	1 604.6	3 758.2	5 452.0	10 814.8	19 986.8	8.0	511.9	4 456.6	1 527.1	26 490.4	26 631.4
2017. 12.	3 401.2	5 899.8	9 301.0	1 535.6	3 883.0	5 478.0	10 896.6	20 197.6	8.0	510.0	4 440.4	1 528.6	26 684.6	28 034.5

Монетарни подаци издати у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Биланс билансу на страни ...

Биланс: Новица М1 чине готовица и новина блага и преносиви депозити у домаћој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне банке). Новица мала (M2) чине готовица и новина блага, преносиве и остале депозите у страниј валути свих домаћих сектора (осим депозита централне банке). Новица мала (M2) чине монетарни агрегат, новица М1 и казан-новац QM. Осталу пасиву чине преносиви депозити, кредити, депозити и други капитал и остале ставке (нето). Према изној методологије, као посебан финансијски инструмент на страни пасиве се исказују кредити (у којима се додијељују облици кредита, као и депозити и други капитал). Остале ставке (нето) су непокривене (нераспоредене) ставке пасиве умножене за непокривене (нераспоредене) ставке активе. У остале ставке (нето) су такође укључени и отуђени депозити, противставке фондова и владних фондова за кредитирање.

Т08: Биланс стања ЦББХ - на крају периода, у милионима ЕМ -

Година Мјесец	АКТИВА			ПАСИВА							Укупно
	Страна активна	Потраживана од приватног сектора	Укупно	Резервни новац		Страна пасива	Депозити централне владе	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)		
				Готовина ван монетарних власти							
2006.	12.	5.479,5	2,3	5.481,8	2.154,2	5.056,6	1,0	126,1	301,0	-2,9	5.481,8
2007.	12.	6.726,3	2,2	6.728,5	2.439,7	6.229,0	0,9	74,8	386,4	37,4	6.728,5
2008.	12.	6.323,6	2,1	6.325,6	2.552,4	5.704,0	1,0	23,4	499,3	97,9	6.325,6
2009.	12.	6.239,9	1,9	6.241,8	2.267,7	5.648,9	0,9	56,7	502,5	33,0	6.241,8
2010.	12.	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3
2011.	12.	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0
2012.	12.	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4
2016.	01.	8.665,5	1,2	8.666,8	3.449,1	7.610,3	1,3	436,0	643,1	-23,8	8.666,8
	02.	8.602,3	1,3	8.603,6	3.484,3	7.521,4	1,1	429,5	675,4	-23,8	8.603,6
	03.	8.621,1	1,5	8.622,6	3.503,2	7.495,8	2,0	478,4	670,2	-23,8	8.622,6
	04.	8.733,9	1,3	8.735,2	3.543,6	7.606,5	1,6	502,3	666,6	-41,7	8.735,2
	05.	8.664,1	1,4	8.665,5	3.597,1	7.525,7	1,1	508,9	672,2	-42,5	8.665,5
	06.	8.800,5	1,5	8.802,0	3.622,2	7.606,4	1,2	519,3	718,4	-43,4	8.802,0
	07.	8.969,7	1,3	8.971,0	3.773,3	7.722,2	2,8	561,1	727,4	-42,5	8.971,0
	08.	9.167,6	1,4	9.169,0	3.907,9	7.967,8	2,4	527,7	713,4	-42,3	9.169,0
	09.	9.473,1	1,4	9.474,5	3.985,4	8.176,8	1,8	620,7	718,6	-43,4	9.474,5
	10.	9.374,0	1,2	9.375,3	4.004,2	8.139,5	2,9	582,6	692,4	-42,2	9.375,3
	11.	9.448,1	1,3	9.449,4	3.980,2	8.273,8	2,8	550,8	665,5	-43,6	9.449,4
	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4

Монетарни подаци актуирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Биланс: Страна активна ЦББХ - монетарних власти обухвата злато, девале у трезору ЦББХ, девалне депозите код иностраних банака, располагање SDR, стране вриједносне папире и остало. Резервни новац (примарни новац или монетарна база) чине готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Готовина изван банака представља готов новац у оптици изван централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Страна пасива ЦББХ обухвата краткорочне обавезе према нерезидентима, депозите нерезидената и остале краткорочне обавезе према нерезидентима и обавезе према ММФ-у (рачуни 1 и 2). Депозити централне владе код ЦББХ представљају преносне и остале депозите институција БХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта у домаћој валути. Дивиденде и други капитал обухватају дивиденди капитал, резултат текуће године, оштеће и посебне резерве и прилагођавање/поновно утврђивање вриједности. Остале ставке (нето) су недовољно (нераспоређене) ставке пасивне умане за недовољно (нераспоређене) ставке активне.

Т09. Консолидирани биланс комерцијалних банака БиХ - на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	АКТИВА							Укупно		
		Резерве	Страна актива	Потраживања од генералне владе	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа	Потраживања од осталих финансијских институција	Потраживања од осталих домaćих сектора			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	12	3 063,6	2 356,1	69,8	248,3	4 086,1	89,4	4 448,9	14 362,2		
2007	12	4 022,9	3 558,6	127,5	271,3	5 315,7	159,6	5 791,7	19 247,3		
2008	12	3 393,3	3 106,1	265,5	256,4	6 751,6	169,2	6 802,8	20 744,9		
2009	12	3 632,0	3 190,3	355,5	268,2	6 682,5	103,0	6 409,8	20 641,1		
2010	12	3 679,8	2 814,2	465,4	351,3	6 965,5	80,2	6 423,0	20 779,3		
2011	12	3 469,7	2 724,5	904,7	360,2	7 166,9	94,0	6 768,9	21 488,9		
2012	12	3 370,4	2 507,8	1 236,2	390,9	7 473,1	73,7	6 873,3	21 925,4		
2013	12	3 843,7	2 637,3	1 379,4	451,6	7 556,4	67,4	7 131,8	23 067,7		
2014	12	4 115,0	2 626,3	1 854,5	443,6	7 452,0	61,3	7 501,7	24 054,3		
2015	12	4 511,7	2 473,8	2 161,1	400,0	7 452,6	74,6	7 874,7	24 948,5		
2016	12	4 936,6	2 640,0	2 179,1	375,6	7 743,9	67,2	8 155,4	26 097,7		
2016	01	4 552,7	2 220,2	2 132,5	404,7	7 419,8	68,5	7 852,8	24 651,2		
	02	4 460,9	2 171,0	2 141,9	393,8	7 516,4	70,2	7 865,5	24 619,6		
	03	4 412,9	2 210,3	2 163,7	381,6	7 537,8	80,6	7 920,2	24 710,2		
	04	4 448,1	2 119,2	2 178,0	383,5	7 573,4	70,4	7 957,4	24 730,0		
	05	4 387,6	2 223,8	2 206,7	377,6	7 486,5	69,4	7 961,3	24 712,8		
	06	4 419,8	2 248,6	2 149,7	378,2	7 553,4	81,6	7 992,5	24 823,9		
	07	4 380,6	2 306,0	2 135,5	378,2	7 629,5	76,8	8 016,9	24 921,5		
	08	4 622,3	2 428,9	2 199,0	377,3	7 526,4	66,4	8 031,2	25 251,6		
	09	4 788,8	2 240,3	2 174,9	389,6	7 527,6	66,7	8 056,4	25 244,3		
	10	4 779,5	2 483,3	2 142,8	385,0	7 573,1	66,2	8 111,3	25 541,3		
	11	4 937,6	2 448,3	2 153,7	384,6	7 613,7	64,9	8 136,1	25 739,0		
	12	4 936,6	2 640,0	2 179,1	375,6	7 743,9	67,2	8 155,4	26 097,7		

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године

Види биљешку на страници ...

Биљешка: Консолидирани биланс комерцијалних банака обухвата Консолидирани биланс комерцијалних банака Главне јединице Сарајево, Главне јединице Мостар, Главне банке Републике Српске, Брчко дистрикта (од јула 2001. до новембра 2002), НБРС (до децембра 1998) и НББиХ (до новембра 2002). Консолидирани су међусобни потраживања и обавезе између комерцијалних банака. Резерве банака састоје се од готовине у трезору банака и депозита банака код ЦББиХ. Страна актива комерцијалних банака обухвата: депозите у трезору, преносне и остале депозите у страниј валути код нерезидената, кредитне нерезидената, кредитне депозите у страниј валути код нерезидената, потраживања од нерезидената. Потраживања од генералне владе обухватају потраживања од свих нивоа владе централне владе (институције владе ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта) и централне владе (влада кантона и општинских влада). Потраживања од осталих домаћих сектора обухватају: потраживања од нефинансијских јавних предузећа, нефинансијских приватних предузећа, осталих финансијских институција и осталих домаћих сектора (стационарни, непрофитних институција и осталих неклассификованих сектора). Биланс стана комерцијалних банака Федерације БиХ садржан податке о активном подбирану и податке пасивног подбирану. Пасивни подбирану садржи обавезе по страним кредитима и старој дејелној штедињи грађана до 31. марта 1992. Ове обавезе не проузичу Министарство финансија Федерације БиХ у процесу приватизације у складу с ентитетским Законом о почетном билансу предузећа и банака и Законом о приватизацији.

Таб. 109. Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ

Година	Мјесец	ПАСИВА										Укупно
		Депозити централне владе	Преисплате депозити других домашњих сектора у	Преисплате депозити других домашњих сектора у	Остали депозити других домашњих сектора у	Остали депозити других домашњих сектора у	Хартфе од припадности	Кредити	Страна пасива	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2006.	12.	853,3	2.751,0	691,3	1.365,4	3.105,4	0,0	114,0	3.695,4	1.596,3	190,2	14.362,2
2007.	12.	2.335,0	3.534,4	833,8	1.726,5	3.661,1	5,2	106,1	4.817,5	1.968,6	259,1	19.247,3
2008.	12.	1.749,7	3.381,4	1.107,2	1.776,2	3.864,7	17,9	264,3	5.999,0	2.271,6	312,9	20.744,9
2009.	12.	1.397,9	3.530,3	1.078,0	1.844,3	4.241,0	13,6	446,7	5.386,1	2.319,4	383,9	20.641,1
2010.	12.	1.121,7	3.680,5	1.209,8	1.991,0	4.526,4	9,1	595,1	4.395,7	2.508,4	741,7	20.779,3
2011.	12.	955,7	3.807,9	1.100,1	2.283,7	4.846,1	0,0	675,3	3.778,6	3.045,1	994,3	21.488,9
2012.	12.	847,2	3.714,8	1.052,9	2.672,7	5.041,4	0,0	712,4	3.558,6	3.191,3	1.134,1	21.925,4
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.006,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7
2016.	01.	931,8	5.041,1	1.370,8	3.581,6	5.546,4	8,0	597,0	2.361,1	3.584,7	1.628,7	24.651,2
2016.	02.	938,8	5.070,4	1.396,8	3.574,6	5.523,3	7,9	588,2	2.260,8	3.612,1	1.646,7	24.619,6
2016.	03.	852,2	5.142,5	1.419,9	3.631,1	5.510,5	7,9	585,3	2.314,2	3.640,3	1.606,2	24.710,2
2016.	04.	901,0	5.161,3	1.431,8	3.671,2	5.496,7	8,0	587,4	2.216,6	3.655,7	1.600,3	24.730,0
2016.	05.	904,1	5.269,9	1.438,1	3.629,6	5.468,3	8,0	537,6	2.231,4	3.727,3	1.498,5	24.712,8
2016.	06.	876,7	5.296,0	1.429,9	3.647,9	5.457,9	8,0	528,7	2.384,0	3.682,9	1.511,9	24.823,9
2016.	07.	865,1	5.457,7	1.529,9	3.581,7	5.452,2	8,0	533,9	2.231,1	3.768,0	1.493,9	24.921,5
2016.	08.	1.000,5	5.618,9	1.529,7	3.617,7	5.467,5	7,9	525,3	2.176,6	3.804,0	1.503,5	25.231,6
2016.	09.	952,0	5.605,7	1.503,7	3.706,1	5.460,2	7,9	520,6	2.170,4	3.822,8	1.494,8	25.244,3
2016.	10.	1.054,4	5.746,3	1.544,2	3.685,6	5.448,5	8,0	528,6	2.177,8	3.757,1	1.590,9	25.541,3
2016.	11.	1.045,9	5.834,2	1.604,6	3.758,2	5.452,0	8,0	511,9	2.160,0	3.791,1	1.573,1	25.739,0
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7

Монетарни подаци акуратни у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за мониторинг и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види биланс на страни 10.

Биланс: Депозити централне владе укључују преносне и остале депозите у домаћој и страниј валути институција БиХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности/заштите и Бироа дистрикта. Преисплате и остали депозити других домаћих сектора у домаћој и страниј валути представљају обавезе банака према нецентралној влади (капитала и облига), нефинансијским јавним предузећима, нефинансијским приватним предузећима, осталим финансијским институцијама и осталим домаћим секторима (становништву, непрофитним институцијама и осталим неинституционалним секторима). Страна пасива комерцијалних банака обухвата обавезе банака према нерезидентима по основу преносних и осталих депозита, кредита, приредних пасива, трговинских кредита и аванса и осталих резидуа дугovanja. Према новој методологији, кредити на страни пасива су приказани као посебан финансијски инструмент, уз које се додаје обрачуната камата.

Дивиденде и други капитал обухватају дивиденди капитал, задржани приликом, резултат текуће године, опште и посебне резерве и прилагођавање/посредно утврђивање припадности. Остале ставке (нето) су непошарене (нераспоредене) ставке пасива за непошарене (нераспоредене) ставке активе. Остале ставке (нето) такође обухватају и ограничене депозите.

Т10: Каматне стопе на кредитне становништво

Година	Период	Становништво										Резервни кредити, прекорачена и кредитне				
		Каматне стопе на кредитне у КМ					Каматне стопе на кредитне у КМ с валутним клирингом					Каматне стопе на кредитне у КМ				
		Потрошачки кредити					Потрошачки кредити					Стабилни кредити				
		преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година	преко 1 до 5 година
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Потрошачки кредити																
2012	12	8,038	7,159	8,686	8,030	8,103	8,442	6,626	8,288	7,425	6,990	8,969	8,905	8,149	13,123	13,825
2013	12	7,238	7,159	7,664	7,038	7,248	8,442	6,626	7,497	7,375	6,056	8,429	8,412	8,599	12,442	13,907
2014	12	7,499	7,728	7,151	7,090	5,689	8,182	6,138	6,819	6,522	6,172	8,290	7,570	7,693	11,516	13,858
2015	12	7,797	7,236	6,790	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	12,367	14,700
2016	12	8,150	6,060	6,986	6,214	7,349	7,349	5,277	5,981	5,330	5,277	7,349	7,349	6,450	12,456	11,680
2016	1	7,251	7,194	7,046	7,046	7,211	7,211	5,491	5,895	6,053	5,532	8,082	7,213	7,229	12,270	12,606
2	6,911	5,576	7,184	6,796	7,184	7,149	7,149	5,680	5,962	6,360	5,829	8,011	7,231	7,886	12,598	14,711
3	6,652	5,783	7,013	6,704	7,013	7,013	7,013	5,529	5,753	5,662	5,662	8,008	7,071	7,920	12,574	12,578
4	6,206	6,917	6,701	6,701	6,701	6,701	6,701	5,538	5,962	5,962	5,962	8,008	7,071	7,920	12,574	12,578
5	6,166	6,922	6,688	6,688	6,688	6,688	6,688	5,638	6,018	6,018	6,018	8,216	7,082	7,313	12,531	14,688
6	6,046	6,889	6,573	6,573	6,573	6,573	6,573	5,599	6,114	6,114	6,114	8,216	6,900	6,902	12,337	12,262
7	6,014	7,051	6,573	6,573	6,573	6,573	6,573	5,599	6,114	6,114	6,114	8,216	6,900	6,902	12,337	12,262
8	6,595	6,014	7,051	6,573	6,573	6,573	6,573	5,599	6,114	6,114	6,114	8,216	6,900	6,902	12,337	12,262
9	6,361	5,897	7,000	6,677	6,677	6,677	6,677	5,303	5,924	5,741	5,612	8,314	7,046	6,931	12,480	12,169
10	7,888	6,291	6,751	6,407	6,407	6,407	6,407	5,314	6,046	5,681	5,628	8,039	6,946	6,940	12,450	12,144
11	7,944	6,796	6,796	6,796	6,796	6,796	6,796	5,168	6,742	5,700	5,595	7,836	7,316	6,471	12,441	11,996
12	8,150	6,060	6,986	6,214	7,349	7,349	7,349	5,166	5,981	5,330	5,277	7,584	6,714	6,450	12,420	11,868
Низови кредити (нови подаци)																
2012	12	1,650	9%	13,130	2,196	335	422	12,884	663	2,462	3,705	89,858	13,413	3,306	641,036	60,052
2013	12	473	62,268	5,512	390	390	422	11,481	761	2,462	2,900	105,523	17,232	7,034	538,077	14,755
2014	12	200	507	47,019	10,525	89	1,043	13,696	385	1,667	4,948	92,582	23,137	8,174	477,047	47,031
2015	12	51	282	34,379	18,377	118	1,18	10,486	432	990	4,021	112,780	14,553	15,293	530,493	100,477
2016	12	37	267	55,519	23,435	491	491	11,208	961	1,275	5,159	64,833	23,133	18,529	521,185	93,033
2016	1	106	27,062	12,542	20,165	47	163	10,432	399	760	1,536	67,036	8,125	10,034	608,790	90,085
2	137	36,456	20,165	28,275	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
3	145	40,977	28,275	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
4	83	42,521	31,441	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
5	72	50,531	28,658	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
6	107	65,966	30,280	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
7	33	44,212	21,385	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
8	36	41,490	21,072	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
9	89	51,433	21,188	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
10	57	74,406	23,678	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
11	67	64,869	21,270	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912
12	37	55,519	21,435	31,441	31,441	65	163	10,432	671	899	2,436	88,195	13,178	10,472	523,505	97,912

Белешка:
 Каматне стопе у табели за резервни кредити и кредитне картице се односе на постојеће податке (првострана ставка)
 НПОКК - индикатори периода фиксне каматне стопе
 - индикатор броја података за обрачунавање
 У складу каматних стопа на резервни кредити и кредитне картице прикупљају се и подаци о кредитним картицама с кредитном погодношћу подрачунавају безкаматну отплату плаћања (0% ап), исте се и не публикују
 Нека података за каматне стопе на кредитне у инострану валуту по кредитним картицама и прекораченима стављени нису

Т 11: Коватне стопе на кредитите нефинансијским предузетима

Година	Месец	Нефинансијски предузетима										Укупно		
		Коватне стопе на кредитима у ЕМ					Коватне стопе на кредитима у ЕМ с валутом изваутом					Укупно		
		до којих се од 0,25 мил. ЕМ		преко 0,25 мил. ЕМ		Прекоритност 1 мил. ЕМ	до којих се од 0,25 мил. ЕМ		преко 0,25 мил. ЕМ		Прекоритност 1 мил. ЕМ	до којих се од 0,25 мил. ЕМ		преко 0,25 мил. ЕМ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2012	12	8,245	8,005	6,691	6,670	7,680	8,727	7,765	7,998	6,414	7,914	7,000	7,079	6,509
2013	12	8,011	7,526	6,460	7,223	7,834	8,231	8,016	6,731	6,707	7,867	6,417	6,838	6,317
2014	12	7,071	7,097	5,798	6,090	6,068	7,572	6,997	6,175	6,479	5,444	4,875	6,355	6,311
2015	12	6,608	6,409	4,988	5,626	7,255	5,816	6,189	5,812	5,902	6,260	5,953	5,319	5,935
2016	12	5,977	5,420	4,673	4,315	7,068	4,882	5,068	5,684	4,448	4,834	4,707	4,868	4,707
2016	1	6,698	6,265	5,238	4,315	7,916	6,394	5,905	5,640	5,878	6,424	5,670	5,469	5,949
2	6,593	6,935	5,240	3,917	7,700	7,256	5,594	5,705	6,019	5,079	4,684	5,197	5,764	5,906
3	6,055	6,370	4,502	4,251	7,256	7,819	5,751	5,795	5,231	5,313	5,388	5,866	5,345	5,824
4	6,295	6,048	5,137	4,281	7,256	7,819	5,496	5,424	5,857	5,800	4,983	4,967	5,232	5,801
5	6,298	6,075	4,082	4,391	7,495	7,495	5,214	5,213	5,531	5,231	5,511	5,511	5,795	5,531
6	6,223	6,060	4,612	4,119	7,495	7,495	5,072	5,021	5,878	5,519	5,628	4,129	5,085	5,531
7	6,022	6,048	4,337	4,457	7,424	7,424	5,985	5,772	5,726	5,993	5,628	4,129	5,085	5,531
8	6,226	6,165	4,150	4,938	7,588	7,588	5,024	5,676	5,911	5,293	5,810	5,036	4,983	5,284
9	6,108	5,982	4,525	5,036	7,298	7,298	5,652	5,267	5,470	5,240	5,506	4,602	4,883	5,133
10	6,120	5,823	5,368	5,567	7,373	7,373	5,258	5,355	5,106	5,463	5,140	4,710	4,831	5,177
11	5,886	5,538	5,105	4,641	7,371	7,371	5,208	5,241	5,974	4,672	5,142	4,777	4,803	4,943
12	5,977	5,420	4,673	4,315	7,029	7,029	4,882	5,008	5,628	4,448	4,854	4,463	4,707	4,868

Низов кредита (нови послови)

Година	Месец	Нефинансијски предузетима										Укупно		
		Коватне стопе на кредитима у ЕМ					Коватне стопе на кредитима у ЕМ с валутом изваутом					Укупно		
		до којих се од 0,25 мил. ЕМ		преко 0,25 мил. ЕМ		Прекоритност 1 мил. ЕМ	до којих се од 0,25 мил. ЕМ		преко 0,25 мил. ЕМ		Прекоритност 1 мил. ЕМ	до којих се од 0,25 мил. ЕМ		преко 0,25 мил. ЕМ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2012	12	59,822	5,218	78,180	69,492	21,010	12,444	6,103	25,115	11,463	5,328	68,638	1,604,800	598,167
2013	12	58,146	2,408	61,277	69,503	36,838	14,643	5,371	47,779	3,490	11,297	67,217	1,715,557	593,756
2014	12	57,589	3,428	59,350	45,951	51,005	11,560	4,490	51,621	13,600	10,177	138,835	1,562,823	574,250
2015	12	50,117	14,157	56,173	42,430	23,978	15,002	6,571	30,490	19,323	14,047	35,546	1,692,461	514,778
2016	12	48,482	19,022	68,596	35,951	25,201	15,794	5,380	21,231	6,238	18,438	45,779	1,668,350	461,392
2016	1	26,177	7,529	18,920	41,554	13,394	4,133	2,458	18,173	7,846	5,500	27,110	1,615,311	497,290
2	31,633	8,941	38,777	30,747	20,325	10,567	8,904	4,215	16,643	6,486	10,853	42,926	1,717,990	492,678
3	40,348	15,106	43,648	14,560	17,952	10,713	8,504	6,401	25,105	5,118	9,515	22,943	1,715,649	468,665
4	34,311	18,848	26,448	35,185	16,049	8,949	4,205	15,607	8,183	2,200	11,758	23,993	1,764,276	441,149
5	31,351	13,065	51,416	37,319	18,566	13,256	7,728	14,875	10,205	6,899	8,099	29,138	1,857,080	412,853
6	37,450	11,794	58,083	51,329	16,645	6,420	6,623	11,908	6,997	18,396	62,460	1,874,842	1,864,156	422,212
7	34,232	9,458	48,172	25,794	15,254	6,923	3,164	8,994	11,523	10,602	10,300	37,894	1,795,699	430,991
8	32,087	10,076	49,295	19,410	14,380	8,886	4,637	17,609	10,300	10,063	11,665	19,055	1,859,846	435,694
9	33,249	9,941	60,436	23,179	14,230	15,509	4,311	23,751	10,063	11,665	31,267	1,892,842	1,892,842	461,639
10	32,604	17,014	52,760	48,505	20,394	11,341	7,487	20,020	10,275	6,443	28,760	1,839,820	1,839,820	470,812
11	34,887	15,929	68,596	35,951	23,726	13,794	5,380	10,638	6,238	18,438	45,779	1,868,259	1,868,259	461,392
12	48,482	19,022	68,596	35,951	25,201	15,794	5,380	10,638	6,238	18,438	45,779	1,868,259	1,868,259	461,392

Белешка:

* Коватне стопе у табели за кредитне стопе и кредитне стопе и кредитне стопе се одnose на кредитне стопе (простојна стопа)

НПФКС - финансијски предузетима

— издвојени број података за финансијске стопе

У складу са кредитним стопом на кредитне стопе и кредитне стопе и кредитне стопе се одnose на кредитне стопе (простојна стопа)

Белешка: * Коватне стопе у табели за кредитне стопе и кредитне стопе и кредитне стопе се одnose на кредитне стопе (простојна стопа)

НПФКС - финансијски предузетима

— издвојени број података за финансијске стопе

У складу са кредитним стопом на кредитне стопе и кредитне стопе и кредитне стопе се одnose на кредитне стопе (простојна стопа)

Т13: Укупни депозити и кредити комерцијалних банака

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Депозити			Кредити		
		Преносиви депозити	Остали депозити	Укупни депозити	Краткорочни кредити	Дугорочни кредити	Укупни кредити
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2006.	12.	4.004,4	4.758,1	8.762,5	2.057,0	6.755,6	8.812,6
2007.	12.	5.105,8	6.980,7	12.086,5	2.541,4	8.954,2	11.495,5
2008.	12.	4.904,3	6.970,0	11.874,4	3.427,5	10.708,6	14.136,1
2009.	12.	5.214,4	6.877,0	12.091,4	3.391,5	10.293,3	13.684,8
2010.	12.	5.556,9	6.972,4	12.529,3	3.614,8	10.530,3	14.145,1
2011.	12.	5.518,1	7.474,1	12.992,2	3.972,1	10.929,9	14.901,9
2012.	12.	5.306,9	8.018,8	13.325,8	4.271,2	11.271,3	15.542,5
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2016.	01.	6.940,0	9.508,6	16.448,6	4.125,4	12.646,9	16.772,3
	02.	7.002,9	9.478,5	16.481,4	4.194,1	12.667,7	16.861,9
	03.	7.071,1	9.464,1	16.535,2	4.195,1	12.732,6	16.927,7
	04.	7.157,4	9.483,6	16.640,9	4.162,2	12.786,5	16.948,7
	05.	7.268,7	9.420,7	16.689,4	4.095,7	12.749,1	16.844,9
	06.	7.259,4	9.430,5	16.689,8	4.137,2	12.806,1	16.943,3
	07.	7.515,3	9.352,6	16.868,0	4.156,9	12.872,4	17.029,3
	08.	7.775,2	9.440,6	17.215,8	4.119,7	12.848,4	16.968,2
	09.	7.683,0	9.528,6	17.211,6	4.114,8	12.907,6	17.022,5
	10.	7.990,2	9.473,3	17.463,5	4.165,6	12.906,6	17.072,2
	11.	8.115,4	9.564,3	17.679,7	4.151,3	12.997,2	17.148,5
	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види биљешку на страни ...

Биљешка: Укупни депозити представљају обавезе комерцијалних банака БиХ према свим домаћим институционалним секторима у домаћој и страном валути. Укупни кредити представљају потраживања комерцијалних банака БиХ од свих институционалних сектора, у домаћој и страном валути.

- на крају периода, у милионима КМ -

Т14: Секторска структура преносивих депозита код комерцијалних банака

Година	Мјесец	Депозити институција БиХ	ДЕПОЗИТИ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА											Укупно
			Депозити влада сједињених америчких држава	Депозити влада Канаде	Депозити влада оштина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
2006.	12.	44,2	393,7	348,6	169,8	124,3	156,0	697,6	1.067,2	139,6	853,3	10,1	4.004,4	
2007.	12.	45,7	544,5	381,0	242,0	147,5	186,2	740,3	1.321,0	176,2	1.311,7	9,6	5.105,8	
2008.	12.	52,3	255,2	271,7	204,0	108,2	137,5	781,8	1.328,9	161,3	1.558,8	44,7	4.904,3	
2009.	12.	41,4	416,0	352,7	187,9	148,6	146,5	852,2	1.280,0	173,1	1.601,4	14,5	5.214,4	
2010.	12.	58,8	458,1	291,0	194,6	149,7	144,2	723,8	1.444,3	172,4	1.904,0	16,1	5.556,9	
2011.	12.	42,2	413,1	290,9	190,0	154,8	176,9	688,5	1.447,8	182,1	1.917,2	14,7	5.518,1	
2012.	12.	94,0	339,2	231,1	195,2	105,9	161,5	517,5	1.443,4	186,5	2.015,3	17,0	5.306,9	
2013.	12.	65,3	300,8	228,1	172,4	79,0	209,7	615,2	1.667,4	194,4	2.226,8	12,8	5.771,9	
2014.	12.	60,0	412,1	261,4	176,9	61,4	171,5	470,8	1.954,4	247,9	2.462,7	13,7	6.292,8	
2015.	12.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7	
2016.	12.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6	
2016.	01.	111,9	379,3	308,8	225,3	36,8	190,7	466,1	2.076,5	251,7	2.869,5	23,4	6.940,0	
	02.	116,8	382,7	310,9	221,0	36,2	191,8	510,3	2.036,5	256,8	2.917,2	22,8	7.002,9	
	03.	101,1	367,9	317,6	228,2	39,6	220,6	515,6	2.011,3	259,7	2.984,8	24,5	7.071,1	
	04.	119,7	398,7	314,6	239,7	45,9	210,7	515,8	1.995,5	265,6	3.023,5	27,7	7.157,4	
	05.	118,9	392,7	320,1	248,3	49,0	220,5	494,0	2.093,3	267,6	3.038,0	26,3	7.268,7	
	06.	159,5	337,1	318,6	247,0	36,9	229,6	514,1	2.049,3	256,0	3.089,1	22,2	7.259,4	
	07.	152,1	328,5	313,2	256,7	47,2	231,1	571,7	2.208,4	263,5	3.120,1	22,8	7.515,3	
	08.	166,6	408,5	344,9	259,4	51,6	206,8	594,6	2.308,1	270,7	3.139,1	24,9	7.775,2	
	09.	117,9	401,6	396,6	242,3	54,2	236,7	524,5	2.261,7	264,0	3.162,7	20,8	7.683,0	
	10.	127,0	521,0	417,2	242,8	51,7	286,4	607,8	2.270,1	263,4	3.182,9	19,9	7.990,2	
	11.	105,0	491,6	408,1	248,9	80,1	322,9	569,4	2.359,2	263,6	3.247,4	19,2	8.115,4	
	12.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6	

Монетарни подаци акжурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види биљешку на страни ...

Биљешка:

Преносиви депозити су расположиви на захтјев без накнада и ограничења, могу се директно употребити за плаћања трећим лицима, посебни штедни рачуни с којих је дозвољен пренос средстава на преносиве депозите.

- на крају периода, у милионима КМ -

Т15: Секторска структура осталих депозита код комерцијалних банака

Година	Мјесец	ДЕПОЗИТИ СВИХ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА												Укупно
		Депозити институција БнХ	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
2006.	12.	22,7	222,3	35,6	33,0	42,4	168,3	405,0	516,0	50,9	3.246,9	15,1	4.758,1	
2007.	12.	11,8	1.457,4	56,4	47,4	124,0	217,5	537,8	595,4	59,8	3.854,2	18,9	6.980,7	
2008.	12.	16,0	1.211,7	21,3	50,1	101,5	334,0	758,5	743,7	78,1	3.647,0	8,2	6.970,0	
2009.	12.	4,7	725,3	20,9	48,8	61,7	478,8	753,5	606,0	100,5	4.062,0	14,8	6.877,0	
2010.	12.	22,5	383,2	16,8	41,2	49,2	438,8	825,0	504,5	91,2	4.580,4	19,6	6.972,4	
2011.	12.	62,8	237,8	24,0	30,0	41,7	567,5	816,3	471,5	79,1	5.134,1	9,2	7.474,1	
2012.	12.	31,7	242,0	21,4	27,6	31,0	598,3	778,9	537,8	87,1	5.639,9	23,0	8.018,8	
2013.	12.	62,7	170,8	21,0	26,6	35,0	651,4	724,0	531,1	100,3	6.137,1	17,1	8.477,3	
2014.	12.	127,1	266,0	36,8	36,0	32,0	674,0	669,6	529,3	115,6	6.579,3	16,6	9.082,5	
2015.	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1	
2016.	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5	
2016.	01.	138,9	202,4	25,3	32,7	39,3	714,1	698,9	481,3	118,6	7.041,5	15,7	9.508,6	
	02.	136,1	208,5	26,8	39,5	36,0	695,0	696,0	467,8	114,9	7.041,7	16,2	9.478,5	
	03.	85,9	200,1	26,8	39,0	36,4	684,4	688,3	479,2	112,9	7.089,5	21,6	9.464,1	
	04.	67,4	213,2	26,9	41,5	35,1	696,4	694,1	494,4	111,0	7.086,1	17,6	9.483,6	
	05.	64,3	217,0	21,9	40,8	41,5	693,5	687,1	484,4	111,5	7.042,7	15,9	9.420,7	
	06.	65,0	219,3	21,8	40,6	40,3	703,1	670,2	485,4	120,4	7.043,4	20,7	9.430,5	
	07.	64,0	218,7	21,9	39,9	36,0	710,6	600,0	485,8	119,9	7.035,7	20,1	9.352,6	
	08.	93,6	219,3	21,1	36,6	42,5	726,7	583,6	491,4	119,3	7.084,4	22,2	9.440,6	
	09.	107,1	222,9	24,2	35,8	32,3	725,0	649,3	494,2	125,1	7.090,6	22,2	9.528,6	
	10.	78,1	224,0	22,5	35,6	37,0	736,6	597,5	492,9	120,9	7.104,7	23,4	9.473,3	
	11.	74,7	237,2	27,9	30,1	42,2	736,6	669,2	477,8	119,7	7.130,5	18,4	9.564,3	
	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5	

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види биљешку на страни ...

Биљешка:

Остали депозити дозвољавају аутоматско повлачење средстава али не и плаћање трећим лицима, штедне и орочене депозите, остале депозите - остало.

Т16: Секторска структура краткорочних кредита комерцијалних

- на крају периода, у милионима КМ -

Година Мјесец		КРЕДИТИ ДОМАЊИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА												
		Кредити институцијама Бих	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондовима социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
2006.	12.	0,1	6,2	2,2	1,4	0,1	30,1	77,6	1.453,4	11,8	466,6	7,5	2.057,0	
2007.	12.	0,0	6,3	2,3	0,3	0,0	53,5	73,8	1.819,0	17,0	564,5	4,6	2.541,4	
2008.	12.	0,0	6,0	2,3	10,4	0,1	69,8	76,5	2.579,8	32,8	645,7	4,2	3.427,5	
2009.	12.	3,2	8,7	2,2	31,7	33,5	33,4	80,0	2.459,8	10,6	716,4	12,0	3.391,5	
2010.	12.	0,1	6,1	2,3	21,9	40,6	28,1	69,1	2.624,0	13,5	801,9	7,1	3.614,8	
2011.	12.	0,0	11,9	1,4	21,5	26,0	37,4	70,1	2.935,2	5,9	858,4	4,2	3.972,1	
2012.	12.	0,0	2,6	0,7	22,2	9,9	41,1	73,8	3.188,4	6,7	919,5	6,3	4.271,2	
2013.	12.	0,0	12,9	0,6	40,1	35,3	28,5	89,2	3.152,2	5,5	942,2	12,1	4.318,6	
2014.	12.	0,0	26,7	4,0	45,3	26,0	27,4	90,7	2.989,7	4,9	936,4	19,0	4.170,2	
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.944,8	4,2	937,0	26,0	4.164,9	
2016.	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6	
2016.	01.	0,0	64,3	5,2	21,6	35,2	22,7	92,1	2.913,5	6,4	938,2	26,0	4.125,4	
	02.	0,0	60,8	14,2	20,6	22,4	24,6	88,1	2.996,9	6,8	934,8	25,0	4.194,1	
	03.	0,1	62,1	14,8	20,2	22,1	36,1	80,4	2.987,9	6,6	940,5	24,5	4.195,1	
	04.	0,0	45,7	14,9	19,8	13,9	26,0	76,5	3.000,2	6,7	936,0	22,6	4.162,2	
	05.	0,0	46,9	17,6	19,9	9,6	25,5	71,6	2.954,6	8,5	922,8	18,6	4.095,7	
	06.	0,0	46,2	16,5	19,1	8,6	36,2	75,7	2.998,0	9,5	908,9	18,4	4.137,2	
	07.	0,0	45,9	17,1	18,4	8,7	31,4	76,3	3.021,8	9,6	909,2	18,4	4.156,9	
	08.	0,0	53,9	13,9	17,4	60,3	20,9	77,5	2.943,3	9,2	905,7	17,6	4.119,7	
	09.	0,0	47,4	14,0	20,4	60,4	21,8	92,5	2.936,9	8,9	897,5	15,1	4.114,8	
	10.	0,0	46,9	8,2	20,4	60,5	21,5	91,9	2.981,8	8,5	910,6	15,3	4.165,6	
	11.	0,0	52,1	3,8	20,2	60,0	22,0	93,1	2.972,9	7,9	904,7	14,7	4.151,3	
	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6	

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види биљешку на страни ...

Биљешка:

До 2006. укупна потраживања од свих нивоа влада и фондова (краткорочно и дугорочно) су приказана у табели краткорочних кредита (колоне 3, 4, 5, 6, 7) у укупном износу, јер изворни подаци не дају јасну структуру потраживања за владе и фондове. Краткорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора до једне године, у домаћој и страниј валути.

- на крају периода, у милионима КМ -

Т17: Секторска структура дугорочних кредита комерција

Година Мјесец	КРЕДИТИ ДОМАЋИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА												УКУПНО		
	Кредити институцијама Бих	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондовима социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно	1	2	3
2006. 12.	0,0	0,4	1,3	56,2	0,6	31,8	167,7	2.592,7	10,3	3.893,0	1,5	6.755,6			
2007. 12.	0,7	8,8	1,1	92,3	15,5	77,9	195,0	3.439,2	18,5	5.104,4	0,9	8.954,2			
2008. 12.	1,7	95,6	0,9	132,5	13,5	73,9	177,2	4.142,2	19,5	6.051,1	0,5	10.708,6			
2009. 12.	1,4	89,2	2,1	155,5	19,7	43,6	185,8	4.186,9	17,4	5.590,8	0,9	10.293,3			
2010. 12.	0,1	105,8	40,2	201,6	26,5	27,0	270,8	4.309,5	17,4	5.522,3	9,1	10.530,3			
2011. 12.	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4.186,7	12,7	5.846,4	7,5	10.929,9			
2012. 12.	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4.248,8	16,3	5.875,2	7,9	11.271,3			
2013. 12.	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4.369,0	15,0	6.123,0	2,5	11.707,7			
2014. 12.	0,0	465,2	161,2	295,2	77,1	20,0	351,4	4.429,6	9,7	6.491,7	2,3	12.303,3			
2015. 12.	0,0	418,3	225,5	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.701,9			
2016. 12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5			
2016. 01.	0,0	407,7	221,5	279,2	96,5	31,2	309,3	4.471,9	13,8	6.813,5	2,1	12.646,9			
02.	0,0	407,9	216,5	276,8	94,0	31,9	302,4	4.487,0	13,6	6.835,6	2,0	12.667,7			
03.	0,0	400,7	213,0	274,6	91,5	30,8	300,8	4.517,5	13,6	6.888,0	2,1	12.732,6			
04.	0,0	388,1	207,9	277,1	89,0	30,6	303,3	4.539,8	13,5	6.935,1	2,0	12.786,5			
05.	0,0	371,6	207,1	274,5	91,0	29,8	302,6	4.501,6	11,9	6.958,7	0,5	12.749,1			
06.	0,0	358,2	205,4	279,8	88,5	31,5	298,9	4.523,7	11,7	7.008,0	0,5	12.806,1			
07.	0,0	351,2	199,2	277,0	106,2	30,9	298,3	4.575,4	11,5	7.022,3	0,5	12.872,4			
08.	0,0	344,1	194,9	273,3	103,9	30,9	296,2	4.549,8	11,3	7.043,5	0,5	12.848,4			
09.	0,0	325,0	229,1	272,0	104,6	30,0	293,3	4.561,5	11,0	7.080,6	0,5	12.907,6			
10.	0,0	315,8	229,3	268,2	102,0	29,5	289,4	4.541,1	11,8	7.118,0	1,4	12.906,6			
11.	0,0	309,3	235,4	264,9	99,5	28,0	287,8	4.608,4	12,1	7.151,3	0,5	12.997,2			
12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5			

Монетарни подаци акумуирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Види биљешку на страни ...

Биљешка:

До 2006. укупна потраживања од свих нивоа влада и фондова (краткорочно и дугорочно) су приказана у табели краткорочних кредита (колоне 3, 4, 5, 6, 7) у укупном износу јер изворни подаци не дају јасну структуру потраживања за владе и фондове. Дугорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора преко једне године, у домаћој и страниј валути.

T18: Куповина и продаја КМ

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Продаја	Куповина	Салдо	Кумулатив салда
1	2	3	4	5(3-4)	6
2006.		3.316.074	2.181.712	1.134.362	4.880.802
2007.		3.878.146	2.822.867	1.055.279	5.936.081
2008.		4.933.211	5.564.318	-631.108	5.304.973
2009.		4.197.642	4.234.491	-36.849	5.268.124
2010.		5.273.777	5.014.550	259.227	5.527.351
2011.		5.088.041	5.162.710	-74.669	5.452.682
2012.		5.511.162	5.491.846	19.316	5.471.998
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2016.	01.	419.251	440.548	-21.297	7.578.521
	02.	435.989	528.476	-92.487	7.486.034
	03.	513.049	489.620	23.429	7.509.464
	04.	608.278	476.553	131.726	7.641.189
	05.	475.741	547.104	-71.363	7.569.826
	06.	566.797	476.337	90.460	7.660.287
	07.	933.565	785.144	148.421	7.808.707
	08.	957.332	734.676	222.656	8.031.363
	09.	741.331	541.566	199.765	8.231.128
	10.	813.443	791.919	21.523	8.252.651
	11.	460.075	351.137	108.938	8.361.589
	12.	560.999	458.959	102.040	8.463.629

T19: Просјечне обавезне резерве

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Основица за обрачун обавезне резерве*	Просјечне обавезне резерве	Просјечан салдо рачуна обавезних резерви код ЦББиХ	Разлика
2008.		17,320,130	2,961,865	3,630,571	668,706
2009.		16,194,265	1,754,398	3,010,417	1,256,019
2010.		15,617,849	1,624,905	3,154,793	1,529,888
2011.		15,227,393	1,323,886	2,959,315	1,635,429
2012.		14,755,574	1,257,850	2,711,013	1,453,163
2013.		15,162,241	1,290,758	3,103,865	1,813,107
2014.		15,999,278	1,370,137	3,577,824	2,207,688
2015.		16,664,525	1,432,593	3,770,500	2,337,907
2016.		18,494,243	1,734,081	4,057,613	2,323,532
2016.	01.	17,382,721	1,504,274	4,110,684	2,606,410
	02.	17,255,339	1,492,001	4,071,968	2,579,967
	03.	17,205,002	1,489,635	3,985,339	2,495,704
	04.	17,222,773	1,492,629	4,007,355	2,514,726
	05.	17,256,308	1,497,435	3,980,385	2,482,950
	06.	17,335,400	1,505,667	3,975,296	2,469,629
	07.	19,259,784	1,925,978	3,964,489	2,038,511
	08.	19,496,034	1,949,603	4,016,769	2,067,165
	09.	19,732,227	1,973,223	4,082,200	2,108,977
	10.	19,752,708	1,975,271	4,156,445	2,181,174
	11.	19,961,910	1,996,191	4,152,193	2,156,002
	12.	20,070,713	2,007,071	4,188,236	2,181,165

Биљешка:

Од 1. јула 2016. године стопа обавезне резерве коју примјењује ЦББиХ на основуцу за обрачун обавезне резерве износи 10%.

Од 1. јула 2016. године ЦББиХ примјењује нове стопе за обрачун накнаде на средства на рачуну резерви банака: Централна банка БиХ на рачуну резерви комерцијалне банке у обрачунском периоду не обрачунава накнаду на износ средстава обавезне резерве, а на износ средстава изнад обавезне резерве обрачунава накнаду по стопи која је једнака 50% стопе коју примјењује Европска централна банка на депозите комерцијалних банака (Deposit Facility Rate).

Од 1. маја 2015. године Централна банка обрачунава накнаду банци на износ средстава те банке на рачуну резерви код Централне банке у обрачунском периоду, како слједи:

- на износ обавезне резерве – просјек EONIA-е који је у истом периоду забиљежен на тржишту умањен за 10 базних поена, или минимум нула,
- на износ средстава изнад обавезне резерве – нулта стопа накнаде.

Нулта стопа накнаде на обавезну резерву примјењује се у случају да је просјечна EONIA умањена за 10 базних поена имала негативну вриједност.

Од 1. септембра 2014. стопа накнаде се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана, с тим да се на износ обавезне резерве обрачунава 70% или минимум нула, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од наведене стопе или минимум нула.

Од 1. августа 2011. године стопа накнаде се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана, с тим да се на износ обавезне резерве обрачунава 70%, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од наведене стопе.

Од 1. фебруара 2011. г стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа до једне године је смањена са 14% на 10%, док је стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године остала непромјењена.

Од 1. јула 2010. године стопа накнаде на износ обавезне резерве је промјењена и обрачунава се на основу просјека каматне стопе коју је у истом периоду остварила Централна банка на "overnight" депозите, док је стопа накнаде на износ средстава изнад обавезне резерве остала непромјењена.

Од 1. маја 2009. год стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године износи 7%.

Од 1. априла 2009. год стопа накнаде се утврђује: на износ средстава који је банка дужна да држи као обавезне резерве по стопи 0.50%,- на износ средстава изнад обавезне резерве по стопи која се утврђује на основу просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана.

Од 1. јануара 2009. г стопа обавезне резерве је 14% на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа до једне године, а 10% на депозите и позајмљена средства са уговореним роком доспијећа преко једне године.

Од 11. октобра 2008. год стопа обавезне резерве је смањена са 18% на 14%.

Од 1. јануара 2008. год стопа обавезне резерве је поврћана са 15% на 18%.

*Основицу за обрачун обавезне резерве чине депозити и позајмљена средства у домаћој и другим валутама изражени у КМ.

Т20: Трансакције у платном промету									
- у милионима КМ -									
Година	Мјесец	RTGS		ЖИРОКЛИРИНГ		УКУПНО			
		бр. трансакција	износ	бр. трансакција	износ	бр. трансакција	износ	бр. трансакција	износ
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9=7+8	10=6+9
2006.		591.823	37.280	24.309.113	10.448	24.900.936	47.728		
2007.		704.702	48.174	27.662.395	12.018	28.367.097	60.193		
2008.		766.690	57.335	28.831.882	13.009	29.598.572	70.345		
2009.		692.669	52.283	28.346.898	12.175	29.039.567	64.458		
2010.		713.755	55.281	31.060.911	12.498	31.774.666	67.779		
2011.		760.459	63.608	31.729.367	13.046	32.489.826	76.653		
2012.		763.522	68.310	33.073.839	13.223	33.837.361	81.533		
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605		
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858		
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106		
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380		
2016.	01.	61.428	4.634	2.758.899	1.026	2.820.327	5.660		
	02.	69.090	5.173	3.162.753	1.181	3.231.843	6.353		
	03.	77.248	5.870	3.352.198	1.286	3.429.446	7.156		
	04.	77.383	5.847	3.232.082	1.295	3.309.465	7.142		
	05.	74.986	5.701	3.206.063	1.270	3.281.049	6.971		
	06.	79.334	6.069	3.340.414	1.329	3.419.748	7.398		
	07.	79.611	5.807	3.205.704	1.265	3.285.315	7.071		
	08.	81.492	6.604	3.371.203	1.370	3.452.695	7.968		
	09.	81.622	6.596	3.282.981	1.355	3.364.603	7.950		
	10.	79.148	6.422	3.302.032	1.320	3.381.180	7.742		
	11.	79.500	6.407	3.254.613	1.328	3.334.113	7.736		
	12.	94.477	7.747	3.599.941	1.485	3.694.418	9.233		

Т21: Платин биланс Босне и Херцеговине

- у милионима КМ -

Година	ТЕКУЋИ И КАПИТАЛНИ РАЧУН							Укупно	ФИНАНСИЈСКИ РАЧУН	НЕТО ГРЕШКЕ И ПРОПУСТИ
	Текући рачун			Капитални рачун						
	Роба	Услуге	Примарни доходак	Секундарни доходак			Капитални рачун			
2007.	-8.747	2.129	670	3.901	415	-1.632	-1.766	-134		
2008.	-10.472	2.186	943	3.827	383	-3.132	-3.300	-167		
2009.	-7.632	1.748	955	3.341	350	-1.238	-1.131	107		
2010.	-7.426	1.953	413	3.529	389	-1.142	-957	184		
2011.	-8.080	1.847	211	3.540	357	-2.127	-2.039	88		
2012.	-8.002	1.849	204	3.679	336	-1.934	-1.799	135		
2013.	-7.316	1.857	350	3.694	337	-1.078	-875	203		
2014.	-8.101	1.923	203	3.969	442	-1.564	-1.406	159		
2015.	-7.418	2.086	135	3.621	402	-1.174	-1.061	113		
2016.	-7.199	2.151	160	3.578	355	-955	-783	172		
2012.	Q1	-1.798	393	98	828	76	-403	-537	-134	
	Q2	-1.924	476	-108	930	80	-546	-410	135	
	Q3	-2.256	552	100	944	91	-569	-419	150	
	Q4	-2.024	427	115	978	89	-416	-432	-16	
2013.	Q1	-1.661	395	81	837	78	-270	-432	-162	
	Q2	-1.676	498	-108	926	80	-279	-215	65	
	Q3	-1.922	537	128	951	91	-214	-7	207	
	Q4	-2.058	426	248	980	89	-314	-222	93	
2014.	Q1	-1.795	453	81	833	76	-352	-462	-110	
	Q2	-1.967	453	-86	989	85	-526	-357	169	
	Q3	-2.190	569	62	1.071	153	-336	-166	170	
	Q4	-2.150	448	147	1.076	128	-351	-420	-70	
2015.	Q1	-1.620	433	47	892	111	-137	-340	-203	
	Q2	-1.939	561	-42	915	111	-395	-364	30	
	Q3	-1.996	634	-21	902	89	-391	-234	157	
	Q4	-1.864	458	150	912	92	-251	-123	128	
2016.	Q1	-1.588	438	39	761	82	-268	-253	16	
	Q2	-1.898	557	4	923	92	-322	-245	77	
	Q3	-1.807	617	51	945	91	-103	48	151	
	Q4	-1.905	539	66	949	90	-262	-333	-72	

Т22: Платни биланс БиХ: Текући и капитални рачун

- у милионима КМ -

Година	ТЕКУЋИ РАЧУН						КАПИТАЛНИ РАЧУН					
	Укупно		Роба		Услуге		Примарни доходак		Секундарни доходак		Салдо	
	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује		
2007.	11.764	13.811	-2.047	3.275	12.022	2.836	707	1.553	883	200	415	0
2008.	12.543	16.058	-3.515	3.883	14.355	2.968	782	1.656	713	209	383	0
2009.	11.046	12.634	-1.588	3.560	11.193	2.642	894	1.265	309	238	350	0
2010.	12.200	13.731	-1.531	4.775	12.201	2.757	804	881	468	257	389	0
2011.	13.157	15.640	-2.483	5.776	13.856	2.628	781	935	725	278	357	0
2012.	13.313	15.582	-2.269	5.844	13.846	2.639	790	873	669	277	336	0
2013.	13.873	15.288	-1.415	6.427	13.743	2.610	753	863	512	279	337	0
2014.	14.519	16.525	-2.006	6.620	14.721	2.680	757	953	750	298	442	0
2015.	14.776	16.352	-1.576	6.968	14.385	2.917	831	931	797	339	402	0
2016.	15.417	16.727	-1.310	7.582	14.781	3.006	855	907	747	345	355	0
2012. Q1	2.904	3.383	-479	1.284	3.082	526	132	199	101	67	76	0
Q2	3.487	4.113	-626	1.601	3.525	670	194	218	326	68	80	0
Q3	3.589	4.249	-660	1.491	3.747	848	296	233	133	73	91	0
Q4	3.333	3.838	-505	1.467	3.491	595	168	223	109	70	89	0
2013. Q1	3.082	3.430	-348	1.437	3.098	533	138	206	125	70	78	0
Q2	3.646	4.005	-359	1.748	3.424	684	186	217	325	70	80	0
Q3	3.689	3.994	-305	1.630	3.552	808	271	231	103	68	91	0
Q4	3.455	3.859	-403	1.611	3.669	585	159	208	-40	71	89	0
2014. Q1	3.198	3.626	-428	1.485	3.279	586	133	224	144	70	76	0
Q2	3.582	4.193	-611	1.643	3.610	641	188	238	324	71	85	0
Q3	3.989	4.478	-489	1.736	3.927	845	276	257	195	80	153	0
Q4	3.750	4.228	-479	1.755	3.905	607	160	234	87	76	128	0
2015. Q1	3.393	3.642	-248	1.610	3.230	580	147	239	192	72	111	0
Q2	3.723	4.228	-505	1.743	3.682	757	197	219	262	88	111	0
Q3	4.004	4.484	-480	1.811	3.807	953	318	250	271	88	89	0
Q4	3.656	3.998	-343	1.803	3.666	627	169	223	72	91	92	0
2016. Q1	3.267	3.617	-350	1.615	3.203	590	152	216	177	85	82	0
Q2	3.897	4.312	-414	1.921	3.819	752	195	217	213	84	92	0
Q3	4.209	4.403	-194	1.977	3.784	952	335	251	200	84	91	0
Q4	4.044	4.395	-351	2.069	3.974	712	172	223	157	91	90	0

T23: Платни биланс БиХ: Финансијски рачун

- у милионима КМ -

Година	ФИНАНСИЈСКИ РАЧУН				
	Директне инвестиције	Портфолио инвестиције	Остале инвестиције	Резервна актива	Укупно*
2007.	-2.560	4	-453	1.242	-1.766
2008.	-1.315	29	-1.551	-462	-3.300
2009.	-344	274	-957	-104	-1.131
2010.	-532	173	-857	258	-957
2011.	-674	46	-1.378	-33	-2.039
2012.	-506	19	-1.384	73	-1.799
2013.	-342	144	-1.387	709	-875
2014.	-755	107	-1.470	712	-1.406
2015.	-433	109	-1.618	881	-1.061
2016.	-483	164	-1.395	930	-783
2012. Q1	-26	-6	-191	-314	-537
Q2	-134	45	-91	-230	-410
Q3	-107	-18	-688	394	-419
Q4	-240	-2	-413	224	-432
2013. Q1	-295	51	-20	-168	-432
Q2	-164	26	-317	241	-215
Q3	4	21	-479	447	-7
Q4	113	46	-570	189	-222
2014. Q1	-239	13	-76	-161	-462
Q2	-218	31	-333	163	-357
Q3	-108	-20	-663	625	-166
Q4	-191	83	-397	85	-420
2015. Q1	-98	-13	-177	-52	-340
Q2	-199	-44	-334	213	-364
Q3	-110	76	-578	378	-234
Q4	-25	90	-530	342	-123
2016. Q1	-161	1	-30	-62	-253
Q2	-32	46	-410	152	-245
Q3	-132	82	-595	692	48
Q4	-157	35	-360	148	-333

* Вриједност под ставком Укупно укључује и вриједности финансијских дериватива.

Т24: Сервисирање спољног дуга сектора владе

- у хиљадама КМ -

Кредитор	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
						Главница	Камата	Укупно
Јавни кредитори	269.064	339.601	617.207	693.718	515.617	529.726	118.290	648.016
Међународне и регионалне организације	226.021	290.493	559.130	620.692	425.697	455.155	94.569	549.724
Европска инвестициона банка	30.871	38.236	40.804	51.583	59.051	58.951	20.395	79.346
ЕБРД - Европска банка за обнову и развој	72.598	75.034	90.998	112.436	121.045	106.003	6.890	112.893
Свјетска банка - IDA	43.102	49.547	51.296	56.489	67.968	65.737	38.826	104.563
Свјетска банка - IBRD ¹⁾	48.164	51.290	45.057	43.490	51.235	42.910	9.925	52.836
Развојна банка Савјета Европе ¹⁾	651	991	1.818	3.086	4.112	3.702	1.039	4.740
Међународни фонд за развој пољопривреде	1.932	2.341	6.412	2.902	3.784	3.540	573	4.113
ММФ	15.463	64.134	318.723	338.799	106.677	166.489	13.010	179.498
ЕВРОФИМА	8.398	0	0	0	0	0	0	0
Европска комисија	4.844	8.919	4.022	11.907	11.824	7.823	3.911	11.735
Влада и владине агенције	43.043	49.108	58.077	73.026	89.919	74.572	23.721	98.293
Париски клуб ¹⁾	28.470	30.493	31.746	33.811	38.344	29.420	11.486	40.906
Саудијски фонд за развој	2.607	3.050	4.808	4.505	6.698	5.911	1.907	7.818
Остала билатерала ²⁾	11.966	15.566	21.523	34.710	44.877	39.241	10.327	49.568
Приватни кредитор	70.927	73.682	67.604	67.177	65.706	73.046	2.044	75.090
Лондонски клуб ¹⁾	70.927	73.682	67.604	67.177	65.706	73.046	2.044	75.090
Укупно	339.992	413.283	684.810	760.895	581.323	602.772	120.334	723.106

Извор: Министарство за финансије и трезор БиХ.

1)Дуг настао прије 1992.

2)Остала билатерала садржи следеће кредиторе: Fortis банка, Влада Јапана, ОПЕС, КФВ, Влада Шпаније, Извоз-Увоз Банка Кореје (EximBank), Аустријска банка, Белгија, Банка за рад и привреду (BAWAG), Raiffeisen банка

[T25: Спољни дуг опште владе БиХ по кредиторима**

- у хиљадама КМ -

Кредитор	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	31.12.2016.*
Јавни кредитори								
Међународне и регионалне организације								
Европска инвестициона банка	368.263	537.870	704.579	973.305	1.197.893	1.461.725	1.549.248	1.762.048
Европска банка за обнову и развој	357.804	427.819	481.540	677.713	895.992	1.012.997	982.148	947.254
Свјетска банка - ИДА	1.497.460	1.738.590	1.803.033	1.769.456	1.692.110	1.804.537	1.931.027	1.964.849
Свјетска банка - ИБРД ¹⁾	571.289	657.000	694.148	677.664	624.593	715.638	854.582	843.766
Европска развојна банка	31.834	35.843	37.180	36.776	35.180	63.239	74.890	80.361
Међународни фонд за развој пољопривреде	56.108	64.100	68.235	70.302	69.067	74.676	78.478	78.609
Међународни монетарни фонд	388.705	767.071	784.851	950.444	851.771	1.061.656	1.036.624	1.028.123
ЕВРОФИМА ¹⁾	13.146	7.839	0	0	0	0	0	0
Европска комисија	78.233	74.322	70.410	62.587	250.346	242.523	234.700	226.876
Остало ²⁾	10.295	14.163	14.033	12.690	13.644	20.460	43.912	92.046
Влада и владине агенције								
Службени развојни фонд	24.605	24.519	33.780	49.628	68.419	86.457	101.893	103.034
Париски клуб ³⁾	828.455	834.959	825.224	781.672	755.540	815.779	771.129	747.450
Јапан	57.642	69.858	73.248	62.324	48.251	47.081	51.160	68.319
Кувајт ³⁾	29.381	30.829	28.997	27.971	24.212	23.485	15.541	24.854
Остало ¹⁴⁾	198.101	316.369	395.378	446.030	468.033	498.354	511.800	534.955
Приватни кредитори								
Лондонски клуб ¹⁾	651.298	599.205	541.875	479.306	416.737	354.168	291.599	218.554
Остало	73.717	90.687	106.621	133.936	151.182	159.511	162.516	149.563
Укупно	5.236.336	6.291.044	6.663.132	7.211.804	7.562.971	8.442.288	8.691.248	8.870.661

Извор: Извјештај Министарства финансија и трезора БиХ

Билешка: Стање дуга на крају периода Q4 представља стање дуга на крају године. Стање дуга је добијено прерачуном валуте у којој је кредит уговорен у КМ по курсној листи ЦЕБиХ важећој за посматрани датум.

1) Дуг настао прије 1992.

2) Укључује ОПЕС фонд.

3) Укључује и директно задужене ентитетских влада.

4) Ова категорија укључује BAWAG, Извозно-увозну банку Кореје, КГW, Владе Белгије и Шпаније

5) Укључује стари и нови дуг

* Предефинирани подаци

** Подаци ревидирани у складу с примљеним извјештајем од Министарства финансија и трезора БиХ од 17.02.2017. и укључују кредит ЈП Путеви РС и директан дуг Брчко Дистрикта.

Т26: Девизне резерве ЦББиХ

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Бруто девизне резерве						Нето девизне резерве	Монетарна пасива	Нето страна актива ЦББиХ
		Злато	Државне SDR	Страна валута у трезору ЦББиХ	Депозити код нерезидентних банака	Остало	Инвестиције у хартије од вредности			
1	2	3	4	5	6	7	8	9-11	10	12-10-11
2006.	12.	0,0	0,6	55,2	5.002,7	0,0	393,3	5.451,7	5.450,7	268,1
2007.	12.	0,0	0,4	40,1	5.971,1	80,7	606,2	6.698,5	6.697,6	393,7
2008.	12.	0,0	0,4	212,2	4.727,9	49,9	1.305,3	6.295,7	6.294,8	567,3
2009.	12.	63,3	5,7	107,4	3.298,0	2,2	2.735,4	6.212,1	6.211,2	505,7
2010.	12.	66,9	0,0	102,2	3.000,8	2,7	3.285,1	6.457,7	6.456,3	486,8
2011.	12.	151,3	1,1	93,6	4.385,6	0,0	1.792,0	6.423,6	6.422,5	507,4
2012.	12.	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,4	6.508,6	6.507,4	520,4
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	408,1
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	531,4
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	540,4
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	602,6
2016.	01.	192,2	3,8	100,5	937,4	0,0	7.404,0	8.637,7	8.636,4	590,2
	02.	211,2	3,9	100,1	656,0	0,0	7.603,2	8.574,5	8.573,3	622,5
	03.	204,3	3,8	106,1	1.184,0	0,0	7.095,2	8.593,3	8.591,3	617,1
	04.	213,0	3,8	111,3	1.966,5	0,0	6.411,5	8.706,1	8.704,5	595,7
	05.	204,7	1,2	123,8	2.271,3	0,0	6.035,2	8.636,3	8.635,1	600,5
	06.	223,8	3,9	129,1	2.357,5	0,0	6.058,4	8.772,7	8.771,5	645,8
	07.	228,2	6,6	135,4	2.633,0	0,0	5.938,7	8.941,9	8.939,1	655,8
	08.	220,0	4,0	151,0	2.834,5	0,0	5.930,3	9.139,8	9.137,4	641,9
	09.	220,2	2,7	156,7	2.943,2	0,0	6.122,6	9.445,3	9.443,5	646,0
	10.	219,6	2,7	163,3	2.880,7	0,0	6.079,9	9.346,2	9.343,3	621,1
	11.	208,2	2,6	171,9	2.856,0	0,0	6.181,6	9.420,3	9.417,5	592,8
	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	602,6

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Белешка: Бруто девизне резерве чине стана билансних позиција краткорочне стране активе ЦББиХ (злато, располагање ЦББиХ SDR-ом, девизе у трезору ЦББиХ, преносиви депозити у страниј валути код нерезидентних банака и остало) и инвестирања у хартије од вредности од јула 2006. по одлуци Инвестиционог комитета ЦББиХ. Нето девизне резерве представљају разлику између бруто девизних резерви и обавеза према нерезидентима. Монетарну пасиву ЦББиХ чине новац изван монетарних власти и депозити резидената код монетарних власти. Нето страна актива ЦББиХ представља разлику између нето девизних резерви и монетарне пасиве ЦББиХ.

T27: Спољнотрговинска размјена БиХ

- у милионима КМ -

Година	Мјесец	Извоз робе	Увоз робе	Покривеност	
				Салдо извоза и увоза робе	увоза извозом у %
1	2	3	4	5=(3-4)	6=(3/4)x100
2006.		5.164	11.389	-6.224	45,3
2007.		5.937	13.898	-7.962	42,7
2008.		6.712	16.293	-9.581	41,2
2009.		5.530	12.348	-6.818	44,8
2010.		7.096	13.616	-6.521	52,1
2011.		8.222	15.525	-7.303	53,0
2012.		7.858	15.253	-7.395	51,5
2013.		8.380	15.170	-6.790	55,2
2014.		8.682	16.199	-7.518	53,6
2015.		8.987	15.852	-6.864	56,7
2016.		9.417	16.139	-6.723	58,3
2016.	01.	632	922	-290	68,5
	02.	719	1.237	-518	58,1
	03.	770	1.369	-599	56,2
	04.	802	1.436	-635	55,8
	05.	751	1.305	-554	57,5
	06.	841	1.453	-612	57,9
	07.	774	1.343	-568	57,7
	08.	746	1.328	-582	56,2
	09.	829	1.419	-590	58,4
	10.	830	1.433	-603	57,9
	11.	891	1.397	-506	63,8
	12.	832	1.497	-665	55,6

Биљешка: Коришћени су најновији подаци Агенције за статистику Босне и Херцеговине о вриједности извоза робе по специјалном систему трговине и нису укључена прилагођења обухвата и вриједности која се раде у сврху извјештавања о платном билансу.

Т28: БиХ извоз по земљама дестинације

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Њемачка	Хрватска	Србија*	Италија	Словенија	Аустрија	Црна Гора*	Друге земље	Укупно
2006.		668.733	965.258	681.764	713.413	629.633	313.807	-	1.191.688	5.164.296
2007.		762.169	1.090.120	770.717	779.102	645.369	369.608	155.707	1.363.793	5.936.584
2008.		913.488	1.156.836	942.277	843.065	614.875	415.224	231.444	1.594.482	6.711.690
2009.		814.110	944.144	741.441	702.356	463.129	325.370	229.506	1.311.143	5.531.199
2010.		1.085.936	1.070.626	894.775	862.022	611.744	470.584	310.180	1.789.638	7.095.505
2011.		1.215.957	1.204.440	1.001.879	963.546	706.818	619.042	300.430	2.210.001	8.222.112
2012.		1.210.103	1.165.019	710.002	939.241	653.304	654.764	249.230	2.276.299	7.857.962
2013.		1.310.844	1.194.637	766.745	1.003.294	686.503	687.565	270.745	2.459.942	8.380.275
2014.		1.317.490	955.047	800.690	1.195.438	697.785	755.827	293.818	2.665.647	8.681.742
2015.		1.412.906	925.166	770.695	1.214.930	748.870	743.062	262.844	2.908.721	8.987.194
2016.		1.479.411	985.360	822.846	1.131.096	807.200	730.590	240.704	3.219.408	9.416.616
2016.	01.	115.705	54.552	36.235	93.984	53.320	52.627	11.245	214.043	631.711
	02.	130.567	69.403	49.844	93.936	65.876	60.990	15.910	232.242	718.768
	03.	127.607	82.059	62.097	93.648	65.518	59.578	17.785	261.259	769.550
	04.	130.384	98.113	67.742	94.670	62.831	63.613	21.460	262.861	801.672
	05.	126.752	80.657	59.500	93.717	65.635	61.377	22.290	240.868	750.796
	06.	124.056	91.848	69.723	104.809	68.932	68.704	23.258	289.970	841.300
	07.	123.464	92.677	73.414	99.362	64.793	58.842	19.204	242.451	774.206
	08.	117.064	78.229	77.083	65.042	64.371	61.599	20.175	262.715	746.277
	09.	122.524	74.930	77.771	92.293	75.905	63.188	24.100	297.946	828.659
	10.	126.392	79.493	81.591	100.348	73.612	65.621	20.772	282.161	829.990
	11.	126.476	87.323	84.930	103.042	77.756	67.246	21.997	322.616	891.386
	12.	108.420	96.076	82.919	96.247	68.650	47.205	22.506	310.276	832.299

Билешка:

Као критеријум за приказивање земље извоза коришћен је проценат учешћа извоза у ту земљу у односу на укупан бх. извоз за 2010. У складу с претходно наведеним све земље у које је извоз већи од 4% укупног бх. извоза у 2010. су исказане посебно, док су остале земље приказане у колони „Друге земље“.

*До 12. 2. 2007. подаци о извозу у Србију и Црну Гору су приказани као извоз у Србију а од тог датума се Србија и Црна Гора приказују као засебне земље.

T29: БиХ увоз по земљама поријекла

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Руска											Укупно
		Хрватска	Србија*	Њемачка	Италија	Федерација	Словенија	Кина	Аустрија	САД	Мађарска	Друге земље	
2006.		1.946.914	1.116.167	1.417.257	1.020.542	254.626	860.684	391.090	456.213	220.622	394.682	3.309.988	11.388.785
2007.		2.449.198	1.408.588	1.742.880	1.255.982	277.902	884.579	597.930	535.957	298.658	478.958	3.967.610	13.898.242
2008.		2.779.927	1.726.195	1.914.630	1.520.914	344.006	963.337	748.615	606.290	524.553	719.598	4.444.452	16.292.516
2009.		1.855.136	1.283.006	1.395.705	1.243.234	865.684	758.953	557.106	455.395	325.140	401.304	3.214.517	12.355.179
2010.		2.058.946	1.429.477	1.424.980	1.210.391	1.189.105	808.852	655.539	489.083	485.491	416.780	3.447.593	13.616.238
2011.		2.226.507	1.465.645	1.648.403	1.381.687	1.635.091	828.564	774.881	491.679	626.711	379.214	4.067.045	15.525.428
2012.		2.202.545	1.431.534	1.725.796	1.429.362	1.493.885	803.360	816.377	504.094	388.173	412.951	4.044.863	15.252.942
2013.		1.956.353	1.485.608	1.734.842	1.482.256	1.505.995	754.344	914.082	519.291	384.852	441.535	3.990.634	15.169.793
2014.		1.851.693	1.629.521	1.869.564	1.653.565	1.292.467	763.235	1.359.548	532.109	475.375	433.638	4.338.562	16.199.278
2015.		1.673.161	1.728.490	1.914.225	1.758.289	910.072	773.559	1.091.670	560.924	441.158	411.579	4.588.564	15.851.692
2016.		1.617.692	1.828.073	1.998.877	1.899.614	707.993	831.403	1.091.966	556.399	327.745	405.278	4.874.287	16.139.326
2016.	01.	85.704	107.387	129.052	134.712	128.372	139.672	159.864	148.814	145.247	146.571	140.987	151.310
	02.	105.173	135.825	169.711	170.642	144.451	147.506	147.874	156.839	166.495	161.984	158.075	163.498
	03.	113.690	169.751	178.954	175.770	164.394	172.285	166.228	164.785	179.880	181.649	158.489	173.000
	04.	108.889	139.892	162.075	176.203	164.566	177.504	168.351	126.956	158.474	175.470	163.292	177.941
	05.	41.836	50.156	31.465	102.230	29.251	86.675	64.220	64.489	41.419	32.907	63.576	99.769
	06.	49.380	60.893	71.228	74.301	68.094	81.889	73.850	62.037	74.285	72.441	68.837	74.167
	07.	67.899	87.605	104.328	81.209	90.616	96.966	88.158	93.287	100.959	93.762	93.793	93.384
	08.	31.495	41.976	51.051	48.142	45.695	52.389	43.806	44.781	49.828	48.621	47.785	50.828
	09.	13.881	21.362	26.607	22.038	28.497	31.325	22.792	32.506	35.254	21.583	33.753	38.149
	10.	23.999	31.618	30.864	34.492	32.007	34.768	34.207	34.617	38.178	36.192	37.013	37.324
	11.	279.852	390.427	413.372	416.740	408.935	432.493	373.347	398.725	429.038	461.579	431.791	437.990
	12.	921.798	1.236.892	1.368.707	1.436.478	1.304.879	1.453.471	1.342.699	1.327.837	1.419.057	1.432.758	1.397.390	1.497.360

Биљешка: Као критеријум за приказивање земље увоза кориштен је проценат учешћа увоза из те земље у односу на укупан БиХ увоз за 2010. У складу с наведеним, све земље из којих је увоз већи од 3% укупног бх. увоза у 2010. исказане су посебно, док су остале земље приказане у ступцу "Друге земље".

* До 12. 2. 2007. подаци о увозу из Србије укључивали су и увоз из Црне Горе, а од тог датума увоз из Црне Горе обухваћен је увозом представљеним у колони "Друге земље".

Т30: Структура изноза и увоза робе по производима

У милионима КМ

Група производа	Извоз робе						Увоз робе					
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Укупно	8 222,1	7 858,0	8 380,3	8 681,7	8 987,3	9 416,6	15 525,4	15 252,9	15 169,8	16 199,3	15 851,9	16 139,3
Животиње и производи животињског поријекла	129,0	134,3	127,5	114,6	189,1	171,8	414,6	425,0	442,7	456,7	520,4	488,1
Производи биљног поријекла	101,7	91,1	128,8	158,9	202,1	264,7	681,8	705,8	663,6	710,3	756,8	765,6
Масли и уља животињског поријекла и биљног поријекла	58,2	75,9	92,6	93,3	118,6	142,5	146,4	171,9	162,3	150,7	167,3	206,5
Прехрамбене прерађевине	323,3	336,7	324,9	282,5	307,8	355,3	1 527,1	1 513,9	1 482,8	1 434,2	1 446,5	1 489,7
Производи минералног поријекла	1 316,0	872,0	1 091,9	947,1	738,3	747,5	3 456,7	3 229,0	3 045,2	2 813,2	2 258,0	2 015,0
Производи хемијске индустрије или средњих индустрија	570,6	533,2	531,6	604,5	705,0	772,3	1 475,5	1 522,5	1 475,4	1 565,5	1 571,9	1 594,0
Пластичне масе, гума и каучук	166,0	202,7	229,0	249,2	284,1	319,1	800,4	846,8	858,8	949,6	1 007,3	1 075,0
Кожа и крзно	178,9	179,8	170,8	147,2	161,8	155,6	382,1	397,8	426,1	482,3	462,8	465,8
Дрво и производи од дрвета	504,4	507,4	579,5	645,0	668,9	729,0	168,2	158,0	165,3	191,3	206,2	237,1
Целоулоза, папир и картон и њихови производи	234,9	224,7	233,5	230,1	260,1	241,2	398,4	353,3	352,3	387,4	387,7	405,4
Текстил и текстилни производи	353,1	332,2	371,4	425,2	494,7	507,4	754,9	734,7	827,3	986,2	1 023,5	1 103,2
Обућа, шешири, капе и слични производи	461,4	476,3	557,2	666,2	639,9	673,4	252,1	251,1	276,7	329,2	335,7	330,1
Производи од камена, тврца, цемента и сличних материјала, керамички производи, стакло и стаклени производи	49,3	49,0	52,3	62,7	52,9	65,6	296,9	284,3	280,8	302,9	313,8	340,3
Бисери, племенити метали и њихови производи, драго и полудраго камење	12,1	19,7	36,2	12,9	12,1	12,3	14,2	11,5	12,5	13,9	12,7	14,3
Базни метали и производи од базних метала	1 934,6	1 908,8	1 753,9	1 749,1	1 652,0	1 571,1	1 384,0	1 330,1	1 399,8	1 500,3	1 536,0	1 574,4
Машине, апарати, механички и електрични уређаји	815,1	791,3	859,6	939,5	1 018,1	1 046,3	1 870,2	1 881,1	1 866,6	2 338,0	2 198,3	2 243,7
Транспортна средства и њихови дијелови и прибор	189,0	203,0	260,4	299,9	317,2	319,7	1 053,7	909,9	936,7	1 037,8	1 070,5	1 160,6
Сатови, мјерни, музички и медијски инструменти	19,0	19,5	17,1	17,2	20,6	25,1	191,7	211,7	181,2	192,8	218,8	220,8
Оружје и муниција; њихови дијелови и прибор	44,5	79,0	63,5	92,1	136,1	171,2	3,7	4,5	7,9	6,3	7,0	10,4
Разни производи	760,1	821,2	898,5	944,4	1 007,7	1 125,2	251,3	309,5	305,0	350,2	350,1	399,0
Умјетничка дјела, колекционарски предмети и антиквитети	0,8	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1	1,3	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
Неразврстано	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Билешка:

Извор ових података је Агенција за статистику Босне и Херцеговине.

Подаци су класификовани према Хармонизованом систему кодова Сјетске трговинске организације.

T31: Преглед просјечних средњих курсава КМ

Година	Мјесец	ЕМУ EUR 1	Хрватска HRK 100	Мађарска HUF 100	Турска TRY 1	Швајцарска CHF 1	В. Британија GBP 1	САД USD 1	Србија RSD 100
2006.		1,955830	26,703006	0,741214	1,090541	1,243337	2,869188	1,559433	2,327066
2007.		1,955830	26,653716	0,778418	1,095670	1,190857	2,858739	1,429542	2,446287
2008.		1,955830	27,072193	0,778567	1,030147	1,233196	2,462700	1,336615	2,406718
2009.		1,955830	26,641714	0,698858	0,904894	1,295257	2,195821	1,406763	2,083674
2010.		1,955830	26,836049	0,710646	0,979613	1,417637	2,280434	1,476950	1,903300
2011.		1,955830	26,296474	0,702511	0,840993	1,589068	2,253721	1,406117	1,918824
2012.		1,955830	26,003868	0,676389	0,845478	1,622699	2,412276	1,522668	1,732491
2013.		1,955830	25,806786	0,658705	0,775940	1,589326	2,304432	1,473557	1,729721
2014.		1,955830	25,619449	0,633710	0,673375	1,610337	2,426325	1,474019	1,668863
2015.		1,955830	25,688577	0,631327	0,650180	1,832914	2,694477	1,762605	1,619915
2016.		1,955830	25,960428	0,627987	0,586378	1,794449	2,396405	1,768011	1,588875
2016.	01.	1,955830	25,547063	0,621633	0,600289	1,789556	2,601235	1,800089	1,597809
	02.	1,955830	25,614570	0,630369	0,598962	1,774315	2,522432	1,760907	1,591798
	03.	1,955830	25,868195	0,628440	0,609762	1,792085	2,506126	1,763368	1,587994
	04.	1,955830	26,088529	0,627680	0,608326	1,789367	2,465692	1,724799	1,592534
	05.	1,955830	26,083784	0,621727	0,589550	1,768876	2,513716	1,728886	1,592696
	06.	1,955830	26,011790	0,623129	0,596471	1,794719	2,484148	1,743092	1,585042
	07.	1,955830	26,093416	0,621967	0,597912	1,800287	2,326581	1,765906	1,585492
	08.	1,955830	26,122516	0,630563	0,588611	1,798182	2,286192	1,743797	1,586007
	09.	1,955830	26,087186	0,633773	0,588171	1,789949	2,297091	1,744021	1,587066
	10.	1,955830	26,049658	0,636784	0,577473	1,796719	2,193704	1,773097	1,587666
	11.	1,955830	26,006607	0,633706	0,551629	1,818895	2,249695	1,809759	1,587767
	12.	1,955830	25,940874	0,626430	0,530160	1,819632	2,315504	1,856330	1,584716

Т32: Владне финансије БиХ - Јединице сектора владе

У милионима КМ

	Консолидовани приходи				Консолидовани расходи				Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфинанс/дофинанс
	Институције БиХ	ФБАХ	РС	Брчко	Институције БиХ	ФБАХ	РС	Брчко		
2006.	801,8	5 177,2	2 525,6	201,0	8 586,4	713,3	4 590,0	2 187,5	174,3	489,6
2007.	885,0	5 901,0	2 919,1	241,5	9 832,7	753,9	5 532,4	2 458,9	197,5	745,8
2008.	980,7	6 537,5	3 264,5	236,6	10 903,1	876,4	6 651,2	3 003,7	184,5	842,8
2009.	1 086,6	6 074,6	3 080,3	210,9	10 342,5	975,5	6 292,4	3 316,6	189,9	10 599,6
2010.	1 009,8	6 474,1	3 234,6	235,7	10 862,6	996,5	6 324,5	3 410,6	200,4	10 664,5
2011.	968,6	6 571,2	3 685,6	237,4	11 357,1	983,6	6 449,7	3 372,1	209,1	10 840,3
2012.	1 045,6	6 642,8	3 652,6	246,1	11 459,5	952,9	6 595,9	3 534,1	215,5	10 908,7
2013.	1 069,8	6 608,6	3 604,4	232,6	11 406,5	939,0	6 474,5	3 415,1	219,2	11 170,8
2014.	1 109,8	6 972,1	3 769,8	223,7	11 961,7	940,3	6 652,2	3 652,3	219,0	10 938,8
2015.	1 088,4	7 196,5	3 931,3	232,0	12 335,1	935,9	6 843,5	3 700,6	220,1	11 350,1
2012.	Q1	207,6	1 320,0	669,7	49,7	2 230,2	208,6	1 348,7	664,7	36,4
	Q2	292,0	1 476,0	759,0	54,5	2 544,9	239,5	1 446,2	743,6	45,1
	Q3	254,6	1 555,1	760,7	76,0	2 605,9	244,4	1 483,1	723,5	63,7
	Q4	291,4	1 541,4	830,9	65,9	2 695,8	260,4	1 729,1	898,3	70,2
2013.	Q1	223,3	1 308,9	636,9	47,1	2 200,2	211,7	1 349,8	659,6	40,8
	Q2	288,1	1 533,2	764,2	64,3	2 620,6	233,4	1 448,7	701,4	57,8
	Q3	241,1	1 494,2	761,6	61,6	2 542,2	220,5	1 425,0	731,2	59,0
	Q4	317,2	1 538,8	854,9	59,7	2 726,9	273,3	1 702,3	854,2	61,6
2014.	Q1	238,3	1 387,7	761,7	49,2	2 416,8	220,9	1 376,7	695,9	39,7
	Q2	274,5	1 577,2	744,0	54,4	2 620,4	222,9	1 464,7	746,7	50,5
	Q3	256,6	1 602,1	784,7	58,8	2 680,1	220,9	1 528,9	805,6	58,9
	Q4	340,1	1 635,5	883,3	61,3	2 878,6	277,6	1 693,7	917,6	69,9
2015.	Q1	241,1	1 440,2	738,2	51,8	2 448,9	215,3	1 378,9	706,6	46,2
	Q2	293,0	1 532,0	818,4	57,6	2 670,8	226,1	1 446,6	757,9	47,2
	Q3	252,9	1 685,4	850,7	61,8	2 826,7	229,3	1 523,4	803,0	60,1
	Q4	301,4	1 642,6	829,5	60,9	2 798,6	265,3	1 793,5	914,3	66,6
2016.	Q1	242,5	1 498,3	706,4	54,9	2 478,4	226,3	1 430,0	687,6	43,1
	Q2	288,3	1 622,2	813,1	57,9	2 745,9	230,2	1 521,8	747,5	43,6
	Q3	256,6	1 761,1	812,0	62,4	2 867,4	227,9	1 494,9	776,2	41,0
										2 515,2
										105,3
										246,9

Белешка: Административни подаци прикупљени од министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, егзитетских јавних предузећа за путеве и егзитетских јавних предузећа за аутопуте. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локалну ниво власти (општине и грађови), ДП Цесте свих нивоа власти ФБАХ, ДП Путеви РС, ДП Аутопутеви РС, док их подаци за кварталне због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфинанс/дофинанс.

Таб. 133: Власни финанси БНХ - структура консолидираних прихода и расхода

у милионима КСА																								
133: Кладне финансије BtH - структура консолидованих прихода и расхода																								
	Переп		Допринеси за социјално осигурање		Грантови и остали приходи		Консолидовани приходи		Компензација запослених		Користи од робе и услуга		Камате		Субвенције		Сопријати давања		Грантови и остали расходи		Консолидовани расходи		Нето набавка нефинансијских средстава	
2006.	4 947,1	2 536,2	1 103,1	8 586,4	2 222,7	1 986,0	108,0	310,4	2 426,5	492,4	7 546,0	489,6												
2007.	5 536,5	2 908,9	1 387,3	9 832,7	2 534,7	2 220,9	110,8	378,2	3 030,6	553,5	8 828,8	745,8												
2008.	5 946,3	3 568,7	1 388,1	10 903,1	3 022,3	2 462,0	123,6	439,6	3 945,1	607,0	10 599,6	842,8												
2009.	5 351,9	3 638,6	1 352,0	10 342,5	3 155,2	2 489,4	123,9	418,5	3 951,0	526,5	10 664,5	748,0												
2010.	5 640,2	3 813,0	1 409,4	10 862,6	3 169,8	2 593,1	122,7	476,6	3 770,3	707,8	10 840,3	634,2												
2011.	6 032,2	4 036,4	1 288,5	11 357,1	3 336,9	2 088,2	161,4	402,8	4 330,3	589,1	10 908,7	771,1												
2012.	6 037,9	4 046,6	1 375,0	11 459,5	3 323,8	2 156,4	200,6	416,1	4 394,4	679,5	11 170,8	815,7												
2013.	5 917,2	4 105,2	1 384,1	11 406,5	3 278,1	2 122,7	201,1	383,9	4 423,7	529,3	10 938,8	1 046,8												
2014.	6 078,6	4 234,8	1 648,3	11 961,7	3 265,5	2 127,2	238,9	364,9	4 658,0	695,6	11 350,1	1 166,8												
2015.	6 439,7	4 329,6	1 565,8	12 335,1	3 294,3	2 138,8	264,3	384,8	4 729,5	775,4	11 587,0	559,1												
2012.	Q1	1 132,0	931,4	166,9	2 230,2	702,6	367,7	34,2	32,3	1 028,2	76,7	28,8												
	Q2	1 279,5	1 021,9	243,4	2 544,9	704,3	429,3	52,4	52,0	1 048,0	151,8	31,4												
	Q3	1 359,3	1 007,0	239,7	2 605,9	697,5	397,7	36,4	109,0	1 091,2	142,4	42,9												
	Q4	1 438,7	1 086,4	170,8	2 695,8	731,7	521,0	51,8	175,4	1 138,8	305,5	86,7												
2013.	Q1	1 110,3	930,9	159,1	2 200,2	685,5	381,5	30,1	25,5	1 035,8	87,6	20,5												
	Q2	1 327,2	1 019,2	274,2	2 620,6	697,2	420,7	58,1	58,2	1 068,2	109,7	32,8												
	Q3	1 320,1	1 035,1	187,0	2 542,2	690,2	407,4	33,3	86,0	1 059,5	143,1	49,4												
	Q4	1 368,0	1 119,9	239,0	2 736,9	790,0	546,9	48,2	173,9	1 152,5	136,4	94,6												
2014.	Q1	1 207,3	961,3	248,2	2 416,8	697,3	387,9	38,3	31,8	1 080,3	77,5	21,8												
	Q2	1 262,3	1 050,0	308,1	2 620,4	710,0	417,4	50,5	62,7	1 091,1	123,3	32,4												
	Q3	1 352,4	1 077,4	250,3	2 680,1	708,7	427,1	32,5	87,9	1 155,2	180,7	56,3												
	Q4	1 433,2	1 146,1	299,4	2 878,6	735,3	495,4	79,7	138,2	1 202,0	266,6	252,2												
2015.	Q1	1 255,6	981,8	211,5	2 448,9	712,6	393,8	41,3	28,7	1 079,3	69,0	24,1												
	Q2	1 356,0	1 076,0	238,8	2 670,8	702,9	402,6	65,5	46,5	1 124,0	105,9	26,5												
	Q3	1 426,4	1 099,4	300,9	2 826,7	718,1	410,2	42,9	111,9	1 143,3	165,3	51,2												
	Q4	1 424,4	1 172,5	201,8	2 798,6	735,3	533,8	75,0	152,9	1 249,1	257,8	137,2												
2016.	Q1	1 290,0	998,7	189,6	2 478,4	711,1	400,5	44,3	30,4	1 097,8	79,3	24,0												
	Q2	1 412,5	1 095,5	237,8	2 745,9	706,1	418,8	71,8	66,5	1 135,6	108,6	51,7												
	Q3	1 468,4	1 136,0	262,9	2 867,4	702,8	409,8	42,8	65,3	1 163,2	131,3	105,3												

Белешка: Административни подаци прикупљени од министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, ентитетских јавних предузећа за путеве и ентитетских јавних предузећа за аутопутеве. Подаци на годишњем нивоу за консолидацију прихода/расхода укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП (неке свих нивоа власти) ФБХ, ЈП Путеви РС, ЈП Аутоцесет ФБХ и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за кварталне због недоступности кључних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

Т.34. Кварталне финансије ФБиХ - јединице сектора владе

	Консолидовани приходи					Консолидовани расходи				У милионима КМ	
	Буџет Федерације БиХ	Фондови социјалног осигурања	Кантони	Фондови социјалног осигурања		Буџет Федерације БиХ	Кантони	Консолидовани расходи		Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/ дефицит
2006.	1.157,1	1.843,9	1.722,9	5.177,2	846,3	1.816,2	1.566,9	4.590,0	198,4	388,9	
2007.	1.319,8	2.265,9	1.895,9	5.901,0	1.254,3	2.216,5	1.815,0	5.532,4	248,1	120,5	
2008.	1.296,9	2.764,6	2.032,6	6.537,5	1.574,1	2.729,4	2.027,8	6.651,2	397,4	-511,1	
2009.	1.205,3	2.739,7	1.788,5	6.074,6	1.357,1	2.812,4	1.865,0	6.292,4	300,7	-518,5	
2010.	1.398,7	2.875,2	1.854,8	6.474,1	1.325,5	2.859,8	1.894,5	6.324,5	281,3	-131,7	
2011.	1.321,6	2.924,0	1.903,6	6.571,2	1.318,7	2.990,4	1.897,4	6.449,7	338,8	-217,3	
2012.	1.416,5	2.986,2	1.830,7	6.642,8	1.378,5	3.031,6	1.936,2	6.595,9	442,5	-395,5	
2013.	1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5	
2014.	1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8	
2015.	1.510,0	3.175,8	1.919,5	7.196,5	1.354,1	3.224,3	1.869,1	6.843,5	221,4	131,6	
2012.	Q1	291,7	688,2	401,5	1.320,0	255,1	742,8	1.348,7	8,1	-36,8	
	Q2	351,1	737,3	448,8	1.476,0	306,4	749,9	1.446,2	11,0	18,9	
	Q3	382,8	768,6	489,4	1.555,1	353,2	757,1	1.483,1	12,3	59,7	
	Q4	390,9	786,8	442,2	1.541,4	463,8	776,6	1.729,1	26,8	-214,5	
2013.	Q1	276,9	706,4	386,8	1.308,9	267,4	746,0	1.349,8	3,3	-44,2	
	Q2	436,3	735,9	426,3	1.533,2	300,6	762,6	1.448,7	6,2	78,4	
	Q3	352,1	759,0	457,3	1.494,2	322,8	742,4	1.425,0	10,1	59,0	
	Q4	392,2	779,2	439,2	1.538,8	453,4	776,2	1.702,3	28,2	-191,7	
2014.	Q1	314,5	726,2	411,0	1.387,7	268,4	768,0	1.376,7	5,0	5,9	
	Q2	484,4	772,6	393,7	1.577,2	308,8	788,7	1.464,7	10,3	102,2	
	Q3	399,8	787,0	509,0	1.602,1	385,6	786,7	1.528,9	17,5	55,7	
	Q4	382,6	821,5	498,4	1.635,5	398,1	811,3	1.693,7	33,2	-91,3	
2015.	Q1	319,6	751,1	433,5	1.440,2	256,4	785,7	1.378,9	4,1	57,1	
	Q2	360,7	762,8	471,7	1.532,0	289,8	798,5	1.446,6	10,0	75,4	
	Q3	436,7	788,6	526,8	1.685,4	337,4	797,1	1.523,4	14,0	148,0	
	Q4	393,1	864,1	487,6	1.642,6	470,4	833,9	1.793,5	26,5	-177,3	
2016.	Q1	336,4	763,3	465,1	1.498,3	274,9	811,7	1.430,0	4,0	64,3	
	Q2	392,2	809,2	493,1	1.622,2	337,3	821,0	1.521,8	10,1	90,3	
	Q3	474,2	829,7	531,7	1.761,1	305,9	817,1	1.494,9	14,4	251,8	

Белешка: Административни подаци прикупљени од министарства финансија, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти у ФБиХ, ДПЦ-а свих нивоа власти ФБиХ и ДП Аутоцесте ФБиХ. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локалне ниво власти (општине и градове), ДПЦ-а свих нивоа власти ФБиХ и ДП Аутоцесте ФБиХ, док не подаци за кварталне због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

Т35: Власне финансије РС - јединице сектора владе

У милионима КМ

	Буџет Републике Српске		Фондови социјалног осигурања		Консолидовани приходи		Буџет Републике Српске		Фондови социјалног осигурања		Консолидован и расходи		Нето набавка нефинансијских средстава		Нето суфицит/ дефицит
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	
2006	1.211,3	950,2	2.525,6	1.049,1	944,1	2.187,5	212,0	126,2							
2007	1.419,8	1.030,3	2.919,1	1.324,0	1.013,1	2.458,9	433,5	26,7							
2008	1.547,1	1.348,9	3.264,5	1.602,6	1.313,9	3.003,7	329,4	-68,5							
2009	1.349,4	1.377,9	3.080,3	1.676,0	1.517,4	3.316,6	310,0	-546,3							
2010	1.422,8	1.488,1	3.234,6	1.676,3	1.552,0	3.410,6	241,8	-417,7							
2011	1.656,4	1.573,7	3.685,6	1.628,8	1.497,8	3.372,1	372,6	-59,1							
2012	1.666,5	1.566,5	3.652,6	1.647,9	1.595,1	3.534,1	307,7	-189,2							
2013	1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0							
2014	1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1							
2015	1.804,1	1.713,5	3.931,3	1.707,5	1.754,9	3.700,6	235,3	-4,6							
2012	Q1	360,1	359,6	669,7	338,7	664,7	15,9	-11,0							
	Q2	415,7	393,9	759,0	391,4	743,6	13,5	1,8							
	Q3	428,9	382,3	760,7	370,1	723,5	16,2	21,0							
	Q4	461,8	427,1	830,9	547,7	898,3	20,6	-88,0							
2013	Q1	346,7	340,1	636,9	317,6	659,6	9,0	-31,7							
	Q2	419,6	405,7	764,2	352,3	701,4	12,5	50,3							
	Q3	419,6	397,5	761,6	390,4	731,2	15,8	14,6							
	Q4	452,5	469,3	854,9	486,4	854,2	21,3	-20,7							
2014	Q1	454,2	352,3	761,7	336,5	695,9	10,7	55,1							
	Q2	402,3	413,9	744,0	405,1	746,7	18,0	-20,7							
	Q3	440,2	440,3	784,7	478,9	805,6	12,4	-33,3							
	Q4	481,9	471,9	883,3	528,8	917,6	134,9	-169,3							
2015	Q1	435,4	359,7	738,2	352,3	706,6	6,0	25,6							
	Q2	449,3	428,6	818,4	397,1	757,9	9,2	51,3							
	Q3	484,2	443,5	850,7	446,7	803,0	17,4	30,3							
	Q4	435,2	477,4	829,5	511,5	914,3	49,5	-134,3							
2016	Q1	574,5	138,4	706,4	537,3	687,6	13,3	5,4							
	Q2	658,7	165,1	813,1	578,4	747,5	31,0	34,6							
	Q3	633,4	207,3	812,0	604,3	776,2	70,5	-34,6							

Белешка: Административни подаци прикупљени од министарства финансија, фондова социјалног осигурања у РС, ЈП Путеви РС и ЈП Аутопутеви РС. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Путеви РС и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за квартал за квартал укључују изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне стране, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

Т36: Токови директних страних улагања у БиХ класификовани према земљи страног улагача

Година	Аустрија	Холандија	Хрватска	Италија	Њемачка	Русија	Словенија	Србија*	Швајцарска	Турска	- у милионима КМ -	
											Остале земље	Укупно
2006.	235,0	41,2	182,0	41,8	37,2	n/a	115,8	38,8	55,6	47,7	69,6	864,8
2007.	292,5	29,0	160,6	23,2	16,7	332,8	132,9	1.351,1	65,8	-0,6	195,9	2.599,8
2008.	242,9	36,0	103,0	47,7	28,8	339,4	210,3	213,3	40,6	5,8	69,6	1.337,5
2009.	79,6	-16,5	125,2	3,7	-9,1	129,2	58,9	3,4	-122,2	18,0	81,8	351,9
2010.	60,0	47,7	85,1	16,6	34,3	89,1	-22,8	40,5	83,6	46,4	119,2	599,7
2011.	137,6	14,5	32,7	4,7	38,3	140,3	64,5	110,0	-5,9	31,6	130,2	698,6
2012.	133,6	1,6	86,1	28,5	37,7	147,5	-81,1	81,8	8,7	-5,4	161,9	601,1
2013.	8,5	32,7	18,6	22,5	36,9	-82,8	-35,6	104,6	44,0	31,1	226,7	407,1
2014.	178,8	26,3	86,0	24,0	-11,4	195,7	-0,4	19,6	5,9	9,5	246,0	779,9
2015	36,6	86,8	161,4	30,0	2,3	28,4	19,4	-9,1	-34,8	64,0	91,7	476,7
Jan-Sept 2016.	19,5	-3,7	32,9	0,3	6,1	3,0	12,6	-4,9	-18,4	8,5	88,9	144,8

Белешка:

Директна страна улагања (токови и стања) компилирана су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда (ММФ) и Организације за економску сарадњу и развој (OECD). Детаљан методолошки приступ компилацији и презентирању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и OECD-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних улагања - четврто издање. Разлике које су последица примјене нове методологије у односу на претходно коришћену се огледају у следећем:

- третирање међукомпанијских зајмова и осталих обавеза за финансијске посреднике (трансакције из оне категорије, остали капитал - повлачења и отплате ове врсте зајмова - су искључене из директних инвестиција), док се у платном билансу сада укључују у категорију Осталих инвестиција)
- евидентирање дивиденди (дивиденде се књиже за период у којем су исплаћене, а не за период у којем су зарађене како је било по претходној методологији)
- улагања сестринских предузећа су укључена у директна улагања у категорији осталог капитала, а док се у платном билансу сада искључују из категорије Осталих инвестиција. (Сестринска предузећа су предузећа из различитих економија с истим директним страним улагањем углавном из треће економије или из економије сестринског предузећа).

У складу с овим методолошким измјенама су ревидирани подаци и за период 2004 -2009.

*Од 2007. подаци се односе на Србију, а до 2007. подаци су укључивали Србију и Црну Гору.

"n/a" у овој дјелатности/земљи мање је од три предузећа с директним улагањем, те у складу са статистичким стандардима нисмо у могућности прикључити износе у милијарда.

Т38: Међународна инвестициона позиција (МИП)

Година	НЕТО (МИЛ)	АКТИВА													Резервна актива
		Директне инвестиције				Портфолио инвестиције	Финансијски деривативи	Остале инвестиције				Резервна актива			
		УКУПНО АКТИВА		Власнички капитал и акције инвестиционих фондова	Задужење (разни дужнички инструменти)			Валута и депозити	Трговински кредити и аванси	Остала актива					
		1	2=3-15								3=4+7+8+9+14		4=5+6	5	
2006.	-5.336,1	9.635,3	245,5	79,3	166,2	28,8	0,0	3.881,4	3.225,8	130,2	461,9	63,4	5.479,5		
2007.	-6.096,6	12.465,2	340,6	110,5	230,1	16,3	0,0	5.382,0	4.374,1	194,3	749,8	63,8	6.726,3		
2008.	-9.834,4	12.377,4	398,8	126,0	272,9	40,7	0,0	5.614,3	4.219,4	171,2	1.164,9	58,7	6.323,5		
2009.	-12.118,5	12.071,9	266,1	124,0	142,1	315,2	0,0	5.250,7	3.755,0	163,1	1.277,0	55,6	6.239,9		
2010.	-12.950,1	11.821,4	428,5	233,6	194,9	451,0	0,0	4.456,4	3.145,1	173,3	1.076,4	61,7	6.485,5		
2011.	-13.886,3	11.565,1	417,1	250,6	166,5	440,5	0,0	4.256,1	2.968,1	69,5	1.154,1	64,4	6.451,4		
2012.	-14.651,6	11.658,0	560,1	297,3	262,8	469,2	0,0	4.092,3	2.760,0	74,2	1.177,3	80,9	6.536,4		
2013.	-14.815,2	12.772,8	679,0	275,0	404,0	538,6	0,0	4.459,0	2.997,8	117,6	1.181,3	162,4	7.096,1		
2014.	-15.137,1	13.341,7	690,0	282,4	407,6	586,4	0,0	4.211,9	2.761,3	92,7	1.200,6	157,3	7.853,4		
2015.	-15.281,2	13.826,9	772,7	325,6	447,1	657,4	0,1	3.762,6	2.553,7	35,5	1.025,8	147,6	8.634,1		

Билешка:

Међународна инвестициона позиција за БихХ компилирана је у складу са најновијом методологијом Међународног монетарног фонда за компилацију статистике платног биланса и међународне инвестиционе позиције, шесто издање (ВРМ6).

Поред редовне ревизије података, која подразумева ревизију двије претходне године, ревидирали су и подаци за остале периоде. Ревизија је урађена у складу са најновијим ревизијама података Монетарне статистике, Статистике директних инвестиција, као и у складу са најновијим ревизијама података за страну активу и пасиву из иностраног сектора.

Т38: Међународна инвестициона позиција (МИП)

- у милионима КМ -

ПАСИВА																		
Директне инвестиције					Порфолио инвестиције	Финансијски деривативи	Остале инвестиције											
Укупно		Власнички капитал и акције инвестиционих фондова	Задужење (разли дужнички инструменти)		18	19	20	Укупно					Валута и депозити	Зјумови	Трговински кредити и аванси	Остала пасива		
15=16+19+20+21	16=17+18	17	18	19	20	21=22+23+24+25									22	23	24	25
14.971,4	4.911,2	4.217,5	693,7	251,5	0,0	9.808,7	2.136,1	6.669,7	769,2	233,7								
18.561,8	7.380,4	6.484,5	895,9	310,0	0,0	10.871,5	2.673,5	7.176,0	823,0	198,9								
22.211,7	8.817,2	7.289,8	1.527,4	408,9	0,0	12.985,6	3.387,1	8.304,8	1.101,0	192,8								
24.190,4	9.512,6	7.467,5	2.045,2	835,5	0,0	13.842,2	3.226,8	8.509,7	1.564,9	540,7								
24.771,5	9.963,1	7.473,3	2.489,8	787,1	0,0	14.021,2	2.618,6	8.944,4	1.968,6	489,7								
25.451,3	10.883,7	7.885,6	2.998,1	726,8	0,0	13.840,9	2.135,8	9.126,2	2.093,1	485,8								
26.309,6	11.323,7	8.006,0	3.317,6	702,9	0,0	14.283,0	2.052,9	9.574,6	2.178,8	476,8								
27.588,0	11.783,2	8.408,4	3.374,8	548,8	0,0	15.256,0	1.934,3	10.571,4	2.230,4	519,9								
28.478,8	11.790,1	7.976,5	3.813,6	481,1	0,0	16.207,6	1.653,5	11.756,3	2.283,5	514,3								
29.108,0	12.400,0	8.991,7	3.408,3	353,4	0,0	16.354,6	1.595,3	12.108,1	2.118,1	533,1								

Билешка:

Међународна инвестициона позиција за БгХ компилирана је у складу са најновијом методологијом Међународног монетарног фонда за компилацију статистике платног биланса и међународне инвестиционе позиције, шесто издање (ВРМ6).

Поред редовне ревизије података, која подрачунује ревизију двије претходне године, ревизирани су и подаци за остале периоде. Ревизија је урађена у складу са најновијим ревизијама података Монетарне статистике, Статистике директних инвестиција, као и у складу са најновијим ревизијама података за страну актиног платног сектора.

ТЗ9: Номинални и реални ефективни курс КМ

Година	Мјесец	NEER	REER
2006.		96,92	101,23
2007.		96,37	98,45
2008.		96,36	100,02
2009.		100,38	100,94
2010.		99,98	100,00
2011.		100,86	100,39
2012.		101,57	99,58
2013.		102,76	97,84
2014.		104,97	97,74
2015.		105,38	96,16
2016.		107,02	95,90
2016.	01.	107,38	97,71
	02.	107,79	97,75
	03.	106,99	96,56
	04.	106,80	96,01
	05.	107,06	96,09
	06.	106,95	95,61
	07.	106,82	95,28
	08.	106,99	95,08
	09.	106,96	94,92
	10.	106,73	95,17
	11.	106,95	95,50
	12.	106,85	95,15

Биљешка:

Због промјене пондера за период 2014, 2015. и 2016. ревидирани су и подаци за NEER и REER од јануара 2014. године до децембра 2016. године.

Краће методолошке напомене израчуна NEER-а и REER-а су следеће:

Приликом израчуна NEER-а пондер се рачуна у односу на укупну трговину за три узастопне године (почевши од 2005, 2006. и 2007. – користи се пондер који се добије из вриједности збира укупне трговине од 2005 – 2007; за 2008, 2009. и 2010. годину вриједност збира укупне трговине од 2008 – 2010, за године 2011, 2012. и 2013. се рачуна користећи вриједности 2011 – 2013, и за 2014, 2015. и 2016. годину вриједност збира укупне трговине од 2014 – 2016).

Такођер, по датој методологији користи се курс који изражава колики број јединица стране валуте одговара једном BAM-у.

За израчунавање REER-а, поред NEER-а користи се и индекс потрошачких цијена – CPI. CPI индекс је инверзно постављен и формиран је на основи двадесет трговинских партнера (Аустрија, Чешка, Француска, Њемачка, Мађарска, Италија, Литванија, Холандија, Пољска, Словенија, Хрватска, Кина, Велика Британија, БЈР Македонија, Румунија, Руска Федерација, САД, Србија и ЦГ – од 2007. посматра се само Србија, Швајцарска и Турска).

У складу са претходно наведеним пораст индекса представља апрецијацију курса, док пад индекса представља депрецијацију курса.

Детаљна методолошка објашњења за компилацију и израчун NEER и REER индекса су доступна на веб страници ЦББиХ.

T40: Готовина изван монетарних власти и банака

	Готовина изван банака	Повећање оптицаја у односу на претходну годину	Готовина изван монетарних власти	Новац у комерцијалним банкама
1998.	162.495.839	-	167.458.839	4.963.000
1999.	515.275.238	217,1%	538.356.238	23.081.000
2000.	651.725.615	26,5%	695.887.615	44.162.000
2001.	1.673.877.219	156,8%	1.805.962.219	132.085.000
2002.	1.736.502.940	3,7%	1.870.782.940	134.280.000
2003.	1.601.303.246	-7,8%	1.721.858.246	120.555.000
2004.	1.670.551.255	4,3%	1.817.427.255	146.876.000
2005.	1.729.125.940	3,5%	1.907.182.940	178.057.000
2006.	1.978.348.296	14,4%	2.154.234.164	175.885.868
2007.	2.185.269.011	10,5%	2.439.709.153	254.440.142
2008.	2.302.419.302	5,4%	2.552.431.902	250.012.600
2009.	2.009.480.115	-12,7%	2.267.734.115	258.254.000
2010.	2.210.776.535	10,0%	2.497.501.445	286.724.910
2011.	2.366.423.508	7,0%	2.645.055.508	278.632.000
2012.	2.414.305.841	2,0%	2.747.511.841	333.206.000
2013.	2.542.280.088	5,3%	2.909.858.088	367.578.000
2014.	2.813.991.379	10,7%	3.210.508.379	396.517.000
2015.	3.053.556.129	8,5%	3.499.468.129	445.912.000
2016.	3.401.352.492	1139,0%	4.066.804.492	665.452.000